

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระ
ติดต่อกันของ นางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด
อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

การศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**Factors that Affected Mrs. Jintana Khongphan's Election to the Office of Mayor
of Tha Sa-at Sub-district Municipality, Seka District, Bueng Kan Province for
Two Successive Terms**

Mr. Wanachat Wongphuttha

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี
สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาล
ตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ชื่อและนามสกุล นายวนชาติ วงศ์พุทธา

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิ สุรฤทธิกุล)

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้ออิสระ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกัน
ของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
ผู้ศึกษา นายวนาชาติ วงศ์พุทธา **รหัสนักศึกษา** 2518001470 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการ
ปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา (1) ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ (2) ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ (3) ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน คือนางจินตนา คงพันธ์ กลุ่มเครือข่าย คนใกล้ชิด 1 คน กลุ่มผู้ช่วยเหลือสนับสนุน/หัวหน้า 5 คน กลุ่มคู่แข่ง 2 คน กลุ่มนักการเมืองผู้สนับสนุน อยู่นอกเขตเทศบาล 1 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ ดังนี้ 1.1 ผู้สนับสนุน ประกอบด้วยเครือข่ายคนใกล้ชิด ผู้ช่วยเหลือ/หัวหน้าและผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเฉพาะสามีและผู้ช่วยเหลือ/หัวหน้า ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนคนทุกกลุ่มในชุมชนเช่น ผู้นำท้องที่ เจ้าหน้าที่เทศบาล แกนนำ ชาวบ้าน เป็นต้น 1.2 คู่แข่ง ประกอบด้วยคู่แข่งทางการเมือง ฝ่ายตรงข้ามและมวลชนอื่น ๆ คู่แข่งทางการเมืองเป็นปัจจัยด้านบวกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน เนื่องจากมีความพร้อมด้านต่างๆ เช่นผลงานภาวะผู้นำและทุนการเลือกตั้งน้อยกว่านางจินตนา คงพันธ์ (2) ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งประกอบด้วย 2.1 ภูมิหลัง ประกอบด้วย อายุ การศึกษา ภูมิฐานะ เมื่อเทียบกับคู่แข่ง พบว่า มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองวาระ และวุฒิการศึกษาสูงกว่าคู่แข่งทุกคน มีภูมิฐานะโดยการเกิดที่ตำบลท่าสะอาดทำให้ทราบพื้นที่ บุคคลและสภาพปัญหา ความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี 2.2 ด้านสังคมประกอบด้วย อาชีพ รายได้ เกียรติยศชื่อเสียง และทุนทางสังคม พบว่าการที่นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างฐานเสียงโดยการเข้าหาและช่วยเหลือชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในสมัยแรก ได้สร้างผลงานตามนโยบายเป็นที่ประจักษ์ จึงทำให้ได้เปรียบคู่แข่งในด้านสังคม 2.3 การเมือง บทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลงาน พฤติกรรม ภาวะผู้นำ นางจินตนา คงพันธ์ ได้แสดงบทบาททางการเมืองท้องถิ่นทั้งในระหว่างการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลและช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 มีบทบาทที่เด่นชัดกว่าคู่แข่ง ทำให้มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน (3) ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งประกอบด้วยปัจจัยภายนอกได้แก่ผลประโยชน์ตอบแทนหัวหน้า และปัจจัยภายในของนางจินตนา คงพันธ์ มีบางปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งทั้งสองวาระติดต่อกันคือเครือข่ายและผู้ใกล้ชิดเช่น สามี เป็นต้นมีเวลาน้อยไม่สามารถทุ่มเทการทำงานทางการเมืองอย่างเต็มที่

คำสำคัญ ปัจจัยสำคัญ การได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด จังหวัดบึงกาฬ

Independent Study title: Factors that Affected Mrs. Jintana Khongphan's Election to the Office of Mayor of Tha Sa-at Sub-district Municipality, Seka District, Bueng Kan Province for Two Successive Terms

Author: Mr. Wanachat Wongphuttha; **ID:** 2518001470; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government); **Independent Study advisor:** Dr. Senee Comsook, Associate Professor; **Academic year:** 2014

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the internal and external factors that affected Mrs. Jintana Khongphan's success in being elected mayor of Tha Sa-at Sub-district Municipality for 2 successive terms; and (2) negative factors that hindered her chance of being elected to the position both times.

This was a qualitative research. Ten key informants were selected through purposive sampling and interviewed using a structured interview form. They consisted of Mrs. Jintana Khongphan herself, one close relative, 5 of her supporters/canvassers, 2 of her rival candidates, and one supporting politician outside the municipal area. Data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that (1) The external factors that affected Mrs. Jintana Khongphan's success in the elections were a) her supporters, consisting of relatives, assistants, canvassers, and people outside the municipal area, who consistently and systematically supported her, especially her husband and canvassers who represented every significant group in the electoral district, such as local leaders, municipal office employees, and community group leaders; and b) her rival politicians running for the office, because they possessed less leadership, work results and campaign funding than Khongphan. (2) The internal factors that affected Mrs. Jintana Khongphan's success in the elections were a) her background (age, education, and place of residence), which put her at an advantage because she was younger than the rival candidates, better educated, and was born in Tha Sa-at District, so she was well acquainted with the people, their needs and the area's problems; b) social factors, such as her profession, income, reputation, title and social capital, because she built up her voter base by meeting with and helping people in the community on a regular basis, and when she worked as mayor for her first term she produced tangible results that helped contribute to her re-election; and c) political factors, such as Khongphan's previous role in local politics as a municipal council member, her work results, her political behavior, and her leadership, which made her more outstanding than the other candidates. (3) Factors that hindered her election and re-election consisted of the external factor of benefits paid to canvassers and the internal factor that her husband and relatives did not have enough time to devote to her campaign.

Keywords: Election factors, Political success factors, Mayoral race municipal election, Bueng Kan Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของรองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข อาจารย์ที่ปรึกษาตั้งแต่การให้คำแนะนำ แนวทาง การกำหนดหัวข้อวิจัยการให้คำแนะนำในการเรียบเรียง รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการเขียนรายงาน โดยตลอด จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์ประจำสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้และฝึกฝนผู้วิจัยให้เกิดความเข้าใจในวิชารัฐศาสตร์อย่างลึกซึ้งได้ทั้งๆ ที่มิได้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์มาก่อน จนกระทั่งสามารถเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ผู้วิจัย ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขานุการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณ นภารัตน์ กิตติรัตน์มงคล และคุณอารีรัตน์ อินจ้อด ที่ได้ ประสานงานในระหว่างการศึกษาและในความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งตลอดมา และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณสุวรรณ พุกคณา ปลัดเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านการติดต่อประสานงาน การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และ ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลท่าสะอาด จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วนาชาติ วงศ์พุทธา

สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ประเด็นปัญหาการวิจัย	7
กรอบแนวคิดในการศึกษา	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง	11
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น	16
แนวคิดระบบอุปถัมภ์	26
ทฤษฎีสังคมการเมือง	27
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	29
ทฤษฎีว่าด้วยผู้นำทางการเมือง	31
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลท่าสะอาด	34
ประวัตินางจินตนา คงพันธ์	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	49
ส่วนที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกัน	50
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	89
สรุปผลการวิจัย	90
อภิปรายผลการวิจัย	103
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	117
ก แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์นางจินตนา คงพันธ์	118
ข แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง	122
ค รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์	127
ง แผนที่เขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดและรูปภานางจินตนา คงพันธ์	129
ประวัติผู้ศึกษา	132

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 รายชื่อประชากรกลุ่มตัวอย่าง	45
ตารางที่ 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์	47

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อริสโตเติล (Aristotle) ปรัชญาเมธีคนสำคัญของกรีกมองว่าการเมืองเป็นเรื่องของคน และสังคมที่คนดำรงชีพอยู่ โดยได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า Man is a political animal หรือมนุษย์คือ สัตว์การเมือง ต้องอยู่ในรัฐ (State) หรือประชาคมทางการเมืองเพื่อความสุขสมบูรณ์ โดยร่วมกันใช้ความสามารถในการสร้างองค์การทางการเมืองในระดับที่สมบูรณ์ที่สุดคือรัฐขึ้น ในแง่การเมืองจึงเกี่ยวข้องกับเรื่องอำนาจ คือมีทั้งอำนาจอันชอบธรรม (authority) และเรื่องการปกครอง (ruling) (จรรยา สุภาพ 2530 : 2-3)

การเมืองเกี่ยวข้องกับ “อำนาจ” หรือ “อิทธิพล” ในการจัดสรรผลประโยชน์และจัดการเกี่ยวกับความขัดแย้งในสังคม อำนาจไม่จำเป็นต้องใช้แต่กำลังแต่อย่างใด เพราะหมายถึงการจูงใจหรือการชักชวนก็ได้ ในแง่หนึ่งการเมืองจึงเป็นเสมือนผู้นำทาง เป็นผู้กำหนดเป้าหมายและวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เหตุนี้การเมืองจึงเป็นปรากฏการณ์ปกติของสังคมมนุษย์ มนุษย์จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงการเมือง ได้พ้นแต่จำเป็นต้องร่วมมือกัน “ทำ” การเมืองให้เป็น “การเมืองที่ดี” เป็นการเมืองที่อำนวยความสะดวกสุขต่อมนุษย์ โดยรวมให้มากที่สุด การเมืองจะดีหรือเลวอยู่ที่ตัวมนุษย์เอง (วิสุทธิ โปธิแทน 2538 : 1-2)

จากความหมายการเมืองข้างต้นนั้น การเมืองจึงเกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม เพียงแต่จะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมหรือมีมากหรือน้อยเท่านั้น การเมืองจึงมีความสำคัญและและมีขอบเขตหลายระดับ การเมืองสามารถแยกออกได้เป็น 3 ระดับตามขอบเขตกว้างๆ คือ การเมืองระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับประเทศ ถ้าจะถามว่าการเมืองระดับใดสำคัญที่สุด คงจะตอบได้ยาก หรืออาจจะมีคำตอบหลายคำตอบที่ไม่สอดคล้องกัน ขึ้นอยู่กับการให้ความสำคัญกับปัจจัยใดของผู้ตอบ แต่ถ้าถามว่าการเมืองระดับใดปรากฏขึ้นก่อน และส่งผลถึงการเมืองระดับอื่นๆ อย่างไร Aristotle ระบุว่าการเมืองแรกสุดของคนในฐานะมนุษย์ คือการเมืองในครอบครัว (family) ระดับกว้างก็คือการเมืองในระดับหมู่บ้าน (village) หรือหลายๆ ครอบครัวมารวมกัน แต่ที่ทำนายมนุษย์การเมืองมาก เพราะเป็นความสามารถในเชิงนวัตกรรมทางการเมือง ที่ดีที่สุดของมนุษย์คือการเมืองระดับรัฐ (state) ที่จะอำนวยผลให้มนุษย์ดำรงชีวิตการเมืองของตนได้อย่างสมบูรณ์ที่สุดได้

การเมืองท้องถิ่น (local politics) คือการเมืองในระดับพื้นฐานของแต่ละสังคม ที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลหรือ กลุ่มต่างๆ ในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นต่างๆ การเมืองท้องถิ่นยังคงเป็นธรรมชาติ การเมืองในสังคมที่มีทั้งผู้กระทำและผู้ถูกระทำการเมืองระดับ ที่มีอำนาจและอิทธิพลมาก หรือชนชั้นนำในท้องถิ่น (Local elites) และผู้ที่ได้รับผลจากการกระทำทางการเมืองของชนชั้นนำจำนวนน้อย เช่น ระหว่างนักธุรกิจคนสำคัญในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีตำแหน่งอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คหบดีหรือผู้มีชื่อเสียงบารมีมาก เป็นที่รู้จัก เคารพยกย่องของคนในท้องถิ่นกับประชาชนโดยทั่วไป ในหลายสังคม ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นประเด็นสำคัญในท้องถิ่น เช่น เรื่องที่ดิน ทรัพยากรป่าไม้ น้ำ อาชญากรรม หนี้สิน เป็นต้น อาจถูกตัดสินให้ระงับความขัดแย้งในระดับท้องถิ่น โดยกลุ่มชนชั้นนำของท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ (เสนีย์ คำสุข 2552 : 15-36)

การเมืองระดับท้องถิ่นจึงเป็นการเมืองเกี่ยวกับผลประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นหรือของสังคมที่ใกล้ชิดตัวประชาชนมากที่สุด เช่น การพัฒนาสาธารณูปโภค การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชีวิตความเป็นอยู่ในระดับท้องถิ่น ซึ่งการเมืองระดับท้องถิ่นนี้มีความสำคัญต่อการปกครองในระบบรวมของประเทศ หรือการเมืองระดับชาติ เพราะหากการเมืองในระดับท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง ก็จะส่งผลให้การเมืองระดับประเทศเข้มแข็งไปด้วย กล่าวคือหากการเมือง ในระดับท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการ จัดสรรทรัพยากรที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ให้กระจายไปสู่สังคมอย่างเป็นธรรม และสามารถแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ได้ด้วยตนเองแล้วก็สามารถลดภาระของรัฐบาล กลางลงในการบริหารสาธารณะในระดับท้องถิ่น ทำให้รัฐบาลมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ความมั่นคงในระดับประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า มีความสามารถแข่งขันกับประเทศต่างๆ ในระดับนานาชาติได้ ดังนั้น การเมืองในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญกับระบบการเมืองการปกครองของไทยเป็นอย่างมาก เพราะเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากแนวคิดตามหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นวิธีการที่รัฐได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองและการจัดบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นรับไปดำเนินงานด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง เป็นการเปิดโอกาส ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองและดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ตามที่ได้รับมอบหมายการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและบริหารท้องถิ่นนั้น ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะหลักการกระจายอำนาจ ยึดถือเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ โดยให้ประชาชนมีอิสระตามสมควรในการดำเนินการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะต่างๆ ได้เอง การปกครองท้องถิ่นจึงมีความสำคัญ ดังนี้ คือ การปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่

ประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับ ส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและห่วงใยต่อประโยชน์อันพึงมีของท้องถิ่น ทำให้เกิดความคุ้นเคยในวิถีประชาธิปไตย ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการเมืองระดับชาติต่อไป การปกครองท้องถิ่นยังทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเพื่อรับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนและ ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้อง พึงเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ด้วย เช่น การออกเสียงประชามติของประชาชนนอกจากนั้นการปกครองท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองและการบริหารของประเทศในอนาคต เนื่องจากผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมืองการ ได้รับเลือกตั้ง โดยการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย

กระแสนการเรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจ และการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ปรากฏผลชัดจัดเจนเป็นรูปธรรมขึ้น ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งได้กำหนดหลักการของการปกครองท้องถิ่นไว้ใน หมวด 9 มาตรา 282 ถึง มาตรา 290 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญเพียงไม่กี่ฉบับ ที่มีหมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ดังนั้น การเกิดขึ้นของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงเปรียบเสมือนการเริ่มต้นการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นอย่างจริงจังในสังคมไทยนับแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ด้วยผลของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ทำให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นหลายๆ รูปแบบได้รับผลกระทบ เช่น เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล สุขาภิบาล เป็นต้น เพราะองค์กรต่างๆ เหล่านี้ต่างมีโครงสร้างที่ขัดต่อมาตรา 285 แห่งรัฐธรรมนูญที่ระบุว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและ คณะผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น” เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว จึงมีการตราพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลทั่วประเทศ จำนวน 756 แห่ง ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นไป

การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นของประเทศไทยตั้งแต่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมาทั้งในส่วนที่เป็นปัญหา คือมีความโน้มเอียงไปในลักษณะเช่นเดียวกับการเลือกตั้งในระดับชาติ คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง การแข่งขันกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนการกระทำผิดตามข้อห้ามของกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นต้น สำหรับส่วนที่เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นั้นในขั้นตอนต่างๆ ของการ

เลือกตั้งนั้นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นทำให้เกิดความเคยชินในวิถีชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องถิ่น เพราะต้องเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั้งสองประเภท คือการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษคือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา และการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเมืองพัทยา อาจจะเป็นการเลือกตั้งพร้อมกันในวันเดียวกัน หรือคนละครั้ง แล้วแต่วาระการเข้าดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ทั้งหมด 7,853 แห่ง ประกอบไปด้วย กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง เมืองพัทยา 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล แยกเป็น เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 178 แห่ง เทศบาลตำบล 2,232 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,335 แห่ง จึงนับได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นครอบคลุมทุกตารางนิ้วของประเทศไทย ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นทุกระดับจะต้องเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทุก 4 ปี ตามที่กฎหมายกำหนด (คณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น 2558: 6)

ประเทศไทยมีปัญหาในการพัฒนาประชาธิปไตย เพราะนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขและอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี 2475 เป็นเวลากว่า 83 ปีแล้ว แต่ระบบการเมืองการปกครองของไทย ยังคงวนเวียนอยู่กับการเลือกตั้ง เกิดความขัดแย้งมีความรุนแรงทางการเมืองก่อให้เกิดการยึดอำนาจโดยการปฏิวัติรัฐประหาร การยกเลิกรัฐธรรมนูญ การจัดการเลือกตั้งใหม่วนเวียนเป็นอยู่ลักษณะนี้จนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าระบบการเมืองการปกครองของประเทศไทย มีระบบใดระบบหนึ่งเกิดความล้มเหลวไม่เป็นไปตามเจตจำนงค์และหลักการของประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม เป็นหัวใจของประชาธิปไตย เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นการยืนยันถึงสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและอำนาจอธิปไตย (sovereignty) ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย (democratic regime) เพราะหลักการสำคัญคือประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายมีความชอบธรรมเป็นผู้ออกเสียงเลือกตั้ง (votes) ให้กับผู้สมัครและพรรคการเมืองอย่างมีอิสระเพื่อ “มอบอำนาจเป็นการชั่วคราว” ให้ผู้ที่ได้รับการรับรองด้วยคะแนนเสียงและการประกาศผลขององค์กรและคณะบุคคลที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายควบคุม ตรวจสอบและดำเนินการเลือกตั้งให้เป็น “ตัวแทน” (representative) เข้าไปมีตำแหน่งทางการเมืองและใช้อำนาจตามกรอบของกฎหมายในกระบวนการนิติบัญญัติ (legislatives) และกระบวนการบริหาร (executive) เพื่อสนองตอบข้อเรียกร้องและความต้องการต่างๆ ของภาคสังคมและรัฐ ในประเทศที่

การเลือกตั้งทั่วไปยึดหลักการความถูกต้องของกฎหมายและศีลธรรมอันดีงามในสังคม ผู้ควบคุมการเลือกตั้งสามารถทำให้ “กฎหมายเป็นใหญ่” ได้อย่างแท้จริง ผู้สมัครและพรรคการเมืองแข่งขันอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายใช้วิธีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในลักษณะ “ธรรมาภิบาลเลือกตั้ง” (good governance election) คือ โปร่งใส มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ ยึดหลักนิติธรรม สามารถตรวจสอบได้และสนองตอบต่อแนวทางการสร้างสังคมที่มีระเบียบกฎเกณฑ์ (social order) ประเทศเหล่านั้นก็มักจะเข้มแข็งในทุกด้าน รวมทั้งด้านการเมืองประชาธิปไตย” (เสถียร คำสุข 2558 : 1 – 2)

ดังนั้นการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญเพราะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า หากพื้นฐานดีก็จะส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชาติให้มีความเข้มแข็งมั่นคง ตอบสนองต่อข้อเรียกร้องและความต้องการด้านต่างๆ ของประชาชนในแต่ละภาคส่วน ในขณะที่เดียวกันหากการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นล้มเหลวไม่เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย ก็จะเป็นภาพสะท้อนของระบบการเมืองการปกครองของประเทศเช่นเดียวกัน การศึกษาเรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่นจึงมีความสำคัญหากเรารู้เรื่องการเลือกตั้งท้องถิ่นในปัจจุบันมากขึ้นก็จะทำให้เราเข้าใจและรู้ปัญหาประชาธิปไตยในระดับประเทศมากขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งมั่นคงเช่นเดียวกับประเทศที่มีการพัฒนาด้านการเมืองการปกครองแล้วที่เป็นต้นแบบของประชาธิปไตย

เทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล จำนวน 756 แห่ง ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 นับเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทสุดท้าย รองจากองค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2536 ที่จะต้องปรับที่มาของสมาชิกสภาและผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในท้องถิ่นนั้นตามหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งสภาพพื้นที่โดยทั่วไปของสุขาภิบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล เป็นที่ตั้งของตัวอำเภอ หรือตำบลที่มีชุมชนหนาแน่น มีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ดังนั้น จึงถือว่าเป็นมีพื้นที่ที่แตกต่างจากเทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ซึ่งมีการจัดตั้งและพัฒนาระบบการเมืองการบริหารมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้น การศึกษาเรื่องกระบวนการเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งของเทศบาลตำบลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล จึงมีความน่าสนใจ เพราะผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงนายกเทศมนตรี จะต้องเข้าสู่ระบบการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน เป็นครั้งแรก การเลือกตั้ง การแข่งขันในระบบการเลือกตั้ง ผู้ที่ชนะการเลือกตั้ง และพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในชุมชนซึ่งนับว่าเป็นฐานรากของประชาธิปไตยในระดับชาติ จะมีลักษณะอย่างไรมีปัจจัยใดที่เป็นตัวแปรให้ได้รับเลือกตั้ง

จากข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ปี 2553 (ขณะนั้นยังไม่ได้แยกตั้งเป็นจังหวัดบึงกาฬ) มีทั้งหมด 127 แห่ง ประกอบด้วยองค์กรบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 31 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 93 แห่ง จากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งหมด จำนวน 127 คน เป็นผู้หญิง 2 คน คือนางจินตนา คงพันธ์ ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา และนางสมานจิตร โคตรชมพู ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมืองหนองคาย ในจำนวนนายกเทศมนตรีที่เป็นผู้หญิงนี้ จะมีเพียงนางจินตนา คงพันธ์ เท่านั้นที่ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกัน คือวาระที่ 1 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2549 และวาระที่ 2 ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2553 และพบว่าสัดส่วนนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ที่เป็นผู้หญิงมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับผู้ชายจะมีเพียง ร้อยละ 1.5 เท่านั้น

เทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาลท่าสะอาด ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เช่นเดียวกับอีกจำนวน 755 แห่ง ซึ่งเดิมสุขาภิบาลบริหารในรูปแบบคณะกรรมการสุขาภิบาล ประกอบไปด้วยกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง และ ฝ่ายปกครองซึ่งเป็นข้าราชการประจำและผู้นำท้องถิ่นคือกำนันผู้ใหญ่บ้านในเขตสุขาภิบาล โดยมีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการสุขาภิบาลกรณีสุขาภิบาลนั้นมีรายได้ถึงเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เมื่อได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลแล้ว จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลให้ครบจำนวน 12 คน ภายใน 45 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะ คือ วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 หลังจากนั้นก็จะมีการเลือกตั้งเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละ 4 ปี และผู้บริหารท้องถิ่น คือนายกเทศมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนเป็นครั้งแรกตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น นับตั้งแต่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เทศบาลตำบลท่าสะอาด มีผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาแล้ว 5 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 3 คน ในจำนวนนี้มีเพียงนางจินตนา คงพันธ์ เท่านั้นที่ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกัน การที่นักการเมืองท้องถิ่นหญิงได้รับเลือกตั้งติดต่อกันสองวาระและเอาชนะคู่แข่งที่เป็นผู้ชายทุกสมัย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และคู่แข่ง ซึ่งเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด มีลักษณะเป็นชุมชนกึ่งชนบทกึ่งเมือง ถือว่าเป็นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน และมีปัจจัยใดที่เป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จ ควรมีบุคลิกภาพ พฤติกรรม และมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชนอย่างไร ทั้งนี้เพื่อเป็น

ความรู้ ในการพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นให้มีคุณภาพ คุณธรรม และได้ทราบพฤติกรรมและกระบวนการการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น อันจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้า เพราะการเมืองท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน ของนางจินตนา คงพันธ์
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยภายใน ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์
- 2.3 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

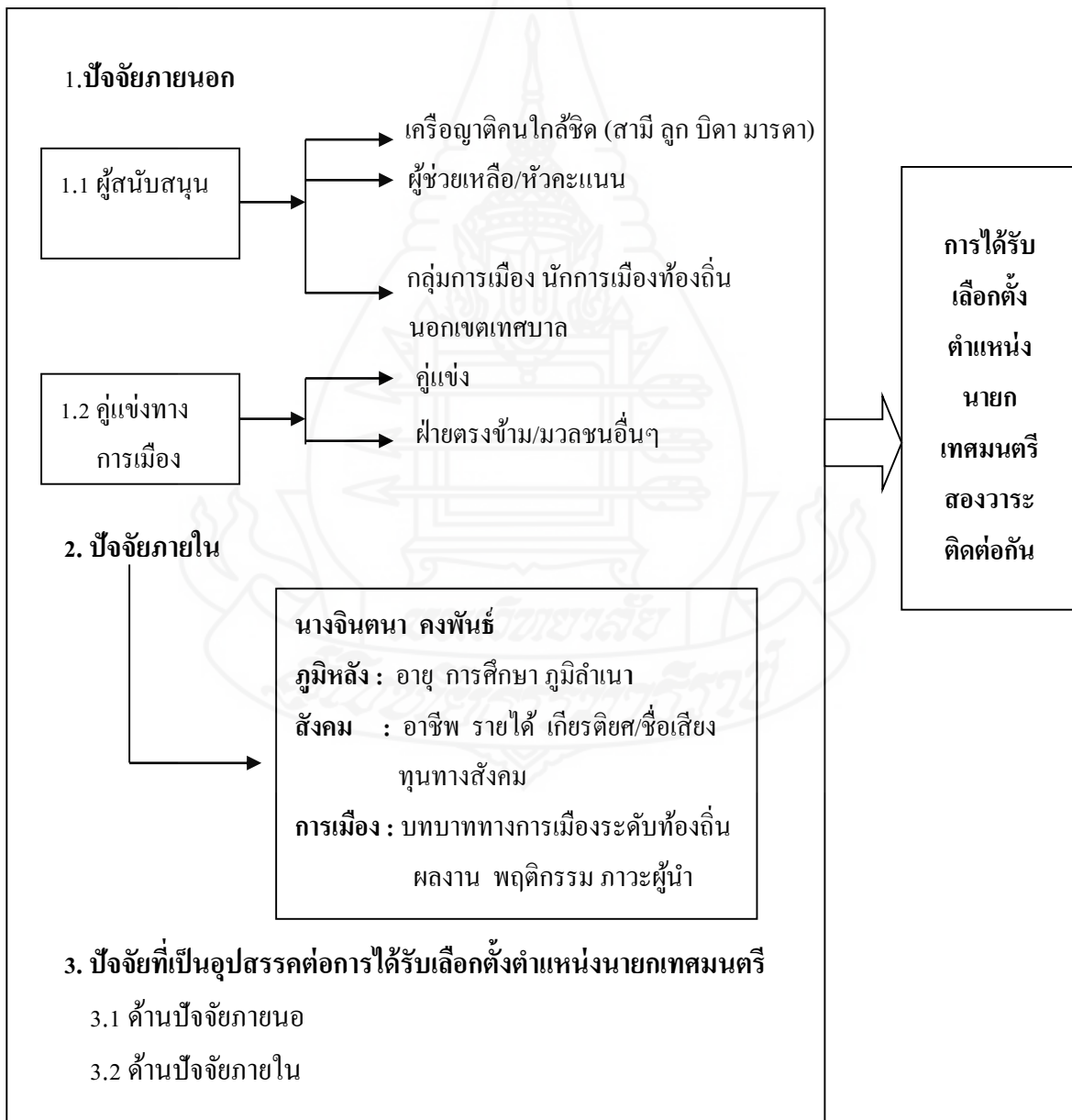
- 3.1 ต้องการทราบว่า มีปัจจัยสำคัญใดที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ในขณะนั้น มีทั้งหมด จำนวน 127 แห่ง มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นผู้หญิง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ของจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นผู้ชาย ในจังหวัดหนองคาย (ในขณะนั้น)
- 3.2 ต้องการทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์
- 3.3 ต้องการทราบว่า การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกของเทศบาลตำบลท่าสะอาด ซึ่งเป็นเทศบาลที่เปลี่ยนแปลงฐานะมาจากสุขาภิบาล พร้อมกับแห่งอื่นทั่วประเทศ จำนวน 755 แห่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะมีพฤติกรรมการหาเสียงเลือกตั้งอย่างไร การดำเนินบทบาททางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดจะเป็นอย่างไร

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่สัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นปัจจัยเสริม ขณะเดียวกันอุปสรรคก็เป็นองค์ประกอบร่วมในการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระต่อเนื่องกัน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การเลือกตั้ง ผู้นำทางการเมือง สังคมการเมืองและระบบอุปถัมภ์มาอธิบายโดยสามารถสรุปออกมาเป็นกรอบการวิจัยในเรื่องนี้ ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษา ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครองท้องถิ่น การเลือกตั้ง ระบบอุปถัมภ์ ผู้นำทางการเมือง และทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมการเมือง

5.2 **ขอบเขตด้านประชากร** ศึกษาจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย นางจินตนา คงพันธ์ เครือญาติใกล้ชิด 1 คน หัวคะแนน/ผู้สนับสนุน จำนวน 2 คน ประธานชุมชน / ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน คู่แข่งสมัยแรกและสมัยที่ 2 จำนวน 2 คน นักการเมืองที่ให้การสนับสนุนภายนอกเขตเทศบาล จำนวน 1 คน

5.3 **ขอบเขตด้านเวลา** เป็นการศึกษาในช่วงเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2549 ถึง พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงเวลาการเลือกตั้งในวาระที่ 1 เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2549 และการเลือกตั้งในวาระที่ 2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2553

6. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ปัจจัยภายนอกของนางจินตนา คงพันธ์ หมายถึง

- 6.1.1 เครือญาติคนใกล้ชิด หมายถึง สามี ลูก บิดา มารดา
- 6.1.2 หัวคะแนนหรือผู้สนับสนุน หมายถึง ผู้ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งผู้สมัครตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล มีได้ไม่เกิน 20 คน
- 6.1.3 นักการเมือง หรือกลุ่มการเมืองอื่น ที่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หมายถึงนักการเมืองระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ ที่สนิทสนมชอบพอช่วยเหลืองานการเมืองซึ่งกันและกัน

6.2 ปัจจัยภายในของนางจินตนา คงพันธ์ หมายถึง

- 6.2.1 ปัจจัยภูมิหลัง หมายถึง อายุ การศึกษา อายุ ภูมิฐานะ
- 6.2.2 ปัจจัยทางสังคม หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านสังคม เช่น อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง ทูทางสังคม
- 6.2.3 ปัจจัยด้านการเมือง หมายถึง บทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลงาน พฤติกรรม คุณธรรม ภาวะผู้นำ

6.3 คู่แข่ง หมายถึงคู่แข่งชั้นในการสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าเสา อาวาระที่ 1 และอาวาระที่ 2 ฝ่ายตรงข้าม / มวลชนอื่นๆ

6.4 เศรษฐกิจ หมายถึงสภาพความเป็นอยู่ การอุปโภคบริโภค การเงิน ของชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าเสา

6.5 ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำคนอื่นให้ดำเนินการตามแนวคิดหรือเป้าหมายของการทำงานด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้น

6.6 ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าเสา

6.7 ทูทางสังคม หมายถึง ผลรวมความไว้นือเชื่อใจ ความคิดความงามต่างๆ ที่อยู่ในตัวของบุคคลจากการที่ได้ไปปฏิสัมพันธ์ กับชุมชน องค์กร หน่วยงาน องค์กร เป็นระยะเวลานาน

7. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

7.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองอาวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ เนื่องจากในภาพรวมของผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย ในขณะที่นั้น ผู้หญิงที่เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นจะมีน้อยมากและไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง หากทราบถึงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือนำไปปรับใช้กับนักการเมืองท้องถิ่นหญิงที่มีความสนใจการเมืองท้องถิ่น หรือผู้สนใจทั่วไป

7.2 ทำให้ทราบถึงปัจจัยภายในที่เป็นที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองอาวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

7.3 ทำให้เข้าใจถึงการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลท่าเสาได้มากขึ้น โดยเฉพาะการแข่งขันในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น พฤติกรรมการเลือกตั้ง ทำให้เข้าใจการเมืองระดับประเทศได้มากขึ้น เนื่องจากการเมืองในระดับท้องถิ่นเป็นภาพสะท้อนของการเมืองระดับชาติ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. แนวคิดระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมการเมือง
5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
6. แนวคิดทฤษฎีว่าด้วยผู้นำทางการเมือง
7. ข้อมูลเทศบาลตำบลท่าสะอาด
8. ประวัตินางจินตนา คงพันธ์
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง

คำว่าการเมือง เป็นสิ่งที่นักวิชาการสาขาวิชารัฐศาสตร์ให้ความสำคัญ และได้ศึกษาค้นคว้าในบริบทที่เกี่ยวข้องเรื่อยมา ทั้งนี้ “การเมือง” ในความหมายของนักวิชาการหลายท่านสามารถสรุปและรวมได้ดังต่อไปนี้

เสนีย์ คำสุข (2550 : 1 – 2) อธิบายในกรอบกว้างๆ “การเมือง” หมายถึง การที่คนหรือกลุ่มคนที่มีความต้องการหรือมีวัตถุประสงค์ (Objective) แตกต่างกันได้ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในลักษณะของความร่วมมือ (Co – operation) เพราะเห็นชอบร่วมกัน (Consensus) และในลักษณะของการแข่งขัน (Compettition) เพราะขัดแย้งกัน (Conflict) เพื่อให้บรรลุไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ หรือการเมืองในกรอบที่กว้างและครอบคลุมในทุกมิติของปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ก็คือ ต้องมองการเมืองในสามมิติ ประกอบกันได้แก่ **หนึ่ง** มิติที่เน้นระหว่างกระบวนการ (Process) กับการเน้นที่ขนาดหรือพื้นที่ (Site of Arena) โดยกรอบ

กระบวนการมีมิติกว้างกว่าพื้นที่ เพราะไม่พิจารณาเฉพาะสถาบันการเมืองทางการเมือง แต่รวมเอา กิจกรรมและกลุ่มต่างๆ ในภาคสังคมเข้าไว้ด้วยกัน **สอง** คือระหว่างมิติด้านการขยายกว้าง (Extensive) กับมิติที่จำกัด (Limited) ในขอบเขตที่จำกัดก็คือ เน้นที่การทำการศึกษาในการปกครองสาธารณะ และเป็นทางการทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่นส่วนมิติขยายกว้างครอบคลุมออกไปสู่ชายขอบในความสัมพันธ์เชิงการเมืองของทุกสถาบันซึ่งปกครอง (Govern) สังคม เศรษฐกิจ และชีวิตการเมือง หรือเป็นการเมืองของการบริหาร การจัดการปกครอง (Politics of governance) **สาม** ระหว่างมิติเชิงศาสตร์ (Science) กับมิติการแปลและอธิบายความ (Interpretation) มิติเชิงศาสตร์เป็นแนวทางการศึกษาเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเข้าใจการเมืองเชิงลึก ทั้งด้านแบบแผน การบัญญัติกฎหมาย กระบวนการหรือกฎทั่วไป ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่เบื้องหลังการเกิดเหตุการณ์ทางการเมือง ส่วนมิติการแปลและอธิบายความจะเน้นลักษณะเฉพาะทางการเมืองที่ต้องย้อนไปศึกษาประวัติศาสตร์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญ (Constitutional history) ในด้านหนึ่งกับปรัชญาการเมือง (Political philosophy) ในอีกด้านหนึ่ง

ลิจิต ชีรวะกิน (อ้างในซูชีพ ยินดิษฐ์ 2543:245) ระบุว่าเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจเพื่อใช้อำนาจดังกล่าวแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคมซึ่งได้แก่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การแจกแจงฐานะทางสังคม และการกำหนดที่มาอำนาจของการปกครอง รวมทั้งตลอดการควบคุมการใช้อำนาจ และการเปลี่ยนตัวผู้นำ

ทวี สุรฤทธิกุล (2550 : 103) กล่าวว่า “การเมือง” หมายถึง การแบ่งสรรที่ทุกคนเห็นว่ามีคุณค่าต่างๆ ได้แก่ความมั่นคงปลอดภัย ความมั่งคั่งร่ำรวย ความฉลาด หน้าที่การงาน การทำมาหากิจ อำนาจ เกียรติยศ ตำแหน่ง ศักดิ์ศรี การยอมรับ ตลอดจนจิตวิญญาณ และเสรีภาพ ให้แก่กันและกันโดยองค์การผู้ครอบครองอำนาจซึ่งอาจจะเป็นคนๆ เดียว กลุ่มคน หรือตัวแทน รวมถึงประชาชนทั้งหมดโดยตรงก็ได้ จึงเกิดมาเป็นลัทธิหรือระบบการเมืองก็ด้วยพิจารณาว่า ใครเป็นผู้แบ่งสรร แบ่งสรรอย่างไร และแบ่งสรรเพื่อใคร

เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ (2549:4) ชี้ว่า “การเมือง” เป็นคำที่หมายถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจขององค์กรของรัฐ และเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องอำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) การปกครอง (Ruling) การออกคำสั่ง (Command) และการควบคุม (Control) แต่บางทีนักรัฐศาสตร์ ก็ให้การเมืองมีความหมาย ขยายครอบคลุมถึงกิจกรรมทุกอย่างของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่เกี่ยวกับอำนาจและอำนาจหน้าที่ นอกจากนี้การเมืองยังเล็งไม่พ้นที่จะเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง (Conflict) เพราะความขัดแย้งยังเป็นลักษณะเด่นลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์เมื่อมีความขัดแย้งขึ้นก็มีการแก้ปัญหาและยุติปัญหาโดยใช้อำนาจและหน้าที่ การกระทำดังกล่าวนี้ก็กลายเป็นการเมืองด้วย

นอกจากนี้สุพจน์ บุญวิเศษ (2549 : 20) ได้สรุปรวบรวมความหมายของการเมืองที่นักรัฐศาสตร์ตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ จนกระทั่งปัจจุบัน ไว้หลายท่าน ดังนี้ *อริสโตเติล (Aristotle)* ได้ให้ความหมายของการเมืองว่า เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อสาธารณประโยชน์ และแสดงทัศนะว่าโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง จึงต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน *แมก เวเบอร์ (Max Weber)* นักสังคมสงเคราะห์ชาวเยอรมัน ในทัศนคติเกี่ยวกับการเมืองว่าเป็นกิจกรรมหรือแนวทางของรัฐ ไม่ใช่จุดมุ่งหมายของรัฐกิจกรรมของรัฐนั้นหมายถึงการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ เพื่อสามารถแบ่งสรรอำนาจหน้าที่ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือระหว่างสองส่วนย่อยๆ ภายในรัฐนั้น *ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell)* นักวิชาการชาวเยอรมัน ได้กล่าวว่า การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับอิทธิพล *นิคโคโล มาคิยเวลลี (Niccolo Machiavelli)* นักคิดและนักการเมืองชาวอิตาลี ให้ค่านิยมของการเมืองว่า เป็นเรื่องการต่อสู้แสวงหาอำนาจ และการใช้อำนาจอย่างมีศิลปะ มาคิยเวลลีได้สอนให้ผู้ปกครองมีความสามารถสองด้าน ด้านหนึ่งคือ ปลายกำลัง และกำลังใจกล้าแข็งให้เข้มแข็งแบบสิงโตและมีความเฉลียวฉลาดแบบสุนัขจิ้งจอก *เดวิด อีสตัน (David Easton)* นักรัฐศาสตร์ผู้นำการศึกษาในแนวระบบให้ค่านิยมว่า การเมืองเป็นเรื่องของการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับสังคม ความขัดแย้งของสมาชิกในสังคมเป็นจุดเริ่มต้นของการเมืองซึ่งเป็นกระบวนการต่อรองหาข้อยุติ กิจกรรมทางการเมืองต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสามประการคือ *หนึ่ง* เป็นการต่อสู้ดิ้นรน แข่งขัน ต่อรอง และประนีประนอม *สอง* โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในปัญหาของส่วนรวมและ *สาม* ผลของการตัดสินใจตกลงใจนั้นจะต้องมีผลกระทบต่อส่วนรวม

ความหมายของการเมือง พจนานุกรมภาษาอังกฤษหลายเล่มได้ให้ความหมายของคำว่า Politics ไว้กว้างๆ หลายอย่าง คือเป็นทั้งศาสตร์ (Science) หรือศิลป์ (Art) เกี่ยวกับการปกครอง (Government) ของรัฐ (State) หรือเกี่ยวข้องกับกรชี้นำหรือการมีอิทธิพลของนโยบายของรัฐบาล นอกจากนั้นยังเป็นศาสตร์หรือศิลป์ที่เกี่ยวข้องกับการเอาชนะและเข้าควบคุมการปกครอง หรือจัดตั้งรัฐบาลซึ่งการเมืองแนวทางนี้จะสัมพันธ์การกระทำทางการเมือง (Actions) การปฏิบัติทางการเมือง (Practices) และนโยบายต่างๆ ทางการเมือง (Policies) ตลอดกิจกรรมทางการเมือง (Affairs) ด้วย การเมืองจึงมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ทั้งหมดที่มีความซับซ้อนระหว่างประชาชนที่อยู่อาศัยร่วมกันในสังคม (Society) (เสนีย์ คำสุข 2547:49-51)

นักปรัชญาการเมืองคนแรกที่ถูกถึงการเมืองคือ Aristotle ในหนังสือ “Politics” ที่ได้กล่าวไว้ว่า มนุษย์เรานั้นเป็นสัตว์การเมือง แนวทางเดียวที่มนุษย์จะสามารถเพิ่มพูนความสามารถของตนและมีชีวิตสูงขึ้นได้ก็โดยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ในบรรดาทัศนะของ Aristotle ถือว่าการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางการเมืองเป็นเรื่องของการบังคับหรือเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง

ซึ่งทฤษฎีของ Aristotle แตกต่างไปจากทฤษฎีของบุคคลอื่น การที่มีทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองแตกต่างกันส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากการที่นักรัฐศาสตร์ในแต่ละสมัยมองหรือพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่มุมที่ต่างกัน (จุมพล หนีมพานิช 2547 : 141) การเมืองในความคิดของ อริสโตเติล มีความหมายที่กว้างกว่าความหมายที่เรามักเข้าใจในปัจจุบัน เพราะมีความหมายครอบคลุมไปถึงการกระทำและกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกันของมนุษย์ที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและรวมถึงขั้นตอนและกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของการพัฒนาจากครอบครัวมาสู่สังคมเมืองด้วยเงื่อนใยที่ว่า “รัฐได้เริ่มก่อตัวเกิดขึ้นแล้วในเวลาเดียวกันที่ครอบครัวแรกของมนุษย์ถือกำเนิดขึ้น” สำหรับอริสโตเติล การแบ่งรูปแบบการปกครองโดยยึดถือหลักจำนวนหรือปริมาณของผู้มีอำนาจปกครองมิสามารถแบ่งออกได้ว่ารูปแบบการปกครองนั้นจะเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีหรือเลว เพราะการแบ่งดังกล่าวนี้เป็นการแบ่งในเชิงปริมาณ มิใช่การแบ่งโดยเกณฑ์คุณภาพ การตัดสินใจว่ารูปแบบการปกครองที่อำนาจอยู่ในมือของมหาชนเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุดหรือเลวน้อยที่สุด จึงเป็นการตัดสินใจด้วยอคติหรือความเชื่อตามกระแสนิยมมากกว่าเกณฑ์ที่จะแบ่งแยกแยะว่าระบบใดเป็นระบบการปกครองที่ดีหรือเลวอยู่ที่ว่า ผู้มีอำนาจทำการปกครองเพื่อประโยชน์และความดีส่วนรวมหรือเพื่อตัวเอง อริสโตเติล มองว่า ความยุติธรรมทั้งของประชาธิปไตยและคณาธิปไตยยังห่างไกล จากความยุติธรรมที่สมบูรณ์ เพราะทั้งสองมองข้ามความยุติธรรมในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างความยุติธรรมกับตัวบุคคล ความยุติธรรมนั้นต้องเป็นไปในลักษณะอัตราส่วน นั่นคือความเหมาะสมของคุณภาพความสามารถของแต่ละบุคคล

ความหมายของการเมืองแยกตามจุดเน้นในแต่ละยุคสมัยได้ดังนี้ คือ

ในยุคนครรัฐกรีก ความหมายของการเมืองโดยปรัชญาเมธีคนสำคัญในยุคนั้น อาทิเช่นเพลโต (Plato) และอริสโตเติล (Aristotle) เห็นว่ามีความสัมพันธ์กับรัฐ ความยุติธรรม และคุณธรรม (Virtue) อริสโตเติลมองว่า “คนโดยธรรมชาติเป็นสัตว์การเมือง (Political animal) “คนจึงสามารถแสดงออกถึงธรรมชาติของความมีเหตุผลและคุณธรรมได้ภายในประชาคมทางการเมืองหรือรัฐ

ต่อมาในยุคอาณาจักรโรมัน นิยามการเมืองโดยปรัชญาเมธีคนสำคัญคือ โพลีเบียส (Polibius) และ ซิเซโร (Cicero) ว่ามักเกี่ยวข้องกับเรื่องกฎหมายและรัฐธรรมนูญ การเมือง จึงเป็นความสำคัญในการรู้เรื่องกฎหมาย

ในยุคกลางของยุโรป ราวศตวรรษที่ 5 – 15 การเมืองเริ่มมาเกี่ยวข้องกับศาสนาภายใต้อิทธิพลของศาสนาคริสต์ ทำให้การเมืองเป็นส่วนหนึ่งของเทววิทยา (Theology) เช่นแนวคิดของโทมัส อไควนัส (Thomas Aquinas) ที่มองว่าการเมืองสัมพันธ์กับกฎธรรมชาติและกฎสวรรค์และผ่านทางศาสนจักรเพื่อใช้ในการปกครองอาณาจักร เป็นต้น

พอถึงคริสต์ศตวรรษที่ 16 การเมืองเริ่มปรากฏในมิติใหม่จากมุมมองของมาเคียวเวลลี (Machiavelli) คือเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ (Power) ที่เชื่อมโยงไปสู่ความชอบธรรมและระบอบการปกครองและผู้นำทางการเมืองและแนวคิดนี้ได้รับการศึกษาและอธิบายเพิ่มเติมต่อเนื่อง จนถึงศตวรรษที่ 19 การเมืองเริ่มมีความหมายกว้างขึ้น คือเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคล ชนชั้น และประวัติศาสตร์ ตลอดจนการมีความคิดในการแบ่งแยกอำนาจทางการเมืองจากแนวคิดของปรัชญาเมธีคนสำคัญในยุคนี้คือ ออกัส คองท์ (Auguste Comte) และคาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) เป็นต้น

คริสต์ศตวรรษที่ 20 การศึกษาวิเคราะห์การเมืองมีความเจริญก้าวหน้าและแพร่หลายมากยิ่งขึ้น นิยามการเมืองจึงมีจุดเน้นกว้างขึ้น และมีนักวิชาการสนใจศึกษาวิเคราะห์ ในระดับลึกซึ่งมากกว่ายุคใดๆ ทั้งในสหรัฐอเมริกาและยุโรป นิยามการเมืองเกี่ยวข้องกับเรื่องของกลุ่ม สถาบันทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ตลอดจนระบบการเมือง และส่วนใหญ่จะมีมิติที่ครอบคลุมถึงประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจด้วย ในยุคของพฤติกรรมศาสตร์ นิยามการเมืองที่มีชื่อเสียงมากในด้านระบบการเมืองของเดวิด อีสตัน (David Easton) ที่เขียนไว้ในหนังสือชื่อ A System Analysis of Political Life ในปี ค.ศ. 1965 ว่า “Politics is authoritative allocation of values” หรือการเมืองคือการใช้อำนาจที่ชอบธรรมเพื่อจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม

อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า ในปัจจุบันการเมืองมีความหมายหลากหลายมาก และแยกย่อยแตกต่างกันในระดับกว้างที่สุด การเมืองที่กลุ่มต่างๆ (Groups) เข้าถึงการตัดสินใจร่วม ที่มีผลผูกพันทุกกลุ่มผ่านทางความพยายามในการปรับเปลี่ยนความแตกต่างระหว่างสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ในแง่การเมืองเกี่ยวข้องกับ 4 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมร่วมกัน (Collective activity) หรือเกี่ยวข้องกับประชาชนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือของสังคม
2. มีความเห็นที่แตกต่างหลากหลายทั้งในแง่วัตถุประสงค์ (Goals) และในแง่วิธีการ (Means) ทางการเมือง
3. เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนสัมพันธภาพ (Reconciling) ระหว่างความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มต่างๆ ทั้งโดยวิธีการเจรจาทำความเข้าใจ และการชักจูงโน้มน้าวใจ
4. การตัดสินใจทางการเมือง จึงกลายเป็นนโยบายเชิงการใช้อำนาจ (Authoritative policy) สำหรับกลุ่ม มีผลผูกพันสมาชิกต่อการตัดสินใจและถ้าจำเป็นก็อาจต้องใช้กำลังบังคับ (Force)

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับ การกระจายอำนาจ (Decentralization) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) และหุ้นส่วนทางการเมือง (Political Partnerships) เนื่องจากความล้มเหลวของประชาธิปไตยแบบตัวแทน นับจากทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา พื้นที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นจึงเป็นเสมือนพื้นที่ใหม่หรือพื้นที่ฝึกหัดระบอบการเมืองทางตรง ที่กำลังได้รับความสนใจจากองค์กรภาคประชาชนและภาครัฐ ในการจัดสรรอำนาจการเมืองการปกครอง รวมทั้งการกระจายผลประโยชน์ และการตัดสินใจ ทางการเมืองเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะร่วมกัน ทั้งนี้มีนักวิชาการให้ความหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นไว้อย่างหลากหลาย ดังต่อไปนี้

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2518: 13) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจได้มีอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

วิญญู อังคนารักษ์ (2519: 4) ได้ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปแบบลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐมอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชนโดยเหตุที่ว่าประชาชน ในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นและย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเอง และมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

วิทยา นภาศิริกุลกิจ (2521: 14) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่นต้องให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น โดยเป็นรูปการปกครองท้องถิ่นที่เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) จากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น โดยเจ้าหน้าที่ระดับบริหารชั้นสูงขององค์กรที่ได้มาด้วยวิธีการเลือกตั้งตามรูปแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ สภาท้องถิ่น หัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นและต้องมีการเลือกตั้งตามเวลาที่กำหนด

ประธาน คณะทศศึกษากร (2535: 7) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ของคน

สถาบันดำรงราชานุภาพ (2539: 113) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นตาม Chammer's Encyclopedia ว่า “การปกครองท้องถิ่น” หมายถึง การปกครองตนเอง ของท้องถิ่น (Local self Government) กล่าวคือ เป็นการบริหารกิจการสาธารณะในแต่ละท้องถิ่น โดยมีองค์การซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของราษฎรในท้องถิ่นนั้น เป็นผู้รับผิดชอบอย่างมีอิสระภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลาง”

โกวิท แยมโอยฐ์ (อ้างใน ชูชีพ ยินดีจิตร 2548: 61) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายความว่า หน่วยงานเมืองระดับรองลงมา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศ มีอาณาเขตการปกครองที่แน่นอน มีประชากรอยู่อาศัยพอสมควรและมีองค์การบริหารงานต่างๆ ได้โดยต่อเนื่อง จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีผลประโยชน์โดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ มีสิทธิและอำนาจหน้าที่บริหารกิจการต่างๆ ภายในขอบเขตที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่โดยทั่วๆ ไปจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนหรือได้รับการคัดเลือกจากท้องถิ่นนั้นๆ

วิลเลียม เอ โรบสัน (William A. Robson) (อ้างในประหยัด หงษ์ทองคำ 2526: 10) ได้ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติงานพอสมควร อำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากจน มีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และมีองค์การ ที่จำเป็น (Necessary Organization) เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเอง

วิลเลียม วี ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) (อ้างในประหยัด หงษ์ทองคำ 2526: 10) กล่าวว่า “การปกครองตนเองของท้องถิ่นนั้น” หมายถึง องค์การที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้มีอำนาจปกครองตนเองมีการบริหารงานคลังและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

จากความหมายที่มีผู้เสนอไว้ข้างต้นประมวลได้ว่า การปกครองท้องถิ่น (Local Government) หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจ หรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง เพื่อผลประโยชน์รัฐและผลประโยชน์ของ

ท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมาย มีขอบเขตการปกครอง ที่แน่นอน มีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการบริหารงาน มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเอง มีการดำเนินกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเอง และหน่วยราชการปกครองนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาล โดยคณะผู้บริหารองค์กร ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน

2.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางไปสู่ท้องถิ่น รูปแบบองค์กรจึงต้องมีทั้งโครงสร้างองค์กร อำนาจการปกครอง และกระบวนการทางการเมืองการปกครอง ระบบการปกครองท้องถิ่นจึงต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 31) คือ

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นของประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง
2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำคัญในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎหมายกำหนดขนาดและระดับคือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย คือ ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น
3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การจะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ
4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ
5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์กรหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน
6. อิสระในการปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม

2.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

จากแนวความคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์ของท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย ก่อให้เกิด ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด (ชูศักดิ์ เทียงตรง 2518: 6-7)

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเองคือ การที่ประชาชน มีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน แล้วผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน (อนันต์ อนันตกุล 2521: 6-7)

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุดคือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่ง ของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งยวดอันหนึ่ง ก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น (ลิขิต วีรเวทิน 2525: 3)

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาระยะของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญ ของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาระยะของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ (ชวงส์ ฉายะบุตร 2539: 28-29)

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาข้อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด และสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศ ในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยังฝึกฝนทักษะทางการบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทย ผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ (วิญญู อังคณารักษ์ 2518: 98)

2.4 หน้าที่รับผิดชอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่น

การกำหนดหน้าที่ของท้องถิ่นมีข้อพิจารณา (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 34) ดังนี้

1. เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับความสะดวก ในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สวนหย่อม สวนสาธารณะ การกำจัด ขยะมูลฝอย เป็นต้น

2. เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย เช่น งานดับเพลิง งานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

3. เป็นงานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ด้านนี้มีความสำคัญกับประชาชน ในท้องถิ่น มาก เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทางสาธารณสุข จัดให้มีสถานสงเคราะห์เด็ก และคนชรา เป็นต้น

4. เป็นงานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ท้องถิ่น เป็นงานที่หากปล่อยให้ประชาชน ดำเนินการเองอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร เช่น จัดให้มีโรงรับจำนำ การจัดตลาดและงานต่างๆ ที่มี รายได้โดยสามารถเรียกเก็บค่าบริการจากประชาชน เป็นต้น

2.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย แนวคิดทฤษฎีสำคัญ 2 ประการ ด้วยกันคือ 1) แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ และ 2) ทฤษฎีเกี่ยวกับการ ปกครองท้องถิ่น (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 34-37) ดังต่อไปนี้

2.5.1 แนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การโอนกิจการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรส่วนกลาง ไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศหรือหน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง ดังนั้นเห็นว่าการกระจายอำนาจ มี 2 รูปแบบ คือ

1) การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร

2) การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ธเนศวร์ เจริญเมือง (อ้างใน โกวิท พงงาม 2546: 37-39) ได้เขียนไว้ในบทความเรื่องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีแนวความคิดหรือทัศนคติต่อการกระจายอำนาจ ไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่างๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักจะ ได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ๆ 2 อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือการทหาร และการต่างประเทศ

ขอบเขตของการดูแลกิจการในท้องถิ่นแต่ละประเทศต่างกันไปในรายละเอียดตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ แต่ส่วนที่เหมือนกันและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ก็คือรัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเอง แต่ปล่อยให้ท้องถิ่น มีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่างๆ ในท้องถิ่นของตนเอง

สำหรับการกระจายอำนาจตามหลักรัฐศาสตร์ หมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ กระจายอำนาจการบริหารให้แก่หน่วยการบริหารท้องถิ่นให้มีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตน โดยปราศจากการแทรกแซง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งมีอำนาจอิสระ ที่

จะดำเนินกิจการ แต่ก็อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล การกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องของรัฐบาลที่มอบความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่หน่วยการบริหารท้องถิ่น

2.5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับทฤษฎีการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1) ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย

หัวใจการปกครองท้องถิ่นนั้น กล่าวให้ถึงที่สุดแล้ว ก็คือคำถามที่ว่า การปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์อย่างไรกับระบอบประชาธิปไตย การจัดสรรอำนาจระหว่างองค์การปกครองท้องถิ่นกับรัฐบาลกลางควรเป็นอย่างไร และการปกครองท้องถิ่นควรมีความเป็นประชาธิปไตยแค่ไหน

ในประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตก มีแนวคิดที่ต่างกันถึง 3 สำนัก ว่าด้วยประเด็นนี้ ผิดกับในสังคมไทยที่มีเพียงความเห็นเดียว คือ ทุกๆ ฝ่ายชอบที่จะกล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง แต่ทว่าในทางปฏิบัติกลับไม่มีลักษณะเช่นนั้น

สำนักแรก เป็นแนวความคิดของฝ่ายคัดค้านการปกครองตนเองของท้องถิ่น โดยเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้ง **สำนักที่สอง** เห็นว่าหลักการประชาธิปไตย ได้แก่ การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority Rule) และความเสมอภาค (Equality) นั้นไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้อง ของการปกครองท้องถิ่นได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบ เห็นแก่ท้องถิ่นตนเป็นหลัก (parochial) หลากหลาย (diverts) มีแนวโน้มจะเป็นแบบคณาธิปไตย (potentially oligarchy) และมีลักษณะฉ้อฉลอำนาจ (corrupt) ส่วน**สำนักที่ 3** เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นนั้นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพ ประชาชนซึ่งเสียภาษีต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมือง ต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไร ผู้บริหารควรหารือกับประชาชน ในกิจการสาธารณะต่างๆ และไม่ว่าประชาชนจะอยู่ในเมืองหรือในหมู่บ้านล้วนต้องมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 40-41)

การที่**สำนักแรก**เห็นว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองส่วนท้องถิ่นขัดแย้งกันอย่างสิ้นเชิง และไม่อนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ ผลที่ตามมา คือระบบการบริหารประเทศบนพื้นฐานแนวคิดดังกล่าวจึงเป็นระบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ไม่มีการปกครองตนเองในท้องถิ่นต่างๆ

สำนักที่สอง เห็นว่าอนุญาตให้มีการปกครองท้องถิ่นได้ แต่ต้องมีการควบคุมจากรัฐบาลกลางเป็นอย่างมาก เพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลาง ต้องฟัง

ความเห็นของคนส่วนใหญ่ในประเทศ จึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานะ โครงสร้างการบริหาร และโครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน ทศนะเช่นนี้ เป็นของนักคิดฝรั่งเศส บางคน เช่น จอร์จ ลีองโกร (George Leongro) ซึ่งกล่าวว่าระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น ไม่จำเป็นต้องมีการปกครองท้องถิ่นก็ได้ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกการบริหารด้านเทคนิค และก็ไม่จำเป็นว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นจะยอมรับค่านิยมแบบประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กร เหล่านั้นแตกแยกกัน (decisive) ไม่นิยมความเสมอภาค (inegalitarian) และขัดแย้งกับเจตนารมณ์ ของส่วนรวม (contrary to the public will) นอกจากนี้ บางท้องถิ่นอาจคิดถึงการแบ่งแยกดินแดน ออกไปเป็นรัฐอิสระอีกด้วย ทศนะเช่นนี้มีผลต่อระบบการบริหารและการปกครองท้องถิ่นของ ฝรั่งเศสก่อนที่จะเกิดการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่นครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2525 (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 41)

นักคิดชาวเบลเยียม เช่น ลีโอ มูแลง (Leo Moulin) (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 41) ก็มีความเห็นเช่นนี้ โดยได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของประชาชนนั้น ในทางปฏิบัติต้องมีข้อจำกัดมาก “การปกครองท้องถิ่นนั้นเป็นเพียงแหล่งฝึกอบรมเพื่อปกป้อง ผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนท้องถิ่นที่คับแคบ และมองข้ามผลประโยชน์ที่สูงกว่าในระดับชาติ” ในขณะที่การบริหารระดับชาติมีขนาดใหญ่แตกต่างจากระดับท้องถิ่นมาก จนกระทั่งประสบการณ์ และความรู้ในการจัดการท้องถิ่นนั้นไม่อาจนำไปใช้ได้ในระดับชาติ นอกจากนี้ ผลประโยชน์ระดับ ท้องถิ่นและความเป็นไปได้ที่จะเกิดการหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง ก็ไม่เหมาะกับระบอบ ประชาธิปไตยสมัยใหม่ ความคิดดังกล่าวได้ก่ออิทธิพลต่อการจัดการปกครองท้องถิ่นในเบลเยียม เช่นกัน

สำนักที่สาม การปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย เพราะช่วยให้คนในท้องถิ่นต่างๆ ได้เสนอปัญหาและหาทางแก้ไข ซึ่งงานเช่นนี้ไม่อาจให้รัฐบาลกลาง ทำ จอห์น สจิวต์ มิลล์ (John Stuart Mill) ให้ความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการศึกษาทาง การเมืองและเป็นแหล่งสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยอันดับต้นๆ ของประชาธิปไตย ในทศนะของ แพนเทอร์ - บรีค (Panter Brick) การปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไข ที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยระดับชาติ (a necessary condition of national democracy) เพราะเปิด โอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น (creating a democratic climate of opinion) ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเอง (โกวิทย์ พวงงาม 2546: 42)

บทบาทการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับ ชุมชน และระดับประเทศ

สำหรับปัจจุบันนักวิชาการรัฐศาสตร์ฝ่ายที่เห็นว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นแบบประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน ผู้นำท้องถิ่นควรมาจากการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่น

จะมีส่วนส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับชาติ โดยหลักการแล้วการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชุมชนและระดับประเทศ (โกวิท พวงงาม 2546: 43-45) ดังนี้

ประการแรก ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในประเด็นนี้โรเบิร์ต ดาห์ล (Robert Dahl) ซึ่งให้เห็นว่าข้อดีหลายๆ ของประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นคือมักกระตุ้นการเข้าร่วมของประชาชนอย่างมีเหตุผล ในการจัดการรูปแบบชีวิตด้านต่างๆ ของประชาชนและเสริมสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ สามัคคี คิดถึงส่วนรวม และการเป็นสมาชิกของชุมชนเดียวกัน อย่างไรก็ตามทัศนะเช่นนี้ก็มักเห็นว่า มีบ่อยครั้งที่ชุมชนหลายแห่งถูกรอบงำ ด้วยกลุ่มคนที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ

ประการที่สอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Account ability) ในประเด็นนี้ จอห์น สจิวท มิลล์ (John Stuart Mill) เสนอว่าเป็นสิทธิของเอกชนและกลุ่มท้องถิ่นที่จะตรวจสอบและควบคุมระดับท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อป้องกันการใช้อำนาจที่ไร้ขอบเขต

ประการที่สาม การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะจัดระบบเผด็จการโดยรัฐบาล ซึ่ง มงเตสกีเยอ (Montesquieu) ได้เขียนสนับสนุนการปกครองท้องถิ่นยุโรปสมัยที่เขายังมีชีวิตอยู่ว่า “การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะสามารถต่อต้านคลื่นการปฏิวัติรัฐประหารได้ และการปกครองท้องถิ่นที่มีอิสระจะช่วยส่งเสริมให้สถาบันการเมืองต่างๆ ในยุโรปมีความมั่นคงยิ่งขึ้น”

ประการที่สี่ การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ โดยผู้ที่ผ่านเวทีการเมืองท้องถิ่นมาแล้วมีโอกาสที่จะพัฒนาไปสู่เวทีการเมืองระดับชาติได้

ประการที่ห้า การสร้างประชาธิปไตย หรือการพัฒนาการเมืองที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยระดับท้องถิ่นก่อน จากนั้นจึงขยายไปสู่ระดับประเทศ นั่นคือการปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง (Political Maturity)

ประการที่หก การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของประชาชน (Politicization) คือ การมีกิจกรรมทางการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่เสมอๆ ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ถ้ามีมากจะส่งผลให้เกิดความตื่นตัว และทำให้การเมืองการปกครองในท้องถิ่น มีชีวิตชีวา ประชาชนในท้องถิ่นมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่การเมืองตลอดเวลา โดยการปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนเอาใจใส่ต่อการเมือง เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญ รวมทั้งเห็นว่าการบริหารกิจการท้องถิ่นมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างทันตาเห็นมากกว่าการบริหารงานของรัฐ

2.6 การปกครองท้องถิ่นของไทย

2.6.1 วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย

ประเทศไทยได้ใช้หลักการจัดระเบียบการปกครองทั้ง 3 รูปแบบ ในที่นี้ จะขอสรุปลักษณะการกระจายอำนาจให้การปกครองท้องถิ่นของไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 มาจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง (โกวิท วัฒนกุล พวงงาม 2550: 45-47) ดังนี้

ช่วงแรก ตั้งแต่การปฏิรูประบอบราชการสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ช่วงนี้รัฐยังรวมศูนย์อำนาจการปกครองไว้ที่ส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ การแบ่งอำนาจให้ภูมิภาค และกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นยังมีน้อย ในส่วนกลางมีการจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ ส่วนภูมิภาคมีการจัดตั้งแขวง อำเภอเมือง ส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร กับสุขาภิบาลหัวเมือง โดยได้ตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาลตามหัวเมือง ร.ศ. 127 ขึ้นรองรับการจัดตั้งสุขาภิบาลในพื้นที่ ที่พร้อม ซึ่งมีการจัดตั้งน้อยมาก ไม่ได้ขยายไปทั่วราชอาณาจักร

ช่วงที่สอง ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึง พ.ศ. 2540 เป็นช่วง 65 ปี ที่มีวิวัฒนาการของการปกครองท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจมาก เริ่มจากการจัดตั้งเทศบาลใน พ.ศ. 2476 สภาจังหวัดใน พ.ศ. 2481 สุขาภิบาลใน พ.ศ. 2495 องค์การบริหารส่วนตำบลใน พ.ศ. 2499 เป็นการเริ่มให้มีรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในเขตเมืองก่อน แม้จะมีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น แต่ผู้บริหารของสุขาภิบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังมาจากข้าราชการและผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลมาจากกำนัน ไม่ใช่มาจากการเลือกตั้งของราษฎร การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่สามารถทำได้เต็มที่ นอกจากนั้นเริ่มมีการจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เช่น กรุงเทพมหานครเมื่อ พ.ศ. 2518 เมืองพัทยาเมื่อ พ.ศ. 2521 ต่อมาก็ได้มีการปรับรูปแบบขององค์การปกครองท้องถิ่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การตราพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นต้น

ช่วงที่สาม พ.ศ. 2540 - ปัจจุบัน (พ.ศ. 2554) เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงได้กำหนดเรื่องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นไว้ชัดเจนขึ้น โดยให้ท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานของตนเองมากขึ้น ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเพิ่มเติมหน้าที่เกี่ยวกับการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีท้องถิ่น และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีกฎหมายรองรับให้มีเป้าหมายในการกระจายอำนาจที่ชัดเจน เช่น ให้ท้องถิ่นมีรายได้เป็นร้อยละ 20 ของรายได้รัฐบาลภายใน พ.ศ. 2544 และร้อยละ 35 ภายใน พ.ศ. 2549 ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ที่มีความซ้ำซ้อนระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค กับท้องถิ่นให้แล้วเสร็จภายใน 4 ปี ทำให้ต้องมีการปรับปรุงกฎหมายของท้องถิ่นรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และจัดตั้งองค์กรรองรับเพื่อให้การกระจายอำนาจการปกครองแก่ท้องถิ่นเกิดขึ้นอย่าง

จริงจัง เป็นรูปธรรม ภายใต้กรอบเวลาและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และกฎหมายประกอบฉบับต่างๆ

2.6.2 รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย

- 1) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีโครงสร้างบริหารคือสภาองค์กรบริหารส่วนจังหวัด และนายกองค์กรบริหารส่วนจังหวัด โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้กำกับดูแล
- 2) เทศบาล มีโครงสร้างบริหารคือสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี โดยมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับดูแล
- 3) องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีโครงสร้างบริหารคือสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และ นายกองค์กรบริหารส่วนตำบล โดยมี นายอำเภอเป็นผู้กำกับดูแล
- 4) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ที่มีฐานะเป็นทบวงการเมือง และนิติบุคคล มี 2 แห่ง คือกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

3. แนวความคิดระบบอุปถัมภ์

แนวความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ ถูกนำมาใช้ในการอธิบายสังคมไทย ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคลลดหลั่นจากบนสู่ล่าง นั่นคือสังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เน้นความแตกต่างระหว่างฐานะตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะตำแหน่งสูงกว่าและผู้รับการอุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่าผู้อุปถัมภ์ (Patron) หมายถึงบุคคลผู้มีอำนาจ สถานภาพ และอิทธิพล โดยที่บุคคลเหล่านี้จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับผู้ที่มิอำนาจด้อยกว่าหรือเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ (client) ที่ต้องการความช่วยเหลือและการปกป้อง ผู้อุปถัมภ์ให้ประโยชน์โดยหวังจะได้ผลประโยชน์ในรูปแบบสินค้า ความภักดี การสนับสนุนทางการเมืองและบริการในรูปแบบต่างๆ จากผู้รับการอุปถัมภ์ของตน ขณะเดียวกัน การแข่งขันทางการเมืองได้แปรรูปความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับการอุปถัมภ์ได้ 4 แนวทาง ได้แก่ (อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธุ์ 2539 อ้างใน ธวัชชัย กฤติยาภิชาติกุล 2541 : 24-6)

1. ช่วยปรับปรุงอำนาจต่อรองระหว่างของผู้รับการอุปถัมภ์ต่อผู้อุปถัมภ์ โดยการช่วยเป็นส่วนหนึ่งของทรัพยากรของเขา เนื่องจากการให้เสียงหรือการไม่ให้เสียง มีผลกระทบต่อผู้ที่ต้องการได้ตำแหน่งได้ ผู้ออกเสียงตระหนักดีว่าทรัพยากรเช่นนั้นสามารถกลายมาเป็นผลประโยชน์ที่ควรได้รับ แม้กระทั่งบางคนที่ไม่ให้บริการใดๆ ที่มีค่าที่จะให้แก่ผู้อุปถัมภ์เขายัง พบว่าจะแนบเสียงของบุคคลที่สนิทชิดเชื้อในครอบครัวมักจะเพียงพอในอันที่จะได้รับความช่วยเหลือจากนักการเมือง

ท้องถิ่น ผู้ออกคะแนนเสียงมักจะระบุว่าผู้อุปถัมภ์คือนักการเมือง ที่เข้าสนับสนุนเพราะว่าเขามีบุญคุณส่วนตัวที่จะต้องตอบแทน

2. ส่งผลสนับสนุนให้เกิดบูรณาการในระดับแนวตั้งของโครงสร้างแบบผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ จากระดับหมู่บ้านจนถึงรัฐบาลกลาง เนื่องจากการเลือกตั้งระดับชาติทำให้เกิดความจำเป็นสำหรับพรรคการเมืองที่จะต้องสร้างเครือข่ายของความสัมพันธ์ลงไปจนถึงระดับท้องถิ่น ส่วนมากพรรคการเมืองจะทำโดยการยึดเอากลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่มีอยู่ (existing patron-client clusters) และผนวกเข้าไว้ใน โครงสร้างของพรรคที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อุปถัมภ์ท้องถิ่นที่จะช่วยหาเสียงจากผู้รับอุปถัมภ์ของตน การหาเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียงเป็นรายบุคคลหรือตามชั้นทางสังคมได้ผลน้อยเพราะผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์

3. นำไปสู่การสร้างกลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์แบบปิรามิด (new patron-client pyramids) และทำให้ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ได้กลายเป็นการเมืองเนื่องจากชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญ ผู้อุปถัมภ์ท้องถิ่นที่มีบริวารอยู่พอประมาณจะพยายามยิ่งขึ้นในการผูกความสัมพันธ์กับคนอื่นให้มาเป็นผู้รับอุปถัมภ์ เพื่อให้ฐานะของตนในการเลือกตั้งเข้มข้นยิ่งขึ้น ผู้อุปถัมภ์ที่เดิมไม่ค่อยมีบทบาทในการเลือกตั้งมากมักจะเปลี่ยนอำนาจส่วนตัวมาเป็นอำนาจทางการเมืองในรูปแบบของคะแนนเสียง

4. ช่วยเสริมสร้างให้กลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์ที่เป็นกลุ่มตรงกันข้ามกันยังคงยืนอยู่ได้ในระดับท้องถิ่น (Opposition patron-client pyramids) ปกติผู้อุปถัมภ์ที่แข่งขันกันจะถูกจำกัดอำนาจเฉพาะในเขตท้องถิ่น โดยไม่ยอมให้อำนาจจากภายนอกเข้ามามีอิทธิพล ในทางตรงข้ามระบบการเลือกตั้งทำให้เกิดการแข่งขันในระหว่างพรรคการเมืองในระดับชาติ หรือภูมิภาคที่จะต้องหาสายโยงใยเข้าไปถึงระดับท้องถิ่นกลุ่มแตกแยก (Faction) ในท้องถิ่นแต่เดิมที่อ่อนแออาจถูกบังคับให้รวมเข้ากับกลุ่มแตกแยกที่มีอำนาจในท้องถิ่นมากกว่า เพื่อจะรักษาอำนาจของตนในท้องถิ่น ผลส่วนรวมของการแข่งขันการเลือกตั้งคือ ทำให้ความแตกแยกระหว่างกลุ่มผู้อุปถัมภ์และผู้รับอุปถัมภ์หนึ่งปรากฏชัดเจนยิ่งขึ้น และช่วยค้ำจุนผู้อุปถัมภ์ที่อ่อนแอที่อาจต้องสูญเสียตำแหน่งอำนาจของตนไป

4. ทฤษฎีสังคมการเมือง

อุกฤษฏ์ แพทย์น้อย (2542 : 319-23) กล่าวถึงความคิดของลือค ซึ่งอธิบายไว้ว่า รัฐถือกำเนิดจากการที่มนุษย์พิจารณาด้วยเหตุผลแล้วเห็นว่า การอยู่ร่วมกันในสังคมการเมือง เป็นวิธีที่ดี

ที่สุดที่จะปกป้องชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินของตัวเอง จึงทิ้งสภาวะธรรมชาติและสร้างระบบสังคมการเมืองขึ้น ประเด็นปัญหาต่อไปก็คือสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นจากการละทิ้งสภาวะธรรมชาติมีลักษณะอย่างไร สำหรับล๊อค สังคมการเมืองคือสังคมที่อำนาจในการออกกฎหมายตัดสินความเป็นธรรมและลงโทษผู้กระทำผิดเป็นอำนาจส่วนกลาง ไม่ใช่อำนาจที่อยู่ในมือของบุคคลแต่ละคน เช่นในสภาวะธรรมชาติ อำนาจส่วนกลางนี้เป็นผลมาจากการที่บุคคลแต่ละคนสละอำนาจที่ตนมีในสภาวะธรรมชาติ ได้แก่อำนาจที่จะตัดสินความเป็นธรรมตาม กฎธรรมชาติและอำนาจที่จะลงโทษผู้กระทำผิด และมอบให้กับชุมชนหรือสาธารณชนเป็นผู้ใช้อำนาจนี้แทนในฐานะเป็นรัฐบาล การมีอำนาจส่วนกลางนี้ช่วยจัดข้อบกพร่องในสภาวะธรรมชาติอันเป็นผลมาจากการที่แต่ละคนเป็นผู้ใช้อำนาจตัดสินความเป็นธรรมและใช้อำนาจลงโทษเสียเอง อาจเกิดความอยุติธรรมขึ้นได้ อันเป็นผลมาจากอคติและการเข้าข้างตัวเอง อำนาจส่วนกลางของชุมชนใช้อำนาจนี้แทนแต่ละคนโดยปราศจากอคติและความลำเอียง บุคคลแต่ละคนเมื่อถูกคุกคามจากผู้อื่นก็สามารถเรียกร้องให้อำนาจส่วนกลางนี้ปกป้องตนเองได้ จึงไม่ต้องใช้กำลังป้องกันตนเอง ซึ่งอาจนำไปสู่สภาวะสงคราม การที่แต่ละคนมอบอำนาจให้ส่วนกลางจึงเป็นการหลีกเลี่ยงสภาวะสงคราม เป็นการขจัดความไม่สะดวกของสภาวะธรรมชาติ และนั่นหมายความว่าในสภาพเช่นนี้มนุษย์แต่ละคนย่อมสามารถปกป้องชีวิต เสรีภาพ และทรัพย์สินของตนเองได้อย่างดีที่สุด

การที่แต่ละคนมอบอำนาจที่ตนมีให้กับชุมชนใช้อำนาจแทนตน หมายความว่ามนุษย์แต่ละคนซึ่งมีเสรีภาพตามธรรมชาติได้สละเสรีภาพของตนและยอมอยู่ภายใต้อำนาจส่วนกลางการที่มนุษย์ซึ่งมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ยอมอยู่ใต้อำนาจของผู้อื่นยอมเป็นไปได้ทางเดียวก็คือ มนุษย์แต่ละคนให้ความยินยอม (Consent) ที่จะสละเสรีภาพของตน ในเมื่ออำนาจส่วนกลางจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลทั้งหมดยินยอมสละอำนาจและเสรีภาพของตน สังคมการเมืองจึงมีกำเนิดจากการที่มนุษย์ทุกคนตกลงร่วมมือกันรวมเป็นชุมชนและมอบอำนาจให้กับส่วนกลาง ข้อตกลงระหว่างมนุษย์นี้ ล๊อค เรียกว่า ปฐมสัญญา (Original contract) หรือเป็นที่รู้จักกันในภายหลังว่า สัญญาประชาคม (Social contract) (Locke 1965 อ้างในอุกฤษฏ์ แพทย์น้อย 2542 : 320)

ลักษณะของสัญญาประชาคมอีกลักษณะหนึ่งที่ล๊อคกล่าวถึงก็คือ สัญญาประชาคมเชิงสมมติ กล่าวคือล๊อคมีเชื่อว่าสภาวะธรรมชาติและสัญญาประชาคมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง เป็นแต่เพียงสิ่งสมมติ การกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้เป็นวิธีการหรือรูปแบบที่จะทำให้เข้าใจว่าการอยู่ร่วมกันในสังคมการเมือง เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ สภาวะธรรมชาติเป็นเพียงสภาพที่สมมติขึ้นมาจะมีจริงหรือไม่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ ยกขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นว่าถ้ามนุษย์ไม่อยู่ร่วมกัน ในสังคมการเมืองทางเลือกที่เหลือคือสภาวะธรรมชาติที่ไม่น่าอยู่ เป็นสภาพที่ไม่พึงปรารถนาสัญญาประชาคมก็

เช่นกันสมมติขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นว่าสังคมการเมืองที่แท้จริงสามารถปกป้องชีวิต ทรัพย์สิน เสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง จะต้องมียุทธศาสตร์อยู่บนความยินยอมของประชาชน

5. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ การใช้สิทธิในการเลือกตั้งถือเป็นการมีส่วนร่วมในการปกครองหรือการบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารและกำหนดขอบเขตของอำนาจบริหารซึ่งถือเป็นสื่อการเชื่อมโยงความพอใจของประชาชนกับพฤติกรรมของรัฐบาล หรือผู้บริหารท้องถิ่นการเลือกตั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง คือการเลือกผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ในการดำเนินภารกิจกรมทางการเมืองด้านนิติบัญญัติ และด้านบริหาร และเลือกผู้บริหารในระดับท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่บริหาร หรือปกครองในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองตนเอง หรือการกระจายอำนาจจากรัฐบาล (พิมลจรรยา นามวัฒน์, 2544)

5.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองใหม่ เพราะแสดงถึงวิธีการได้มาซึ่งตัวแทนปวงชน การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรมจึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในระบบการเมืองเพื่อประกันว่าจะได้ “คนดีมีคุณภาพ คุณธรรม” เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน (มานิตย์ นवलลอ 2543) โดยเลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือบัญชีจำนวนหนึ่ง จากรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน (พิมลจรรยา นามวัฒน์, 2544)

ในขณะที่ณัชภัทร อุ๋นตราจิตร (2545) ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งว่า การเลือกตั้งเป็นวิธีการคัดสรรคนเพื่อเข้าทำกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยทางอ้อม หรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน (Representative Democracy) เพราะเป็นกระบวนการจัดสรรบุคคลที่จะไปทำหน้าที่แทนบุคคล ทั่วประเทศในสถาบันนิติบัญญัติและบริหาร การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนมีตัวเลือก เพื่อที่จะคัดสรรบุคคลเป็นตัวแทนของตนเองเข้าไปบริหารประเทศหรือออกกฎหมาย

5.2 ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง เป็นการหมุนเวียนเปลี่ยนอำนาจโดยไม่ใช้ความรุนแรง เพื่อป้องกันการผูกขาดทางการเมือง สร้างกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนกับนโยบายสาธารณะ สร้างความชอบธรรมทางการเมือง ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง และทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้ากระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว 2544)

5.3 หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์พื้นฐานของการเลือกตั้งสรุปได้ดังนี้ (สุพรรณิ ชะโลธร, 2541)

5.3.1 หลักอิสระแห่งการเลือกตั้ง (Freedom of election) หมายถึงความมีอิสระต่อการออกเสียงเลือกตั้ง ปราศจากการข่มขู่บังคับให้มีการเลือกตั้งบิดเบือนไปจากเจตจำนงอันแท้จริงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

5.3.2 การเลือกตั้งตามกำหนดเวลา (Periodical election) หมายถึงการเลือกตั้งจะต้องมีกำหนดเวลาไว้แน่นอน เช่น กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยปกติทุก 4 ปี หรือทุก 5 ปี เป็นต้น

5.3.3 หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine election) หมายถึง ให้มีการดำเนินการให้มีการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมรัฐบาลต้องถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่จะป้องกันมิให้มีการคดโกงการเลือกตั้งเกิดขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง ได้เมื่อเห็นว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริง

5.3.4 หลักการออกเสียงอย่างทั่วถึง (Universal suffrage) หมายถึงการเปิดโอกาสให้มีการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งอย่างทั่วถึงแก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า

5.3.5 หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal suffrage) หมายถึงบุคคลที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีสิทธิคนละหนึ่งเสียง (One man one vote) และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีค่าเท่ากัน (One vote , one value) ดังนั้น กรณีที่จะแบ่งเขตการเลือกตั้งให้มีผู้แทนได้หลายๆ คน (Multiple member constituencies) จึงเป็นสิ่งที่น่าจะพิจารณาให้ถ่วงแท้

5.3.6 หลักการลงคะแนนเสียงลับ (Secret ballot) หมายถึงการลงคะแนนเสียงที่ไม่มีผู้ใดนอกจากเจ้าตัวทราบว่าได้มีการลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้ใด เพื่อป้องกันการขู่ข่มขู่คุกคาม แต่ในการนี้อาจจะให้วิธีออกเสียงอิสระอย่างอื่นก็ได้แทนการลงคะแนนเสียงลับ ซึ่งจะต้องรับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นๆ ได้เป็นไปโดยเสรีเหมือนกัน

5.4 วิธีการเลือกตั้ง

วิธีการการเลือกตั้งอาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้ (ธีรวุฒิ โสภิชญกุล 2543)

5.4.1 การเลือกตั้งโดยตรง (Direct suffrage) หมายถึงการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เลือกตัวบุคคลที่ประสงค์จะเลือกโดยตรง การเลือกตั้งแบบนี้มีข้อดีในแง่ที่ทำให้ประชาชนสามารถเลือกผู้แทนได้ตรงตามเจตจำนงอันแท้จริงของตน และเมื่อก้าวในระดับประเทศ ฝ่ายที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ก็จะได้จัดตั้งรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศ เท่ากับเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของคนส่วนมากในชาติ แต่วิธีการนี้ย่อมเหมาะสมกับกรณีที่ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสำนึกในหน้าที่และผลประโยชน์ของตน ติดตามผลงานและพฤติกรรมทางสภาพอยู่เสมอ เพื่อจะได้พิจารณาบุคคล หรือคณะบุคคลตามความต้องการที่แท้จริง

5.4.2 การเลือกตั้งทางอ้อม (Indirect suffrage) หมายถึงการที่ประชาชนเลือกบุคคลหรือคณะบุคคลให้ไปทำหน้าที่เลือกตั้งแทนตนเองอีกครั้งหนึ่ง การเลือกตั้งแบบนี้ดีในแง่ที่มีการพิจารณากลับกรอง 2 ชั้น มีโอกาสที่จะได้ตัวแทนที่มีคุณวุฒิสูงกว่า เหมาะกับการเลือกตั้ง ในสังคมที่ประชาชนทั่วไปยังไม่มีการศึกษา หรือความรู้ทางด้านการเมืองการปกครองและความสำนึกทางการเมืองดีพอ

6. ทฤษฎีว่าด้วยผู้นำทางการเมือง

คำจำกัดความอย่างเฉพาะเจาะจงในคำว่า “ผู้นำทางการเมือง” ก็น่าจะหมายถึง “ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งทางการเมืองการปกครองของประเทศ” ซึ่งถ้าเป็นในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ก็คือพวก “เจ้า” หรือ “เจ้านาย” ได้แก่พระมหากษัตริย์และขุนนางผู้ใหญ่ แต่ถ้าเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ก็จะได้แก่นายกรัฐมนตรี ประธานาธิบดี ประธานรัฐสภา และรัฐมนตรีต่างๆ ซึ่งรวมเรียกว่า “ชนชั้นปกครอง” (Ruling Elite) ที่เป็นกลุ่มย่อยของกลุ่มชนชั้นนำทางสังคม (Social Elite) อีกทีหนึ่งหรือรวมเรียกว่า “ชนชั้นนำ” (Elite) นั่นเอง (ทวี สุรฤทธิกุล 2546 : 127 – 30)

“ชนชั้นนำ” (Elite) มีความหมายว่า “คนส่วนน้อยในสังคมที่มีอำนาจ และอิทธิพลมากที่สุด ครอบครองทรัพย์สินและความมั่งคั่งมากที่สุด และคนส่วนน้อยนี้ได้อาศัยความได้เปรียบดังกล่าวเข้าควบคุมการตัดสินใจของสังคมหรืออำนาจการปกครองนั้นด้วย” ซึ่งชนชั้นนำเหล่านี้อาจแยกออกได้อีก 2 พวกคือ ชนชั้นนำทางอำนาจ (Power Elite) ที่หมายถึง ชนชั้นนำที่ควบคุมหรือมีบทบาทการตัดสินใจของคนหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ โดยมุ่งเน้นบทบาททางการเมืองของชนชั้นนำเหล่านี้เป็นสำคัญ ซึ่งก็คือ “ผู้นำทางการเมือง” นั่นเอง กับชนชั้นนำทางกิจกรรม (Functional Elite) ที่หมายถึงกลุ่มคนที่เป็นผู้นำกิจกรรมต่างๆ ในทางสังคม เช่น ชนชั้นนำทางวัฒนธรรม ชนชั้นนำทางวิชาการ และชนชั้นนำในอาชีพต่างๆ เป็นต้น ซึ่งในที่นี้จะเน้นเฉพาะชนชั้นนำทางอำนาจเป็น

หลัก เพื่อเชื่อมโยงเข้ากับการศึกษาถึง “ผู้นำทางการเมือง” (Political Leader) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกัน โดยตรง ทั้งนี้ในทัศนะของนักวิชาการตะวันตกที่ศึกษาเกี่ยวกับชนชั้นนำในยุคบุกเบิก อย่างเช่น วิลเฟรด พาร์โต โรเบิร์ต มิเชลล์ และเกตาโน มอสกา เชื่อว่าชนชั้นนำคือผู้ที่มีคุณลักษณะบางอย่างเป็นพิเศษแตกต่างจากคนทั่วไป

เริ่มจากการศึกษาของพาร์โต ที่แบ่งคนในสังคมออกเป็นสองกลุ่มตามความสามารถต่างๆ (Abilities) ซึ่งได้พบว่า ชนชั้นนำคือกลุ่มคนที่มีความสามารถมากกว่าประชาชนทั่วไป ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีพฤติกรรมที่แตกต่างกันซึ่งถูกกำหนดโดย “สัณฐานที่ไร้เหตุผล” (Irrational Residues) ที่มีอยู่ 2 อย่าง อย่างแรกก็คือ สัญชาตญาณแห่งการแสวงหาความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ (Instinct for Combination) มีลักษณะเด่นคือเป็นคนที่ชอบคาดหวัง เจ้าความคิด และเฉลียวฉลาด ซึ่งมีอยู่ในหมู่ชนชั้นนำ อีกอย่างหนึ่งก็คือความรู้สึกยึดมั่นกับสภาวะทั้งหมด (Persistence of Aggregates) ที่มีลักษณะเด่นคือเป็นคนดื้อดึง ชอบถูกบังคับ และอนุรักษ์นิยม ซึ่งมีอยู่ในประชาชนผู้ถูกปกครอง ดังนั้นชนชั้นนำคือคนที่ชอบทำในสิ่งที่ท้าทาย ในขณะที่ประชาชนไม่ชอบต่อสู้ดิ้นรน อย่างไรก็ตาม พาร์โตเห็นว่าถ้าประชาชนบางกลุ่มบางคนมีสัญชาตญาณแห่งการแสวงหา ความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ซึ่งเป็นไปได้ในทุกสังคมก็อาจจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมนั้นๆ ได้ จนอาจจะถึงขั้นการปฏิวัติโค่นล้มชนชั้นนำเดิม ดังนั้น พาร์โต จึงเสนอว่าหากชนชั้นนำเดิมมีความฉลาด ก็จะต้องยอมรับให้เกิดการหมุนเวียนของชนชั้นนำ เพื่อสังคมจะได้ไม่เกิดภาวะชะงักงัน (อ้างใน ทวี สุรฤทธิกุล 2546 : 127)

สำหรับมิเชลล์ ได้ศึกษาองค์การทางการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะพรรคการเมืองและองค์การของรัฐบาล พบว่า มีแนวโน้มที่คนในองค์การเพียงไม่กี่คนมักจะมีอำนาจมากเหนือกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งเรียกว่า “คณาธิปไตย” (Oligarchy) โดยมิเชลล์เชื่อว่าน่าจะเกิดจากสาเหตุพื้นฐาน 3 ประการ คือ ประการแรก เป็นความจำเป็นขององค์การเอง เพราะว่องไวก็มักจะมีพลังขับเคลื่อนและมักจะขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ อยู่แล้ว ดังนั้นเพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินการไปได้จึงจำเป็นที่จะต้องมีคนจำนวนหนึ่งคอยทำหน้าที่ในการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานขององค์การ กระบวนการตัดสินใจนี้เองทำให้เกิดกลุ่มผู้นำมีอาชีพและเป็นกลุ่มที่มีเสถียรภาพสูงสุดในองค์การ ประการต่อมาเป็นมุมมองของคนที่เป็นผู้นำในองค์การเอง ที่เห็นว่าตนเองอยู่ในฐานะที่เหนือกว่าผู้นำเหล่านี้จึงวางบทบาทของตนขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความแตกต่าง ยิ่งไปกว่านั้น องค์การยังมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพิงผู้นำเหล่านี้เสมอเพื่อความสำเร็จมาสู่้องค์การ จึงทำให้คนกลุ่มนี้มีฐานะในองค์การที่เข้มแข็ง ประการสุดท้ายในส่วนของบุคคลภายนอกองค์การ ซึ่งมีเชลล์ยกกรณีของรัฐบาลกับประชาชน พบว่า ประชาชนมักจะไม่สามารถเข้ามายุ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การ (ในที่นี้คือรัฐบาล) ตราบใดที่รัฐบาลยังคงให้ผลประโยชน์อย่างน่าพึงพอใจสำหรับพวกเขา

แต่ครั้งชนชั้นนำคือรัฐบาลทำอะไรที่ไม่ถูกใจขึ้นมา ประชาชนก็มีความยากลำบากที่จะไปควบคุมสั่งการในที่สุดประชาชนก็มักวางเฉยเช่นเคย ความจำเป็นที่จะต้องมีคนกลุ่มเล็กๆ จำนวนหนึ่งมาเป็นผู้ดำเนินการทั้งหลายนี้เรียกกันว่า “กฎเหล็กของคณาธิปไตย” (Iron Law of oligarchy) (อ้างใน ทวี สุรฤทธิกุล 2546: 128)

6.1 ประเภทของชนชั้นนำทางการเมือง : กำเนิดผู้นำทางการเมือง

ด้วยแนวคิดที่ว่าชนชั้นนำคือผู้ที่มีฐานะตำแหน่งที่อยู่สูงกว่าคนทั่วไป ในขณะที่เดียวกันก็มีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบมากกว่า โดยมีกำเนิดที่เป็นพิเศษด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยทฤษฎีทางจิตวิทยาที่พูดถึงสันดานหรือสัญชาตญาณภายในของการศึกษาของพาริโต หรือการศึกษาของมิเชลล์ หรือการศึกษาสังคมโดยรวมอย่างมอสกา ต่างก็ค้นพบและมองเห็นคล้ายๆ กันว่า การเกิดขึ้นของชนชั้นนำเหล่านั้น ล้วนเป็นเหตุและเป็นผลของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประกอบกัน ปัจจัยภายในก็คือ บุคลิกภาพที่แตกต่างหรือเหนือกว่าของคนอื่นที่เป็นชนชั้นนำ อันอาจจะมียูอยู่แล้วแต่เดิมในตัวคนๆ นั้น อย่างเช่น ชาตินิยมหรือฐานะตำแหน่งที่เหนือกว่าหรือด้วยการศึกษานั้นพยายามไขว่คว้า แสวงหาหรือสร้างขึ้น อย่างเช่นความมั่งคั่ง หรือฐานะตำแหน่งที่ต้องการ ส่วนปัจจัยภายนอกก็คือ การส่งเสริมผลักดันจากคนรอบข้างอันได้แก่ผู้คนหรือบริวาร ห้อมล้อม และรวมหมายถึงพลังผลักดันที่ไม่ใช่ตัวมนุษย์ (แต่อาจจะเป็นสิ่งที่มนุษย์ร่วมกระทำขึ้น) อย่างเช่น สถานการณ์และสภาวะแวดล้อมต่างๆ นั้นด้วย ดังนั้นถ้าหาก จะจัดแบ่งได้ 3 จำพวก ดังนี้คือ

6.1.1 ผู้นำทางการเมืองที่เป็นไปโดยธรรมชาติ (By Nature) หมายถึงการที่บุคคลค่อยๆ ถูกหล่อหลอมด้วยปัจจัยต่างๆ ทางสังคม และการเมือง โดยที่บุคคลนั้นๆ อาจจะได้ตั้งใจหรือมุ่งหวังที่จะเป็น “ผู้นำ” แต่อย่างไรก็ตาม ตัวอย่างเช่น คนที่เกิดมาในตระกูลที่สูงส่งหรือร่ำรวยกว่า หรือเกิดในตระกูลของผู้นำหรือผู้ปกครอง หรือที่เรียกว่า “ผู้นำตามเทือกเขาเหล่านี้” ซึ่งผู้นำในสังคมศักดินาและสังคมอำนาจนิยมทั้งหลาย (รวมทั้งในยุคปัจจุบันที่มีการสืบทอดอำนาจทางการเมืองไปในหมู่ลูกหลานในลักษณะ “ตระกูลการเมือง” มักจะเป็นบุคคลพวกนี้ แต่ในสมัยใหม่จะหมายถึงคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตและมีชื่อเสียง เป็นต้นว่ามีการศึกษาสูง มีผลงานเป็นที่เลื่องลือ มีตำแหน่งหน้าที่ในทางสังคมหรือทางราชการที่โดดเด่น แล้วได้รับการยกย่องจากวงสังคมหรือจากบุคคลแวดล้อมผลักดันให้เป็นชนชั้นนำทางการเมือง ทั้งนี้เราอาจจะเรียกผู้นำทางการเมืองพวกนี้ได้ชื่ออย่างหนึ่งว่า “ผู้นำโดยความสามารถและคุณสมบัติเฉพาะตัว” ก็ได้

6.1.2 ผู้นำทางการเมืองที่เกิดขึ้นเพราะสถานการณ์หรือโอกาสอำนวย (By Situation) หมายถึงการที่บางคนอาจจะไม่ได้มีความตั้งใจที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองมาก่อน แต่ในบางครั้งบางสถานการณ์ได้ทำให้บุคคลคนนั้นเพิ่มพูนภาวะผู้นำขึ้นได้ เช่น ในภาวะวิกฤติหรือ

สงคราม เช่นที่มีคำกล่าวที่ว่า “สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ” หรืออย่างของไทยก็มีคำว่า “กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี” ซึ่งวีรบุรุษเหล่านี้ต่อมาก็ถูกชักนำเข้าสู่วงการเมือง และได้เป็นผู้นำทางการเมืองในที่สุด ยิ่งในโลกปัจจุบันคนบางคนอาจจะมีความโดดเด่นและยิ่งใหญ่ขึ้นมาด้วย “แรงส่งทางสังคม” โดยเฉพาะการส่งเสริมของสื่อสาธารณะ อย่างเช่นสื่อมวลชนและระบบการสื่อสารสมัยใหม่ ผู้นำทางการเมืองบางคนจึงเกิดขึ้นได้เพราะแรงส่งทางสังคมเช่นนี้ ผู้นำทางการเมืองกลุ่มนี้ยังหมายถึงพวกที่เติบโตมาจากสาขาอาชีพอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจทางการเมืองแต่อย่างใด เช่น ศิลปิน ดารา นักร้อง ฯลฯ ต่อพอกัน โด่งดังขึ้นมา ก็อาจจะหันเหหรือถูกชักจูงเข้ามาสู่วงการเมืองได้ในที่สุด ซึ่งอาจจะเรียกผู้นำประเภทนี้ได้ว่า “ผู้นำโดยบังเอิญหรือบุญหล่นทับ” หรือผู้นำแบบคนดัง

6.1.3 ผู้นำทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการสร้างตัวขึ้นมา (By Self – making)

หมายถึงผู้นำทางการเมืองที่เกิดจากการดิ้นรนหรือถีบตนเองขึ้นมาของคนธรรมดาๆ โดยพยายามที่เรียนรู้หรือสร้างความชำนาญขึ้นมาเอง จากนั้นก็ขวนขวายไต่เต้าหรือฟันฝ่าพยายาม อาจจะเป็นอาชีพอื่นๆ ดั้งเดิมที่ตนทำมานั้นให้ประสบความสำเร็จเสียก่อน เป็นต้นว่า พ่อค้า ผู้รับเหมา นักธุรกิจ ฯลฯ ที่เมื่อประสบความสำเร็จในอาชีพของตนแล้ว ก็หันมา “เล่น” หรือมาสนใจการเมืองทั้งที่เข้ามาเป็นฝ่ายสนับสนุนให้กับนักการเมือง จนในที่สุดก็ได้รับผลตอบแทนให้มีตำแหน่งหรืออำนาจทางการเมือง และที่สมัครเข้าเป็นนักการเมืองโดยตรงจนได้มีตำแหน่งสูงขึ้นๆ ในหน้าที่ต่างๆ ทางการเมืองนอกจากนี้ยังอาจจะรวมหมายถึงคนที่ทำงานใกล้ชิดกับนักการเมืองแล้วบรรยากาศเข้ายวนหรือเอื้ออำนวยการให้เกิดความไฟฟ้านทางการเมือง ในที่สุดก็เป็นนักการเมืองและผู้นำทางการเมืองตามลำดับ คนพวกนี้อาจจะรวมถึงข้าราชการหรือผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ที่แควดล้อมหรือทำงานให้กับนักการเมือง รวมทั้งพ่อค่านักธุรกิจที่อยู่ในแควดวงผลประโยชน์ร่วมกันกับนักการเมือง ในที่สุดก็เข้ามาใช้อำนาจนั้นโดยตรง ด้วยการอาศัยประสบการณ์และความคุ้นเคยดังกล่าว อนึ่งในสมัยใหม่โดยการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง สถานศึกษา หรือองค์กรทางสังคมบางแห่ง ที่จัดให้มีการเตรียมคนที่จะไปทำงานทางการเมือง หรือผลิตผู้นำทางการเมือง หรือส่งเสริมกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคม ซึ่งกำลังได้รับความสนใจจากผู้ที่จะเข้าไปทำงานทางการเมืองโดยตรง ในอนาคตก็จะมีนักการเมืองในประเภทนี้มากขึ้น ที่เรียกว่า “นักการเมืองที่สร้างขึ้นตามรูปแบบหรือความต้องการ” ซึ่งอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้าง “นักการเมืองมืออาชีพ” ในอนาคตก็เป็นได้

7. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลท่าสะอาด

7.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนท่าสะอาด

ตำนานเดิมเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ราษฎรส่วนมากอพยพมาจากท้องถิ่นอื่น ประมาณ 10 หลังคาเรือนตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสงครามอยู่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำมีต้นไม้ขนาดใหญ่เป็นที่สังเกต คือต้นเปลือย (ต้นตะแบก) และบริเวณนั้นเป็นป่าดงดิบ โดยมีนายอุ่น กัสปะ เป็นผู้ก่อตั้งหมู่บ้านใช้ชื่อว่า “บ้านท่าเรึงเปลือย” คำนิยามคำว่า “ท่า” หมายถึงที่ลงแม่น้ำลักษณะลาดชัน คำว่า “เรึง” หมายถึงที่ราบลุ่มเป็นหนองน้ำ และ “เปลือย” หมายถึงชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง (ต้นตะแบก) ในอดีตอยู่ในเขตการปกครองของตำบลท่ากกแดง อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย นายอุ่น กัสปะ เห็นว่าทำเลดังกล่าวเป็นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณธรรมชาติและมีปลาชุกชุม จึงได้ล่องเรือสำรวจพื้นที่ไปตามแม่น้ำสงคราม โดยมุ่งหน้าไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร พบหินดานขนาดกว้าง 1 เส้น หรือประมาณ 40 เมตร ยาวประมาณ 2 เส้น หรือประมาณ 80 เมตร อยู่ริมแม่น้ำสงครามลักษณะคล้ายรูปแตร ตรงกลางมีหลุมเล็กๆ ลึกประมาณ 8 เมตร มีน้ำขังเต็มเป็นน้ำเค็ม นายอุ่น กัสปะ จึงเอาน้ำเค็มมาต้มเป็นเกลือไว้บริโภค จึงตั้งชื่อบริเวณนั้นว่า “บ่อหัวแฮด” เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2484 มีราษฎรต่างท้องถิ่นได้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยตลอด ส่วนมากจะมาจากบริเวณใกล้เคียง เช่น เมืองนครพนม ธาตุพนม ศรีสงคราม โดยเป็นทำเลที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพอุดมไปด้วยทรัพยากรในดินสินในน้ำ และมีแหล่งผลิตเกลือสินเธาว์ ซึ่งเป็นเกลือธรรมชาติชื่อว่า “เกลือบ่อหัวแฮด” จึงได้บอกเล่าต่อกันและชักชวนกันอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านท่าเรึงเปลือย ต่อมามีพ่อเฒ่าจารย์ พร้อมด้วยราษฎรได้ร้องจัดตั้งเป็นหมู่บ้านและเมื่อปี พ.ศ. 2490 นายอำเภอบึงกาฬได้ประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้านท่าเรึงเปลือย โดยเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “บ้านท่าสะอาด” มีนายอุ่น กัสปะ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก นายอ่อนตา เอกประสิทธิ์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 นายทองอินทร์ เสาใบ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3 นายแพง ผลจันทร์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 4

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2525 ได้ยกฐานะจากบ้านท่าสะอาดเป็นตำบลท่าสะอาด โดยแยกเขตการปกครองออกจากตำบลท่ากกแดง มีนายแพง ผลจันทร์ เป็นกำนันคนแรก ซึ่งในปัจจุบันประกอบไปด้วยหมู่บ้านท่าสะอาด, บ้านม่วงคัน, บ้านหัวแฮด, บ้านตาลเดี่ยว, บ้านยางชุม, บ้านสมสนุก, บ้านโนนสวาท, บ้านใหม่สามัคคี, บ้านอุดมพร, บ้านป่าก่อ, บ้านท่าสะอาดใต้, บ้านสุขเจริญ, และบ้านทรายทอง รวม 13 หมู่บ้าน (เอกสารแผนพัฒนาเทศบาลฯ 2553) : 15

7.2 ประวัติการจัดตั้งสุขาภิบาลและเทศบาลตำบลท่าสะอาด

ตำบลท่าสะอาด มีชุมชนหนาแน่นและมีความเจริญทางเศรษฐกิจ เมื่อเปรียบเทียบกับตำบลอื่นในอำเภอเซกา ยกเว้นตำบลเซกา ประกอบกับมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรในดินสินในน้ำ กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศจัดตั้งเป็นสุขาภิบาลท่าสะอาด เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2536 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 110 ตอนที่ 116 ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2536 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 10.20 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล คือตำบลท่าสะอาดบางส่วน 9 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1,2,3,6,7,9,10,11 และ 12 ต่อมาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาล เป็นเทศบาลตำบล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของเทศบาลตำบลท่าสะอาด อยู่ในเขตปกครองของอำเภอเซกา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดหนองคาย ตั้งอยู่สองข้างทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 222 ช่วงระหว่างอำเภอพรเจริญ จังหวัดหนองคาย กับอำเภอกำแพงแสน จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำสงคราม ห่างจากตัวจังหวัดหนองคาย ประมาณ 145 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 615 กิโลเมตร ปัจจุบัน (30 ก.ย. 2553) มีประชากร รวม 6,751 คน แยกเป็นชาย 3,372 คน หญิง 3,379 คน จำนวนครัวเรือน 1,581 ครัวเรือน ความหนาแน่นของครัวเรือน 150 ครัวเรือน / ตารางกิโลเมตร ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,926 คน จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 9 หน่วย เขตเลือกตั้ง 2 เขต มีสมาชิกสภาเทศบาล เขตละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

โครงสร้างทางการเมืองการปกครอง ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติ คือสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 12 คน และฝ่ายบริหารคือนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยนายกเทศมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และเลขานุการนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน เพื่อช่วยเหลือในการบริหารงาน โดยมีพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำเป็นผู้ปฏิบัติงานตามภารกิจและนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างรองจากนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลท่าสะอาด ถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประเภทหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ.2552 แบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

ก. ประเภทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ตามมาตรา 50 มีหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน, การให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ, การป้องกันและระงับโรคติดต่อ, การให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ไว้สำหรับการดับเพลิง, การให้มีอบรมราษฎรให้ได้รับการศึกษา, ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก สตรี เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส, ให้มีการบำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและหน้าที่อื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

ข. หน้าที่อาจเลือกปฏิบัติ หรือหน้าที่ที่สามารถเลือกทำได้ ตามมาตรา 51 เช่น ให้มีน้ำสะอาด, ให้มีโรงฆ่าสัตว์, ให้ตลาดสด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม, ให้มีสุสานและฌาปนสถาน, การบำรุงและการส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร, ให้มีและการบำรุงสถานทำการพิทักษ์รักษาคนไข้, ให้มีและบำรุงรักษาไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น, ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ,เทศพาณิชย์

ค. ประเภทอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หมายถึงภารกิจบางอย่างที่รัฐถ่ายโอนไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีการกีดกันลักษณะมอบหมายให้ทำแทนโดยอาจจะมีการถ่ายโอนงบประมาณ บุคลากร หรืออาคารสถานที่ ซึ่งแต่เดิมเป็นภารกิจของกระทรวง ทบวง กรม ไปให้ท้องถิ่นดำเนินการแทน เช่นการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือการถ่ายโอนเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

8. ประวัตินางจินตนา คงพันธ์

ชื่อ – สกุล นางจินตนา คงพันธ์

วัน เดือน ปี เกิด 16 ตุลาคม 2507

การศึกษา

ระดับประถมศึกษา ป. 7 โรงเรียนท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย

ระดับมัธยมศึกษา ม.ศ. 3 โรงเรียนสกลราชวิทยา จังหวัดสกลนคร

ม.ศ. 5 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

ระดับอนุปริญญา ปวส. การบัญชี โรงเรียนหนองคายเทคโนโลยี

อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย

ระดับปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สถานภาพ สมรส กับนาย โกวิทย์ สมมิตร มีบุตรธิดา ด้วยกัน 3 คน

ประสบการณ์และผลงานทางการเมืองท้องถิ่น

พ.ศ. 2540 ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด

พ.ศ. 2542 เป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด (เปลี่ยน

สถานภาพจากกรรมการสุขาภิบาล ตามพระราชบัญญัติ

เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542)

พ.ศ. 2543 ได้รับการแต่งตั้งเป็นเทศมนตรี เทศบาลตำบลท่าสะอาด

พ.ศ. 2545 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด

(การเลือกตั้งครั้งแรกนับแต่เปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็น

เทศบาล)

พ.ศ. 2549 ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ใน

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก (สมัยที่ 1)

พ.ศ. 2553 ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด (สมัยที่ 2)

ผลงานด้านการบริหารงานเมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง

- พ.ศ. 2550 ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ระดับจังหวัด ประเภท
ตลาดขนาดเล็กตามโครงการประกวดตลาดดีมีมาตรฐาน
- พ.ศ. 2551 ได้รับรางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้าน
การบริหารจัดการที่ดีที่มีความพยายามในการจัดเก็บภาษี
- พ.ศ. 2552 ได้รับรางวัลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบเมือง
น่าอยู่ด้านสุขภาพ
- พ.ศ. 2553 ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าอยู่ยอดเยี่ยมด้านสาธารณสุข
ระดับจังหวัด
- พ.ศ. 2553 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 (ระดับภาค) การประกวด
ตลาดสดน่าซื้อดีเด่นระดับภาค
- พ.ศ. 2554 ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปลอดโรค จาก
กระทรวงสาธารณสุข
- พ.ศ. 2554 ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 (ระดับภาค) การประกวด
ตลาดสดน่าซื้อดีเด่นระดับภาค
- พ.ศ. 2558 ได้รับรางวัลตามโครงการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมดีเด่น 1
อปท. 1 ชุมชนทางด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ปี 2558

ประวัติโดยย่อ

นางจินตนา คงพันธ์ เกิดเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2507 ที่บ้านท่าสะอาดตำบลท่าสะอาด อำเภอเชกา จังหวัดหนองคาย บิดาชื่อ นายทรงศักดิ์ คงพันธ์ (เสียชีวิตแล้ว) มารดาชื่อนางสาวท คงพันธ์ ภูมิลำเนาเดิมของบิดา มารดา อยู่ที่จังหวัดมุกดาหาร ได้อพยพครอบครัวมาตั้งหลักแหล่งที่บ้านท่าสะอาด ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2500 เนื่องจากเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม มีพี่น้องด้วยกัน 6 คน เป็นหญิง 3 คน เป็นชาย 3 คน ครอบครัวมีฐานะปานกลาง มีอาชีพทำนาทำไร่ และค้าขายเล็กน้อยในหมู่บ้าน ประกอบกับพื้นที่ของตำบลท่าสะอาดในขณะนั้นยังมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรด้านต่างๆ อยู่มาก เช่นพืชผักต่างๆ ที่ขึ้นตามธรรมชาติและที่สำคัญคือมีปลาชุกชุมเนื่องจากมีแม่น้ำสงครามไหลผ่านและนาข้าวก็มีความอุดมสมบูรณ์ ดังนั้นการดำเนินชีวิตจึงไม่ได้ใช้เงินมากนัก อยู่แบบพอเพียงตามวิถีชีวิตของชาวชนบท นางจินตนา เป็นบุตรคนที่ 4 ของครอบครัว สมรสกับนายโกวิท สมมิตร เมื่อปี 2527 มีบุตรธิดาด้วยกัน 4 คน เป็นหญิง 3 คน

ชาย 1 คน ประวัติการศึกษาการประกอบอาชีพ และการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนก่อนเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นก่อนมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่บ้านเกิดในฐานะนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดนั้น นับว่ามีความน่าสนใจ เริ่มตั้งแต่ชีวิตในวัยเด็กหลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 (รุ่นสุดท้าย) ของโรงเรียนประจำหมู่บ้านแล้ว พ่อแม่ไม่ส่งเสริมให้เรียนต่ออยากให้มาช่วยประกอบอาชีพทำมาหากิน แต่ด้วยความใฝ่รู้และมุ่งมั่นพ่อแม่จึงอนุญาตให้เรียนต่อ โดยเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนสกลราชวิทยาคารจังหวัดสกลนครจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วย้ายมาเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.ศ.5 รุ่นสุดท้าย) หลังจากเรียนจบ ก็ไม่ได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เนื่องจากไม่อยากเป็นภาระให้แก่ครอบครัว จึงได้ไปอยู่กับพี่ชายที่อำเภอกบิลทร์บุรีจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อช่วยพี่สะใภ้ขายอาหาร ต่อมาได้สมัครเข้าเป็นครูที่โรงเรียนอนุบาลเอกชนประจำอำเภอ ทำงานอยู่ 3 ปี ในระหว่างนั้นได้พบกับนายโกวิท สมมิตร จึงได้แต่งงานกัน แล้วย้ายครอบครัวกลับมาภูมิลำเนาเดิม คือบ้านท่าสะอาดอำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เพื่อตั้งหลักแหล่งทำมาหากินอย่างถาวร เมื่อปี 2535 โดยประกอบอาชีพเป็นครูผู้ดูแลเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีประทุมตำบลท่าสะอาด จนถึงปี 2540 จึงลาออกเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด แทนสามี ซึ่งเป็นกรรมการชุดแรกตั้งแต่ปี 2536 เนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ในปี 2540

เส้นทางการเมืองท้องถิ่นของนางจินตนา คงพันธ์ เริ่มต้นตั้งแต่การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด ชุดที่ 2 ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นไปวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ต่อมาวันที่ 26 พฤษภาคม 2542 สุขาภิบาลท่าสะอาดได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ได้เปลี่ยนสถานภาพจากกรรมการสุขาภิบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และได้รับแต่งตั้งเป็นเทศมนตรี เมื่อปี 2543 ดำรงตำแหน่งจนครบวาระจนถึงปี 2544 หลังจากนั้นเทศบาลตำบลท่าสะอาดได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครั้งแรกนับแต่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาล โดยจัดการเลือกตั้งในปี 2545 และได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล วาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2549 แต่หลังจากดำรงตำแหน่งได้ประมาณ 4 เดือน ก็ถูกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ เนื่องจากมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าเป็นผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการขายหวยให้ดินอาจน่าความเสียหายมาสู่สภาเทศบาล ยังผลให้พ้นสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาล นางจินตนา ได้ต่อสู้โดยการร้องต่อศาลปกครองขอให้ยกเลิกมติสภาเทศบาลที่ให้ตนเองพ้นจากสมาชิกภาพ เนื่องจากเห็นว่าไม่เป็นธรรม และไม่ได้กระทำความผิดตามที่มีการกล่าวหา ต่อมาศาลได้มีคำสั่งให้ยกเลิกมติสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด ดังกล่าวเนื่องจากกระบวนการดำเนินการไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ทำให้กลับมาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

อีกครั้งหนึ่ง แต่ทำหน้าที่ได้เพียง 2 เดือน ก็ถูกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพอีกครั้งหนึ่งด้วยข้อกล่าวหาเดิม ทำให้พ้นสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลอีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างนี้ได้ต่อสู้ขอความเป็นธรรมโดยได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อคืนความเป็นธรรม ถึงแม้จะพ้นสมาชิกภาพ นางจินตนา คงพันธ์ ก็ได้ทำหน้าที่อยู่นอกสภาเทศบาล ตลอดอายุของสภาเทศบาล เช่น การตรวจสอบการทำงานของคณะผู้บริหารเทศบาล อย่างเข้มข้น การทำกิจกรรมทางการเมืองกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวแทน และช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน หรือมีกรณีพิพาทก็ดำเนินการไกล่เกลี่ยในเบื้องต้น การเรียกร้องต่อทางราชการ กรณีการใช้อำนาจหน้าที่ไม่เป็นธรรมถูกต้อง เช่นกรณีนำมวลชนไปเรียกร้องให้มีการตรวจสอบ การแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งไม่มีบ้านอยู่จริงในพื้นที่คาบเกี่ยว ไปเป็นผู้ใหญ่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่ง เพื่อหวังผลในการดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและคนในครอบครัวได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จนมีการตรวจสอบและปลดผู้ใหญ่บ้านที่แต่งตั้งโดยไม่ถูกต้องออกจากตำแหน่ง

ต่อมาวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดสิ้นสุดลงเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่ง เทศบาลตำบลท่าสะอาดจึงได้จัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง ครั้งแรก ขึ้น เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2549 นางจินตนา จึงได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าชนะการเลือกตั้งต่อคู่แข่ง ซึ่งเป็นอดีตนายกเทศมนตรี และกลุ่มอดีตสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัด ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ได้ประมาณ 3 เดือน ศาลปกครอง ก็ได้มีคำพิพากษา กรณีสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาดมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพลอาจนำความเสียหายมาสู่สภาเทศบาล ครั้งที่ 2 ว่า นางจินตนา ไม่มีความผิดตามที่กล่าวหาโดยให้ยกเลิกมติสภาเทศบาลที่มีมติให้พ้นจากตำแหน่งครั้งที่ 2 จึงทำให้ได้รับสิทธิและสมาชิกภาพกลับคืนมาในช่วงที่พ้นจากตำแหน่ง ได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด จนครบวาระสมัยที่ 1 เมื่อปี 2553 และได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ในสมัยที่ 2 ในการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2553 ช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีทั้งสองสมัยก็ได้ให้นโยบายไปสู่การปฏิบัติในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาเทศบาลจนเกิดผลงาน ได้รับรางวัลต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จากประวัติโดยย่อของนางจินตนา จะเห็นจุดเด่นในด้านต่างๆ ที่น่าสนใจ นำมาเป็นหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำและการปฏิสัมพันธ์กับชุมชนในท้องถิ่น นางจินตนา คงพันธ์ ถึงแม้จะเป็นผู้หญิง แต่มีภาวะผู้นำสูงกว่าผู้ชายที่เป็นคู่แข่งในขณะนั้น เห็นได้จากดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ร่วมกับชุมชน การเป็นผู้นำหรือเป็นตัวแทนของประชาชนในการเสนอปัญหาความเดือดร้อนต่อทางราชการ การให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน หรือการพิพาทใน

ชุมชนโดยการใกล้เคียงเบื้องต้น การเสียดสเวลาส่วนตัวในการร่วมกิจกรรมกับชุมชน เช่นงาน ประเพณี งานบุญ งานบวช เป็นต้น

2. ด้านผลงานและภาวะผู้นำเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 ได้แสดงภาวะผู้นำในการบริหารองค์กร ทำให้การปฏิบัติงานของฝ่าย ประจำ คือพนักงานงานเทศบาลและลูกจ้าง เกิดผลงานอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมหลายอย่าง เช่น การพัฒนาตลาดสดเทศบาล ให้เป็นตลาดสดหน้าซื่อมีมาตรฐาน จนได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด และระดับภาพ การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลให้ได้มาตรฐานจนได้รับหนังสือรับรอง จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พฤติกรรมการบริหาร ได้แสดงความเด็ดขาดในสิ่งที่ไม่ถูกต้องตาม ระเบียบแบบแผนของทางราชการ เช่นการสั่งไม่ให้ตรวจรับถนน คสล. ที่ผู้รับเหมาก่อสร้างไม่ได้ มาตรฐานและไม่เป็นไปตามแบบแปลน โดยสั่งให้ทุบทิ้งทั้งโครงการ ให้ก่อสร้างใหม่ตามสัญญา จึงจะตรวจรับและเบิกจ่ายเงินให้ โดยยึดหลักความถูกต้อง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ตอบแทนใดใด (ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย)

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 รัตนา จงสุทธานามณี (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้นำสตรี ในการเมืองท้องถิ่นของจังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาความคิดเห็นสตรีที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ระดับท้องถิ่น ในเขตจังหวัดเชียงราย ว่ามีความสามารถในการแสดงบทบาทในตำแหน่งหน้าที่และ มีความสามารถที่จะอุทิศตนในการปฏิบัติหน้าที่ได้เพียงใด และจะได้รับความร่วมมือจากประชาชน กับหน่วยราชการมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของสตรีที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าวนี้ด้วย

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าความรู้ ความสามารถของสตรีในหลายๆ เรื่องมีความเท่าเทียมกับบุรุษ โดยเฉพาะความรู้ความสามารถใน ด้านการบริหาร อันได้แก่ เรื่องมนุษยสัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การประสานงาน ความ รับผิดชอบที่มีต่อประชาชน การดูแลสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนในเรื่องกลุ่มตัวอย่างที่ เห็นว่า สตรีมีความด้อยกว่าบุรุษ คือด้านการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการจัดสรรงบประมาณ และด้านการอุทิศตนให้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้กับราชการ

9.2 วีระ บุญเพ็ง (2550) ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีจากการ เลือกตั้งโดยตรงที่ประชาชนต้องการในเขตเทศบาลตำบลหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษา เชิงปริมาณมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณลักษณะของนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งโดยตรงที่

ประชาชนต้องการ 2) แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนายกเทศมนตรี ให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชน โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า

9.2.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรีจากการเลือกตั้งโดยตรง

1. ด้านการมีภาวะผู้นำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถสร้างพลังใจ ความมีวิสัยทัศน์ ความกล้าหาญ โดยมีความสำคัญในรายชื่อคือความสามารถวางแผนพัฒนาเทศบาลสู่การเปลี่ยนแปลง และสามารถเป็นตัวแทนการประชุมขององค์กรได้ดี

2. ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวางแผนการจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม โดยมีความสำคัญในรายชื่อคือการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี และมีความรู้ความเข้าใจในระบบการบริหารงานเทศบาล

3. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักกลุ่มสัมพันธ์ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการจูงใจ และหลักความต้องการ โดยมีความสำคัญในรายชื่อ คือ การส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และการเป็นมิตรและเข้าพบได้ง่าย

4. ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ หลักความมีสำนึก หลักการกระทำตนให้เป็นประโยชน์ หลักความอดทน และหลักความอดกลั้น โดยมีความสำคัญในรายชื่อคือ การประพฤติปฏิบัติตนดีและไม่เบียดเบียนผู้อื่น และการเคารพในสิทธิของผู้อื่น

9.2.2 แนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของนายกเทศมนตรีที่ประชาชนต้องการ ได้แก่การมีความซื่อสัตย์และไม่ใช้อำนาจหน้าที่หาผลประโยชน์ มีความสามารถในการบริหารงานและแผนพัฒนา และส่งเสริมการออกกำลังกายและเล่นกีฬา

9.3 สมบัติ ยิ่งเจริญ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมาใช้สิทธิ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 1) ส่วนใหญ่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สาเหตุมาจากการรักษาสิทธิของตนเอง และสาเหตุที่สำคัญที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือการไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ และติดภารกิจ 2) เลือกสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ดจากนโยบายของผู้สมัคร และความรู้ความสามารถของผู้สมัคร 3) คาดหวังให้ผู้สมัครช่วยเหลือพัฒนาท้องถิ่นและช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน 4) ส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารจากรดประชาสัมพันธ์และแผ่นพับใบปลิวของผู้สมัคร ติดตามข่าวสารและตรวจสอบการทำงานของสภาเทศบาลนครปากเกร็ดจากแผ่นพับ/ใบปลิว 5) ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่นและช่วยพรรคการเมืองรณรงค์หาเสียง

หรือช่วยทางราชการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และรับรู้การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด ในวันที่ 17 สิงหาคม 2551 และตัดสินใจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และรับทราบข้อมูลของผู้สมัครจากป้ายประชาสัมพันธ์

เปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนครปากเกร็ด จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา, อาชีพที่แตกต่างกัน รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลนครปากเกร็ดต่างกัน ออกมาใช้สิทธิแตกต่างกัน

9.4 วุฒิปงศ์ ชุมเสนา (2551) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลเมืองกง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่น และศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเมืองกง จังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมีความรู้ ความเข้าใจว่าการที่เราไปใช้สิทธิเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตามจะทำให้เราได้ผู้ที่เป็นตัวแทนของเราเป็นปากเป็นเสียงให้กับเรา และได้คนที่เราต้องการให้พัฒนาท้องถิ่น และส่วนใหญ่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น เพราะถือว่าอยู่ใกล้ชิดกับเรามากที่สุด

การตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายกเทศมนตรีส่วนใหญ่แล้วจะเลือกที่ผู้สมัครมีผลงานดี มีความรู้ความสามารถ และพร้อมจะเสียสละเพื่อส่วนรวม และเลือกเพราะความเป็นเครือญาติถือว่าญาติพี่น้องเป็นสิ่งสำคัญที่จะทอดทิ้งกันไม่ได้ เหตุผลที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตัดสินใจลงคะแนนให้ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละ ทุ่มเทให้กับการพัฒนาท้องถิ่น มีผลงานฝากไว้ดี สำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตัดสินใจไม่ลงคะแนนให้ได้รับเลือกตั้งนั้นเป็นเพราะชาวบ้านไม่ศรัทธา มีเครือญาติสนับสนุนน้อย และวิธีการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครนายกเทศมนตรี ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนำมาใช้ในการหาเสียงนั้น จะเป็นการเดินหาเสียงถึงตัวประชาชน และมีนโยบายว่าจะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่า สะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ และปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบผลสำเร็จและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้ง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม

1.1.1 ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ นางจินตนา คงพันธ์ (นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย)

1.1.2 ประชากรกลุ่มที่ 2 คือ เครือญาติคนใกล้ชิด ได้แก่ บิดา มารดา สามี บุตรธิดา

1.1.3 ประชากรกลุ่มที่ 3 คือ ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง ได้แก่ หัวคะแนน ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน

1.1.4 ประชากรกลุ่มที่ 4 คือ นักการเมือง ระดับท้องถิ่น /กลุ่มการเมืองอื่น ที่สนับสนุนอยู่ ภายนอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด

1.1.5 ประชากรกลุ่มที่ 5 คือ คู่แข่งทางการเมือง ได้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ร่วมกับนางจินตนา คงพันธ์ วาระที่ 1 และวาระที่ 2

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive random sampling) โดยแต่ละกลุ่มคำนึงถึงความเหมาะสม ความสมัครใจในการ สัมภาษณ์ คุณวุฒิ และประสบการณ์ที่รับรู้เหตุการณ์ในเรื่องที่ศึกษามากที่สุด ประกอบด้วย

1.2.1 ประชากรกลุ่มที่ 1 คือ นางจินตนา คงพันธ์ (นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย)

1.2.2 ประชากรกลุ่มที่ 2 คือ เครือญาติคนใกล้ชิด ได้แก่ บิดา มารดา สามีนุตรธิดา จำนวน 1 คน โดยเลือกสามีนุตรธิดา เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนให้นางจินตนา เข้าสู่อุตสาหกรรมท้องถิ่น และประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง

1.2.3 ประชากรกลุ่มที่ 3 คือ ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง ได้แก่ หัวคะแนน จำนวน 2 คน ประธานชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 3 คน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นคนใกล้ชิดและเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนนางจินตนา ในการเลือกตั้งทั้งสองวาระ

1.2.3 ประชากรกลุ่มที่ 4 คือ นักการเมือง ระดับท้องถิ่น/กลุ่มการเมืองอื่นที่สนับสนุนอยู่ภายนอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด จำนวน 1 คน เนื่องจากเป็นตัวแทนนักการเมืองและผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล

1.2.3 ประชากรกลุ่มที่ 5 คือ คู่แข่งทางการเมือง ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ร่วมกับนางจินตนา คงพันธ์ วาระที่ 1 และวาระที่ 2 จำนวน 2 คน

ตารางที่ 3.1 รายชื่อประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ - สกุล	อายุ ปี	อาชีพ	รายได้ บาท / เดือน	การศึกษา
1.นางจินตนา คงพันธ์	49	นักการเมืองท้องถิ่น / เกษตรกรกรรม	50,000.-	ปริญญาตรี
2.นายโกวิท สมมิตร	51	นักการเมืองท้องถิ่น / เกษตรกรกรรม	30,000.-	ปวช.
3.นางทองปาน พรหมดี	48	พนักงานส่วนท้องถิ่น	50,000.-	ปริญญาตรี
4.นายสัมฤทธิ์ นำพา	68	เกษตรกรกรรม	8,000.-	ป.4
5.นายวิระ บุญลวี	45	ผู้ใหญ่บ้าน/เกษตรกรกรรม	20,000.-	ป.7
6. นายธีระ จันทเมทธิ	46	ผู้ใหญ่บ้าน / เกษตรกรรม	40,000.-	ม.ศ. 5
7.นายไพวัน มีทองแสน	44	เกษตรกรกรรม	20,000.-	ม.6
8.นางสนธยา อินทรพานิชย์	64	นักการเมืองท้องถิ่น	20,000.-	ป.4
9.นายบุญจรรย์ วิณโรจน์	49	นักการเมืองท้องถิ่น/ เกษตรกรกรรม	80,000.-	ม.6
10.นายเชิด แสนจันทร์	52	นักการเมืองท้องถิ่น/ค้าขาย	200,000.-	ม.6

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกภาคสนามของ ผู้วิจัย ซึ่งจำแนกการดำเนินการได้ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

ซึ่งเป็นชุดของคำถามที่ได้จัดเรียงและเตรียมคำถามอย่างเป็นทางการไว้ล่วงหน้า ใช้แนวคำถามปลายเปิด เพื่อนำไปสัมภาษณ์ ชักถาม พุจฉวยตัวต่อตัวระหว่างผู้วิจัย หรือผู้ช่วยผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ครบประเด็นที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นคำถามตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้

2.1.2 ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยเข้าไป

สังเกตการณ์ในพื้นที่วิจัย เนื่องจากมีภูมิสำเนาอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงและมีความคุ้นเคยกับประชากรที่ศึกษาเป็นอย่างดี เพื่อรวบรวมนำข้อมูลไปวิเคราะห์ และการกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

2.1.3 การพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัย ได้จัดทำแบบสัมภาษณ์แบบมี

โครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามแยกเป็น 4 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน ส่วนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน ส่วนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน โดยมีขั้นตอนวิธีสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาของเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำ เสนอแนะปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่เสนออาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำและนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตารางที่ 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

วันที่	เวลา/สถานที่	ผู้ให้สัมภาษณ์	ประเด็นการสัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	09.00 น.-10.00 น. สำนักงานเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด	นางจินตนา คงพันธ์	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	10.00 น.-10.30 น. สำนักงานเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด	นายโกวิทย์ สมมิตร	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	11.00 น.-11.30 น. สำนักงานเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด	นางทองปาน พรหมดี	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	11.40 น.-12.10 น. บ้านพักของนายสัมฤทธิ์	นายสัมฤทธิ์ นำพา	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	13.00 น.-13.30 น. บ้านพักของนายจิระ	นายจิระ บุญฉวี	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	14.00 น.-14.30 น. บ้านพักนายธีระ	นายธีระ จันทเมธิ	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	15.00 น.-15.30 น. บ้านพักของนายไพรวลัย	นายไพรวลัย มีทองแสน	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	16.00 น.-16.30 น. บ้านพักของนางสนธยา	นางสนธยา อินทรพานิชย์	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	16.40 น.-17.20 น. บ้านพักของนายบุญจรรย์	นายบุญจรรย์ วิณโรจน์	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์
12 ก.ค. 54	18.00 น.-18.30 น. บ้านพักของนายเชิด	นายเชิด แสนจันทร์	ครบทุกประเด็น ตามแบบ สัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการเข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในพื้นที่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ที่สำคัญที่สุดในการวิจัย คือ ตัวผู้วิจัยเอง เพราะเป็นผู้เข้าใจและทราบว่าจะเก็บข้อมูลอย่างไร จึงสามารถตอบคำถามการวิจัยได้โดยมีวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

3.1 การสัมภาษณ์ (Interview) มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ไปยังผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง พร้อมทั้งเรียนชี้แจงให้ทราบและเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นในการวิจัยครั้งนี้ ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การจดคำสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์ ร่วมกับใช้เทปบันทึกเสียงและทำการถอดเทปอีกครั้งหนึ่ง

3.1.2 การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ เนื่องจากมีภูมิลำเนาอยู่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจดบันทึกเหตุการณ์ตามประเด็นหัวข้อที่ศึกษาแล้วนำไปประมวลเรียบเรียงกับหัวข้อที่ได้จากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีขั้นตอน ดำเนินการดังนี้

4.1 เมื่อเก็บข้อมูลเสร็จแต่ละครั้งผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บข้อมูล โดยหลังจากเก็บข้อมูลได้แต่ละครั้งจะนำมาถอดเทปบันทึกอย่างละเอียดและเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อมูลจากการสังเกตการณ์เข้าด้วยกัน

4.2 การจำแนกข้อมูลเป็นหัวข้อเพื่อสะดวกในการนำมาใช้ต่อ โดยนำข้อมูลที่เรียบเรียงแล้วมาอ่านทบทวนอย่างละเอียดทำความเข้าใจกับข้อมูล แยกประเด็นสาระต่าง ๆ ออกเป็นหมวดหมู่ บันทึกส่วนที่ซ้ำกัน และส่วนที่แปลกแยกกันให้เห็นชัดเจนทุกครั้งที่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ส่วนในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น จะอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่อทำการเข้าใจพื้นฐานปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ ได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกันของนางจินตนาคงพันธ์ ภรณ์ศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเชกา จังหวัดบึงกาฬ ในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเน้นความคิดเห็น และข้อมูลที่ได้จากผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในรูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ หลายวิธีควบคู่กัน ทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ อีกทั้งรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หลังจากนั้นจะนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม มาตรวจสอบ วิเคราะห์และเรียบเรียงตามวิธีการที่ศึกษา จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนางจินตนา คงพันธ์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด เครือญาติคนใกล้ชิด ผู้สนับสนุน/หัวหน้าคน ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน กู้แข่งทางการเมือง กลุ่มการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล จำนวนทั้งหมด 25 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ มีอยู่ 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่ม คำนึงถึงความเหมาะสมในการเป็นตัวแทนกลุ่มที่ดี ตามความสมัครใจในการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

1.2.1 กลุ่มเครือญาติคนใกล้ชิด ได้แก่ นายโกวิท สมมิตร สามี ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด

1.2.2 กลุ่มผู้สนับสนุนนอกเขตเทศบาล ได้แก่ นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

1.2.3 กลุ่มผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง หรือหัวหน้าคน 5 คน คือได้แก่

1. นางทองปาน พรหมลี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. นายสัมฤทธิ์ นามา ราษฎร
3. นายวิระ บุญฉวี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12
4. นายไพรวลัย มีทองแสน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2
5. นายธีระ วันทะเมธิ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6

1.2.4 กลุ่มคู่แข่งทางการเมือง ได้แก่

1. นางสาวธยา อินทรพาณิชย์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สมัยที่ 1
2. นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สมัยที่ 2

สรุป กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 10 คน เป็นเพศหญิง 2 คน เป็นเพศชาย 8 คน ส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 45 – 55 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี 2 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 8 คน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน

2.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย เครือญาติคนใกล้ชิด ผู้สนับสนุน หรือหัวหน้า และผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล

2.1.1 **เครือญาติคนใกล้ชิด** จากการศึกษาวิจัยพบว่า เครือญาติคนใกล้ชิดของนางจินตนา คงพันธ์ มีส่วนสนับสนุน ช่วยเหลือในการสมัครรับเลือกตั้ง และงานการเมืองท้องถิ่นต่างๆ โดยสามี คือ นายโกวิทย์ สมมิตร มีบทบาทสำคัญ โดยแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นเลขานุการนายกเทศมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ช่วยเหลือหรือสนับสนุน งานในหน้าที่ของนายกเทศมนตรี ที่ได้รับมอบหมาย เช่นงานการเมือง งานประจำที่สำคัญ เช่นงานรับเรื่องราวจ้างทุกซ์ หรือขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน เป็นตำแหน่งที่มีความใกล้ชิดกับผู้แต่งตั้ง ต้องเป็นผู้ที่มีความไว้วางใจ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบเสียสละ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ให้ความเห็นว่า ครอบครัว เครือญาติคนใกล้ชิด ของนางจินตนา คงพันธ์ ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของนางจินตนา เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นงานสังคม หรือกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น เช่นการพบปะประชาชน ในงานบุญ งานประเพณีต่างๆ แทนนางจินตนา อย่างสม่ำเสมอ กรณีไม่ว่าง หรือติดธุระ หรือร่วมออกไปช่วยเหลือประชาชนในยามวิกาล ด้วยที่เป็นคนในพื้นที่ทำ

ให้เครือญาติเป็นปัจจัยพื้นฐานในรูปแบบฐานคะแนนเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

นางจินตนา คงพันธ์ หรือนายกโบว์ กล่าวว่า “การทำงานการเมืองท้องถิ่น เราจะต้อง มีใจรักและมีความเสียสละ เพราะตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบล เป็นตำแหน่งที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมาก เนื่องจากมีพื้นที่ไม่กว้างมากนัก กิ่งเมืองกิ่งชนบท ชาวบ้านมีปัญหาหลายอย่าง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม เราจะต้องดูแลช่วยเหลือชาวบ้านตลอด 24 ชั่วโมง คือชาวบ้านมาเรียกขามไหนด ก็ต้องมาพบและให้คำแนะนำหรือออกไปช่วยเหลือขามนั้น คือเวลาส่วนตัวก็ต้องเสียสละในบางครั้ง คู่ชีวิตหรือบุคคลในครอบครัวก็ต้องเข้าใจเรา เพราะการทำงานการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับไหน ถ้าครอบครัวไม่สนับสนุนมันเป็นเรื่องยาก ไม่ใช่ไปทำงานการเมืองแล้วครอบครัวแตกแยก โชคดีที่สามี คือคุณ โกวิทซ์ เขาเข้าใจและช่วยเหลืองานการเมืองมาโดยตลอด (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทซ์ สมมิตร เลขาธิการนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สามีนางจินตนา “งานการเมืองก็ช่วยแก้ไขในระดับหนึ่ง เช่นการช่วยเหลือชาวบ้านในเวลาเดือดร้อน ก็จะไปเป็นเพื่อนในยามวิกาล และส่วนมากที่ครองใจชาวบ้านก็เป็นเพราะบุคลิกภาพของตัวแก เข้ากับชาวบ้านได้ดี ไม่ถือตัว อย่างเช่นไปงานบุญงานบวช แกจะไม่ไปนั่งเป็นแขกสำคัญ จะไปช่วยทำครัวล้างจานหรือถ้าเป็นงานศพแกก็จะอยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพคลุกคลีกับชาวบ้าน เช่นร่วมวงไฟ หรือไฮไลเพื่ออยู่เป็นเพื่อนเจ้าภาพจนสว่าง ตามธรรมเนียมนิยมของชาวอีสาน” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้สนับสนุน “ญาติก็มีส่วนช่วยเหลือนายกโบว์ให้ได้รับการเลือกตั้ง สามีแกก็เข้าใจช่วยสนับสนุนดี พี่ชายแกก็เป็นคนกว้างขวาง รู้จักคนเยอะเนื่องจากทำงานที่องค์การสงเคราะห์สวนยาง รู้จักเกษตรกรในพื้นที่เขตเทศบาลมาก แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับตัวของแกชาวบ้านมองที่ผลงานมากกว่า” สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายไพวัน มีทองแสน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลท่าสะอาด “ญาติของแกก็มีส่วนช่วยสนับสนุนพอสมควร โดยเฉพาะสามีแก มีความเข้าใจในงานการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากเคยเป็นกรรมการสุขาภิบาลมาก่อนคือเป็นคนชอบการเมืองทั้งสามภรรยา หากแกไม่ว่างสามีก็จะช่วยเหลือ ไปแทน เช่นไปงานบุญงานประเพณี หรืองานมงคล หรืออวมงคล ชาวบ้านก็จะเห็นแทบทุกงาน คือทั้งสองสามีภรรยาเสมอตนเสมอปลายกับชาวบ้านนี่ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประสบความสำเร็จชนะการเลือกตั้งสองสมัยติดต่อกัน” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง ผู้สนับสนุนนอกเขตเทศบาล กลุ่มเพื่อนหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น “คนในครอบครัวก็มีส่วนสำคัญครับ โดยเฉพาะสามีแก็ คุณโกวิทย์ ให้การสนับสนุนภรรยาเป็นอย่างดี และมีความเข้าใจ และชอบการเมืองท้องถิ่นสามีแก็ กับแก็คลุกคลีกับการเมืองท้องถิ่นตั้งแต่สมัยเทศบาลตำบลท่าสะอาดยังเป็นสุขาภิบาล อยู่ก็ก่อนปี 2542 ทั้งสองคนก็เคยเป็นกรรมการสุขาภิบาล เครือญาติก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้นายกโบว์ประสบความสำเร็จ ได้เป็นนายกเทศมนตรี ติดต่อกันสองสมัย” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

2.1.2 ผู้ช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง หรือห้วคะแนน

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดสองสมัยติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ ห้วคะแนนหรือ ผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งมีส่วนสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จมีช่วงเวลา และสถานการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลในขณะนั้น คู่แข่งแต่ละสมัยเป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการศึกษาการเข้าสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดของนางจินตนา คงพันธ์ สมัยแรก เมื่อปี 2549 ก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด และถูกขับออกจากตำแหน่งด้วยมติ 9 ต่อ 3 เนื่องจากสภาเทศบาลเห็นว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น อาจนำความเสียหายมาสู่สภาเทศบาล ตามกระแสนโยบายของรัฐบาลในขณะนั้นที่จะปราบปรามผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ การประชุมสภาเทศบาลกระทำโดยเปิดเผย โดยเชิญผู้นำชุมชน ประชาชนในเขต เข้าร่วมรับฟังการดำเนินการประชุมได้ ทำให้ผู้เข้าร่วมรับฟังการประชุมได้ทราบข้อเท็จจริง จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนางจินตนา คงพันธ์ กล่าวว่า “สมัยแรกเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เมื่อปี 2549 ห้วคะแนนหรือผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง ก็เป็นคนที่มีรู้จักมักคุ้นกันมา โดยเฉพาะชาวบ้านผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ เขาก็มาช่วยเหลือเนื่องจากเห็นว่าโดนกลั่นแกล้งทางการเมืองเพราะก่อนลงสมัครรับเลือกตั้งโดยมติสภาเทศบาลขับออกจากตำแหน่งด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพล เพราะชาวบ้านที่เข้าร่วมรับฟังการประชุม เขาคงเห็นใจ เนื่องจากไม่เป็นความจริงตามที่กล่าวหา ชาวบ้านก็เข้ามาปลอบใจ ให้กำลังใจ ให้สู้ต่อไป ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากชาวบ้านทำให้ไม่ต้องเหนื่อยในการหาทีมงานมาช่วยเหลือ ผู้นำชุมชน หรือผู้ใหญ่บ้านเขาก็ช่วยเหลือ สนับสนุน ช่วยสื่อสารไปยังชาวบ้านก็ถือว่ามีส่วนสำคัญที่ทำให้ชนะในการเลือกตั้งครั้งแรก (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทย์ สมมิตร สามี และเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “ห้วคะแนนหรือผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งในสมัยแรกก็เป็นชาวบ้านที่เคยช่วยเหลือกันมา

เราไปทาบตามให้ช่วยเหลือ เขาก็ยินดีเป็นเรียวเป็นแรง โดยค่าตอบแทนไม่ใช่เรื่องสำคัญเพราะเขาเห็นเราโดนกลั่นแกล้งในสมัยแรก ไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากกลุ่มผู้บริหารเทศบาลในขณะนั้นอีกสาเหตุหนึ่งก็เนื่องจากมาจากชาวบ้านไม่พอใจการทำงานของคุณผู้บริหารซึ่งทำงานล่าช้า ไม่ทันใจประชาชน จึงมีกระแสอยากเปลี่ยนนายกเทศมนตรี อีกอย่างได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่น คือผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาลเป็นอย่างดี เพราะการทำงานของ คุณจินตนา มีสไตด์การทำงานที่รวดเร็ว และเป็นคนที่เสียสละเพื่อชาวบ้าน อะไรที่ชาวบ้านไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม หรือเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ แก่ก็จะออกหน้าประสานงาน ถ้าไม่ได้ผลแก่ก็จะนำเรื่องร้องเรียนหรือประท้วง ต่อผู้รับผิดชอบมีความกล้าที่จะออกหน้าแทนชาวบ้าน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผู้นำชุมชนจึงชอบสไตด์การทำงานและสื่อไปยังประชาชนให้การสนับสนุน” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของนายไพวัน มีทองแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ตำบลท่าสะอาด “รู้จักและสงสารแก่เห็นภาพตอนไปสังเกตการณ์ประชุมสภาเทศบาลที่ขับแอกออกจากตำแหน่ง ส.ท. ในข้อหาหมิ่นพาดพิงเป็นผู้นิอิตพิล ซึ่งครั้งนั้นกลุ่มผู้บริหาร หวังจะฆ่าแกงทางการเมือง จึงเชิญชาวบ้านมาร่วมสังเกตการประชุม พอเห็นการอภิปราย การโหวตของที่ประชุมแล้วไม่มีเหตุผลเพียงพอ เป็นการกลั่นแกล้งแถมมากกว่า ชาวบ้านจึงบอกต่อกัน เป็นกระแสดีกลับส่งผลให้แกชนะการเลือกตั้งในคราวต่อมาคะแนนห่างคู่แข่งมาก (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “หวัะคะแนนคู่แข่งหรือไม่ ก็คิดว่าเก่ง ก่อนอื่นต้องมองว่าผู้ที่เราสนับสนุนเป็นใคร สมควรที่จะได้รับเลือกตั้งหรือไม่ ถ้าช่วยก็อยากจะช่วยคนที่จะได้ คนที่เหมาะสมมีความสามารถ ถ้าคิดว่าไม่น่าจะได้รับการเลือกตั้งและไม่มีความเหมาะสมก็คิดว่าช่วยไปทำไมอันนี้คือความรู้สึกของฉันทที่ช่วยนายกโบว์มาตลอด”

นายธีระ จันทะเมทิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านม่วงคัน กล่าวว่า “ผมไม่ค่อยเห็นแก่ เห็นแต่แฟนแก่ รู้จักมากขึ้นตอนแกลง กรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด แฟนแกลงสมัครก่อน มาสนิทสนมกับแกตอนแกถูกสอบถูกกลั่นแกล้งต่างๆ นี่แหละ โคน โหวตออก ตอนนั้นเป็นผู้ใหญ่บ้านใหม่ๆ ไม่ได้เชียร์แก ตอนมาเป็น ส.ท.สมัยแรกผมจะช่วยนายกฝ่ายตรงข้ามกับแก คือคุณอุไร เศษน้อย พอเห็นกลุ่มของท่านกลั่นแกล้งคุณจินตนา ตอนโหวตออก เรียกผู้นำมาฟัง แต่ไม่ให้พูดใดใดทั้งสิ้น ผมเห็นคะแนนโหวต 10 ต่อ 2 ตอนฟังเขาอภิปราย รู้สึกว่ามันขัดกับความรู้สึกก็รู้สึกว่าคุณโบว์ทำตัวปกติไม่ได้มีพฤติกรรมตามที่เขาอภิปราย การพูดก็บอกว่าแกเป็นผู้มีอิทธิพล ขายเลข ขายห่วยก็พูดไป ข้อเท็จจริงไม่ถึงกับเปิดบ่อน เพียงเล่นตามงานบุญ งานศพเท่านั้น (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง กลุ่มเพื่อน หลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 กล่าวว่า “หวัหะแนนก็มีส่วนในเรื่องของการเข้าถึงผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่สนับสนุนแก เมื่อมีหวัหะแนนไปแนะนำ คนที่กำลังตัดสินใจ ก็ตัดสินใจเลือกแก ในสมัยแรกมีปัจจัยเสริมคือชาวบ้าน รู้สึกว่าแกถูกกลั่นแกล้ง ก็อยากสนับสนุน เพราะตัวแกเองเป็นคนชอบลงพื้นที่คลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านทุกอย่าง เป็นต้นว่างานบุญ งานบวช งานศพ แม้กระทั่งการประกันตัวผู้ต้องหาแกก็ไปดูแล” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

2.1.3 กลุ่มการเมือง/นักรการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ นางจินตนา คงพันธ์ ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด นอกจากผู้สนับสนุนที่เป็นเครือญาติคนใกล้ชิด หวัหะแนนหรือผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งแล้ว ยังมีนักรการเมืองเชื่อกลุ่มการเมืองอยู่นอกเขตเทศบาลให้การสนับสนุนในสถานะผลสรุปงานทางการเมืองต่างตอบแทน นักรการเมืองระดับชาติ เชื่อนักรการเมืองท้องถิ่นที่มีเขตเลือกตั้งครอบคลุมทั้งจังหวัด เช่น นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดให้การสนับสนุน ซึ่งตรงกับคำสัมภาษณ์ของ นางจินตนา คงพันธ์ “ก็ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการหาเสียงจากอดีต สส. คือท่านนิพนธ์ คนขยัน อดีตสส. จังหวัดหนองคายบ้างแต่ไม่มากจะเป็นงบประมาณไปยประชาชนสัมพันธ์หาเสียงไม่มีงบค่าซื้อเสียงแต่อย่างใดซึ่งก็ไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งจะใช้งบประมาณของตนเองเป็นหลักนอกจากเงินสนับสนุนจากนักรการเมืองระดับชาติแล้ว ก็มีการลงขันกันของกลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรีที่ร่วมอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 เมื่อใครครบวาระลงเลือกตั้งเพื่อนๆ ก็จะลงขันกันช่วยเหลือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งก็มีจำนวนไม่มากเท่าไร” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ นายโกวิทย์ สมมิตร สมาชิกของจินตนา คงพันธ์ “ก็ได้รับการช่วยเหลือจากกำนันนิพนธ์ บ้าง แต่ไม่มากมายอะไรเป็นค่าใช้จ่ายหาเสียง ส่วนมากใช้ทุนตัวเองในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็ใช้ประมาณหกถึงเจ็ดแสนบาท ส่วนกลุ่มการเมืองอื่นนั้นก็ไม่ทราบกับคุณจินตนา ว่ามีใครช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณอีกหรือไม่ ตนเองก็รับทราบเท่านั้น” (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง อำเภอบึงโจงหลง เพื่อนร่วมรุ่นหลักสูตร นายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 ได้กล่าวถึง การสนับสนุน นางจินตนา คงพันธ์ ในการเลือกตั้ง ดังนี้ “การสนับสนุนด้านการเงินเพื่อช่วยเหลือในการเลือกตั้งก็มีการลงขันกัน มาจากกลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 ซึ่งเข้ารับการอบรม ที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น จำนวน 89 คน เมื่อมีใครครบวาระ ก็ลงขันช่วยเหลือกัน ตั้งไว้สองล้านบาทส่วนมากเพื่อนายกต่างๆ ก็มีฐานะดีถึงแม้อยู่ต่างจังหวัด มีผ่านมาก็ไม่เบียดกัน เหมือนการเล่นแชร์ ใครครบวาระก่อนก็ใช้เงินส่วนนี้

สถานการณ์ได้รับสนับสนุนจากการเมืองระดับชาตินั้น ก็แล้วแต่เทคนิคของแต่ละคน เนื่องจากการเมืองแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองมีความคิดเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดของนางจินตนา คงพันธ์ นั้นนอกจากทุนส่วนตัวแล้วมีผู้สนับสนุนอยู่ภายนอกเขตเทศบาล คือ ผู้รับเหมา และนักการเมืองระดับชาติให้ทุนสนับสนุน ในลักษณะค่าตอบแทนช่วยเหลือซึ่งกันและกันสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของนายบุญจันทร์ วิณโรจน์ คู่แข่งในการสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 2 (สัมภาษณ์ : 12 กรกฎาคม 2554) “การเลือกตั้ง ในระดับเทศบาลตำบล ใช้ทุนมากกว่า อบต. เยอะ เนื่องจาก เป็นสังคมชนบทกิ่งเมือง พื้นที่ไม่กว้างมาก ผู้เลือกตั้งจึงเลือกไม่ชัดเจน แพ้ชนะเป็นตัวแปรสำคัญมีความดีก็ต้องมีเงินด้วย ผมมีทุนส่วนตัว คือ ขายสวนยางพารา แต่นายกโบว์ แกมีผู้สนับสนุน คือ ผู้รับเหมา คือ เสี่ยจุงและ ส.ส. ก็มี ส่วน แหล่งทุนหลัก คือ เสี่ยจุง”

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกต เกี่ยวกับจำนวนเงินที่ได้รับจากแหล่งทุนหรือผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือข่ายคนใกล้ชิด จะเปิดเผยจำนวนเงินที่ได้รับ การสนับสนุนจำนวนที่น้อย อาจจะเกรงว่าถ้าเปิดเผยจำนวนนั้นที่ใช้จริงจะผิดกฎหมายเลือกตั้ง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาลจะเปิดเผยจำนวนเงินที่สนับสนุนจำนวนที่มากกว่า

2.2 คู่แข่ง

2.2.1 คู่แข่งทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า คู่แข่งทางการเมืองเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการได้รับการเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน เนื่องจากการสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 นั้น มีจำนวนผู้สมัครแตกต่างกัน ซึ่งมีผลต่อคะแนนที่ได้ และความพร้อมของคู่แข่งทางด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำแต่ละสมัยแตกต่างกัน จากการสัมภาษณ์นางจินตนา คงพันธ์ ถึงคู่แข่งทางการเมืองในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง กล่าวว่า “หลังจากถูกขับออกจากสภาเทศบาล ทำให้พื้นสมาชิกภาพในข้อหาเป็นผู้มีอิทธิพล ถึงสองครั้ง ครั้งแรกออกไป 6 เดือน ร้องศาลปกครองได้กับมาอีก ดำรงตำแหน่งอีกครั้ง ได้ 3 เดือน ก็โดนขับออกอีกด้วยมติสภาฯ 9:2 ทำให้เป็นสมาชิกสภา จนหมดวาระสมาชิกสภาเทศบาลพอดี จึงได้ลาสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกของเทศบาล เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2549 ครั้งนั้นมีผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทั้งหมด 4 คน ได้คะแนนทิ้งห่างลำดับที่ 2 ห้าร้อยกว่าคะแนนและชนะนายกเก่าเจ็ดร้อยกว่าคะแนน ปัจจัยสำคัญที่เขาเลือกก็คงเป็นว่าเราคลุกคลีอยู่กับชาวบ้าน ช่วยเหลือเขายามจำเป็นเดือดร้อน ประกอบกับเขาคงเห็นความไม่เป็นธรรมที่ผู้บริหารชุดเดิมรังแกฉัน เขาเลยไม่เลือกชุดเดิม (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือญาติคนใกล้ชิด ให้ความเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งในสมัยแรก ปี 2549 เหตุการณ์ทางการเมืองท้องถิ่นและจำนวนผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งก็มีส่วนที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนายสมมิตร โกวิทย์ สามีนางจินตนา คงพันธ์ “การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกกับครั้งที่ 2 มีสถานการณ์ที่แตกต่างกันในสมัยแรกเมื่อปี 2549 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรก ของเทศบาลตำบลท่าสะอาด นั้น คุณจินตนา เฟิง โคนกถัน แกล้งจากกลุ่มผู้บริหารชุดเดิมและสภาฯ โดยขับแอกออกจากตำแหน่ง สท. ถึงสองครั้ง และครบวาระของสภาฯ เทศบาลต้องเลือกตั้งใหม่ชาวบ้านก็รับรู้แล้วว่าเราโดนกลั่นแกล้งประกอบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีมีถึง 4 คน ทั้งนายกเก่า สท. และคู่แข่งขัดแย้งกับผู้บริหารชุดเก่าคือ คุณจินตนา ผลการเลือกตั้ง คุณจินตนา ก็ชนะคู่แข่งขาดลอยทิ้งห่างลำดับที่สองถึงห้าร้อยกว่าคะแนนโดยเฉพาะนายกเก่าได้ลำดับที่ 3 กว่าเจ็ดร้อยคะแนนจะว่าคะแนนเป็นเบี้ยหัวแตกก็ใช่แต่น่าจะเป็นความเห็นอกเห็นใจจากชาวบ้านและผลงานของแกลด้วย” (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนหรือหัวคะแนนมีความเห็นว่า บุคลิกภาพ ภาวะผู้นำและผลงานของกลุ่มแต่ละสมัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งสองสมัยติดต่อกัน สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของนายวิระ บุญญวิ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 12 ตำบลท่าสะอาด “สมัยแรกคู่แข่งคนสำคัญของแกลคือ นายอุทัย แวงวัน อดีต สท. เก่าได้คะแนนล่าสุดสมัยเลือกตั้ง สท. ช่วยเหลือชาวบ้านดี เช่น แกมริถไถ ให้ชาวบ้านยืมไปใช้” แต่บุคลิกเป็นแบบชาวบ้านพูดไม่เป็น ออกสังคมไม่เก่ง ส่วนสมัยที่ 2 นั้นคู่แข่งก็ค่อนข้างสูสีขึ้นมาหน่อย คือ นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาฯ เลือกตั้งในสมัยแรกสองคนนี้อยู่กลุ่มเดียวกัน แต่พอสมัยที่ 2 ก็ลงแข่งกันสุดท้ายก็สู้นายกโบว์ไม่ได้ เพราะการเข้ากับชาวบ้านเทียบกับนายกโบว์ไม่ได้ (สัมภาษณ์ วันที่ 22 กรกฎาคม 2554)

2.3 กลุ่มการเมือง/นักรการเมืองที่สนับสนุนภายนอกของเทศบาล

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มการเมือง นักรการเมืองที่อยู่ภายนอกเขตเทศบาลมีส่วนช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด ของนางจินตนา คงพันธ์ ทั้งสองสมัย เนื่องจากระบบการหาเสียงเลือกตั้งในจังหวัดบึงกาฬ ทั้งในระดับชาติ คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือ (ส.ว.) แม้กระทั่งการเลือกตั้งผู้บริหารหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีพื้นที่ทั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (กรณีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด) ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างนักรการเมืองระดับชาติ หรือระดับจังหวัดกับนักรการเมืองในระดับท้องถิ่น เนื่องจากนักรการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้รู้พื้นที่ รู้คนรู้กระแสดความนิยมต่อนักรการเมืองในระดับรากหญ้า หากสนับสนุนนักรการเมืองท้องถิ่นที่มีคะแนน

เสียงดี ก็จะเป็นการรักษาฐานคะแนนของนักการเมืองระดับชาติได้ ในขณะที่เดียวกันหากสนับสนุนนักการเมืองท้องถิ่นที่มีคะแนนเสียงไม่ดี หรือไม่มีโอกาสชนะการเลือกตั้งก็อาจจะเป็นการสูญเสียฐานเสียงในระดับพื้นที่ให้คู่แข่งทางการเมืองได้ การสนับสนุนจากนักการเมืองระดับชาติ หรือกลุ่มการเมืองที่อยู่นอกเขตเทศบาล ขึ้นอยู่กับการประเมินหรือหยั่งเสียงประชาชนในพื้นที่และการให้ความร่วมมือหรือความร่วมมืองานทางการเมืองมาก่อน เป็นตัววัดระดับการให้ความช่วยเหลือในการเลือกตั้ง แต่ปัจจัยที่ทำให้ชนะเลือกตั้งสองสมัยยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักคือ ตัวผู้สมัครและคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสำคัญ สอดคล้องจากคำให้สัมภาษณ์ของนางจินตนา กงพันธ์ “การลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีก็ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้สนับสนุนอยู่ภายนอกบ้าง เช่น พรรคการเมืองหรือนักการเมืองระดับชาติ และระดับจังหวัดที่คิดกันเคยช่วยเหลือในคราวเลือกตั้งที่ผ่านมา แต่ก็ไม่มากและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมือง อย่างลงสมัครสมัยแรกนี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือเลย เพราะลงแข่งขันเองกับอดีตผู้บริหารและก่อนลงสมัครก็ถูกขับออกจากสภาฯ เขาคงไม่กล้าช่วยเหลือ ชนะเลือกตั้งเพราะกระแสการถุกถล่มแก๊งทางการเมือง ส่วนสมัยที่สองได้รับการช่วยเหลือบ้างจากผู้นำพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงในจังหวัดและกลุ่มเพื่อนร่วมรุ่นฝึกอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรีที่ลงขันช่วยเหลือกัน (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างเครือข่ายคนใกล้ชิดคือ นายโกวิทย์ สมมิตร สามิและเลขานุการนายกเทศมนตรี มีความคิดเห็นว่า การสนับสนุนจากภายนอกคือกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่ให้การสนับสนุนบ้างแต่ไม่มาก โดยให้การสนับสนุนลักษณะส่วนตัวแต่ไม่มาก ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเป็นของตัวเองเกือบทั้งหมด

ส่วนปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งนั้น เงินก็มีส่วนสำคัญแต่ต้องมีผลงานและชาวบ้านพึงพอใจด้วยมีเงินเพียงอย่างเดียวหากไม่มีผลงานชาวบ้านก็ไม่เลือก “นักการเมืองระดับชาติในพื้นที่ที่สนับสนุนก็มีแต่กำนันนิพนธ์ คนขยัน อดีต สส.จังหวัดหนองคาย เขต 2 ท่านก็ให้ในลักษณะส่วนตัวสนับสนุนเป็นค่าทำป้ายหาเสียงก็แบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายได้มาก ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งเกือบทั้งหมดเป็นของตนเอง ถามว่าเงินเป็นตัวชี้ขาดการชนะเลือกตั้งหรือไม่ นั่นก็เป็นส่วนหนึ่งพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของชาวบ้าน มีเงินก็ต้องมีความดีด้วย สมัยแรกคู่แข่งแจกหัวละพันยังไม่ผ่านเลย”

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นตรงกันว่า การสนับสนุนจากภายนอกที่เป็นนายทุนและนักการเมืองระดับชาติในพื้นที่มีผลต่อการชนะเลือกตั้งทั้งสองสมัย เนื่องจากการเลือกตั้งแต่ละครั้งต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งก็มีฐานะการเงินใกล้เคียงกัน อาชีพเกษตรกรปลูกยางพาราเป็นหลัก ซึ่งมีข้อจำกัดด้านรายได้ ไม่ร่ำรวยเหมือนอาชีพทำธุรกิจอื่นๆ การได้รับเงินทุนจากภายนอกจึงได้เปรียบคู่แข่ง ส่วนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละ

สมัยก็แตกต่างกัน สมัยแรกมีผู้ลงสมัครแข่งกันมากถึงสี่คน ค่าใช้จ่ายก็น้อยลงเนื่องจากการประเมินคะแนนมีค่าเฉลี่ยไปตามจำนวนผู้สมัคร ผู้สมัครจึงไม่กล้าทุ่มเงินเพื่อหาเสียงในโค้งสุดท้ายก่อนการเลือกและมีความมั่นใจในเสียงของตนเอง ส่วนในสมัยที่ 2 มีการแข่งขันกันเพียงสองคน ซึ่งเคยอยู่ทีมเดียวกันคือนายกเทศมนตรี และประธานสภาเทศบาล จึงเป็นการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นมีการหยั่งเสียงและประเมินคะแนนเสียงของกลุ่มผู้ได้จ่ายความคาดหวังที่จะชนะการเลือกตั้งคือ เงิน

นางสนธยา อินทรพานิชย์ คู่แข่งผู้สมัครนายกเทศมนตรี สมัยที่ 1 เมื่อปี 2549 “การสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก เมื่อปี 49 การใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับผู้สมัครแต่ละคนเพราะลงสมัครถึงสี่คน ส่วนดิฉันใช้ไม่มากตามกฎหมายกำหนด แต่ผู้ชนะการเลือกตั้งนั้นฉันไม่ทราบ แต่วัฒนธรรมชาวบ้านการไม่ใช้เงินนั้นเป็นไปได้ บางคนผู้สมัครเป็นญาติยังรับเงิน “เข้าทำนองเงินไม่มา กาไม่เป็น” ฉันทคิดว่าเงินเป็นตัวแปรสำคัญ ใครมีทุนมากมีผู้สนับสนุนมากก็ชนะ การเมืองระดับท้องถิ่นก็เหมือนระดับชาติ” (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมัยที่ 2 เมื่อมี 2553 “การเลือกตั้งในสมัยแรกนั้นไม่ใช้เงินมาก เนื่องจากมีผู้สมัครถึงสี่คน คะแนนก็เฉลี่ยกัน สมัยนั้นผมอยู่ทีมเดียวกับคุณโบตัน ทีมของผมแข็งแกร่งก็เลยใช้เงินไม่มาก แต่สมัยที่ 2 นี้สู้กันหนัก เพราะผู้สมัครสองคนคือผมกับคุณโบตัน ผมยอมรับทุนผมสู้ไม่ได้ คุณโบตันมีแรงสนับสนุนจากภายนอกมากกว่า ทั้งผู้รับเหมาแทนและ ส.ส. ในพื้นที่” (สัมภาษณ์ ณ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง กลุ่มเพื่อนหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น มีความเห็นว่า การสนับสนุนจากภายนอกเทศบาลนายทุน หรือนักการเมืองทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นในพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง แต่ต้องมีต้นทุนทางสังคมร่วมด้วย จึงจะประสบความสำเร็จ และมีการสนับสนุนจากกลุ่มดังกล่าวจริง ดังคำให้สัมภาษณ์ “การสนับสนุนส่วนหนึ่งมาจาก กลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรีรุ่นที่ 12 จำนวน 89 คน ที่สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นโดยวิธีลงขันกันส่วนมากเพื่อนนายกต่างๆ ก็มีฐานะดียินดีที่ช่วยเหลือกัน ตั้งไว้สองส่วนเพื่อใครลงเลือกตั้งก็ช่วยเหลือกัน (สัมภาษณ์ 12 กรกฎาคม 2554)

สำหรับประเด็นการได้รับการสนับสนุนด้านทุนจากภายนอกเป็นปัจจัยหลักทำให้ชนะการเลือกตั้งทั้งสองสมัยหรือไม่นั้น กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งในการลงสมัครรับเลือกตั้ง มีความเห็นว่า ทุน (เงิน) เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง แต่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือข่ายคนใกล้ชิดกับกลุ่ม ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการหาเสียงเลือกตั้งและกลุ่มผู้สนับสนุนที่อยู่ภายนอก มีความคิดเห็นว่า เงิน (ทุน) เป็นปัจจัยสำคัญ แต่ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งมีทุน (เงิน)

แล้วจะต้องมีทุนทางสังคมร่วมด้วย จึงจะชนะการเลือกตั้ง ในขณะที่เดียวกับที่ทุนทางสังคมแต่ไม่มีทุน (เงิน) ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง โดยอ้างพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนในพื้นที่ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” “มีความดีก็ต้องมีเงินจ่าย” ปัจจัยหลัก คือ ผลงานเพราะตัวแเองเป็นคนลงพื้นที่เงินไม่เท่าไร ความดีของแกมีเงินแต่ไม่มีความดี คนก็ไม่เลือกแกเป็นคนคิดดิน ชาวบ้านก็ว่าขี้เหนียว จึงต้องมีทั้งความดีมีทั้งเงินจึงได้ใจชาวบ้าน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2.4 ฝ่ายตรงข้าม/มวลชนอื่นๆ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ฝ่ายตรงข้ามและกลุ่มมวลชนอื่นๆ มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัย โดยสมัยแรกฝ่ายตรงข้ามที่ปรากฏชัดเจนคือคณะผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลในกลุ่มที่รวมกันใช้มติสภาฯ ขับออกจากการสมาชิกสภาเทศบาลข้อหาเป็นผู้มีอิทธิพล ตามนโยบายของรัฐบาลในสมัยนั้น การเลือกตั้งในสมัยแรกนี้ ฝ่ายตรงข้ามจะมีเพียงคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลในกลุ่ม ส่วนมวลชนอื่นๆ ในเขตเทศบาลที่เป็นฝ่ายตรงข้ามยังไม่ปรากฏชัดเนื่องจากชาวบ้าน มองว่าถูกกลั่นแกล้งจากการเมืองจากฝ่ายตรงข้าม ส่วนสมัยที่ 2 ฝ่ายตรงข้ามและมวลชนอื่นๆ ที่แสดงออกถึงการเป็นฝ่ายตรงข้ามกับนางจินตนา ก็ยังคงไม่ปรากฏชัดที่จะเป็นอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งเช่นเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกัน นอกจากคู่แข่งทางการเมืองแล้ว ฝ่ายตรงข้ามที่ขัดแย้งหรือมวลชนอื่นๆ ที่มีส่วนได้เสียหรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินงานทางการเมืองของนางจินตนา ไม่ปรากฏชัดเจนทั้งสองสมัย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เพราะนอกจากคู่แข่งทางการเมืองแล้วไม่ต้องใช้เวลาและทรัพยากรในการบริหารความขัดแย้งกับกลุ่มอื่นอีกจึงเป็น โอกาสและปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการเลือกตั้ง

นางจินตนา คงพันธ์ ให้สัมภาษณ์ว่า “นอกจากคู่แข่งทางการเมือง คือคณะผู้บริหารและ สท. ในกลุ่มแล้ว ก็ไม่มีกระแสดต่อต้านหรือไม่เห็นด้วยกับเราอีกส่วนมากที่ แต่เห็นใจที่ถูกกลั่นแกล้งเพราะชาวบ้านรู้จักเราเป็นคนยังไง สุดท้ายชาวบ้านก็ตัดสินใจในวันเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทย์ สมมิตร สามีและเลขานุการนายกเทศมนตรี “ฝ่ายตรงข้ามหรือมวลชนอื่นๆ ที่ไม่เห็นด้วยหรือต่อต้านเราไม่มีครับ เพราะเราไม่ได้ขัดแย้งหรือขัดผลประโยชน์กับใครในพื้นที่มีแต่คลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้าน เขา มีแต่เห็นใจให้กำลังใจเราเมื่อถูกคู่แข่งทางการเมืองกลั่นแกล้งครับ” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยเรื่องสนับสนุนในการหาเสียงเลือกตั้ง “ก็ไม่ปรากฏว่ามีฝ่ายตรงข้ามหรือมวลชนอื่นๆ ที่ต่อต้านแกนอกจากกลุ่มนายกและ สท. ในสมัยนั้นแล้วก็ไม่มีใครอีก ในการเลือกตัวนายกครั้งแรกฝ่ายตรงคู่แข่งคงคาดหวังว่าประสบความสำเร็จ

จะเชื่อว่าแกเป็นคนอย่างนั้นจริงแต่ปรากฏว่าตรงกันข้าม ส่วนในสมัยที่ 2 ปี 2553 นี้ ก็ไม่ปรากฏเช่นกัน นอกจากคู่แข่งผู้สมัครนายกเทศมนตรี” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งทางการเมืองผู้สมัครนายกเทศมนตรีสมัยที่ 2 “การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงสมัยแรก ปี 2549 ผมอยู่ที่มเดียวกับคุณจินตนา ฝ่ายตรงข้ามหรือมวลชนอื่นๆ ที่ต่อต้านคุณจินตนาไม่มี เพราะชาวบ้านมีสองขั้ว คือ อดีตผู้บริหารเทศบาลและกลุ่มสท. บางคนเท่านั้น ส่วนสมัยที่ 2 ก็มีผมกับคุณจินตนา เท่านั้นที่สู้กัน เมื่อผมแพ้ก็ยอมรับ เพราะสู้กันในเกมส์แล้ว หลังเลือกตั้งผมก็ไม่ตุกติกหรือร้องเรียนอีกผมเป็นนักกีฬา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2.5 ปัจจัยภายใน

2.5.1 ภูมิหลัง จากการศึกษาวิจัยภูมิหลังของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัย ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา สังคมซึ่งผลการศึกษา มีดังนี้

1. **อายุ** เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งทางการเมืองที่สมัคร ลงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแล้วนางจินตนา มีอายุน้อยกว่าทุกคนคือ อายุเมื่อครั้งสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 1 เมื่อปี 2554 อายุ 42 ปี (เกิด พ.ศ. 2507) ขณะที่คู่แข่งลงสมัครรับเลือกตั้งอีกสามคนคือ นายอุทัย แวงจัน อายุ 53 ปี นางสนธยา อินทรพานิชย์ อายุ 61 ปี นายชัยยันต์ ศรีบุญกุล อายุ 55 ปี ส่วนการลงสมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 มีคู่แข่งลงสมัครรับเลือกตั้ง 1 คน คือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อายุ 57 ปี จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนางจินตนา มีความเห็นว่า อายุก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งในส่วนที่ยังมีกำลังดูแลช่วยเหลือประชาชน เพราะการทำงานเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ได้ใจประชาชนจะต้องพร้อมตลอด ภายต้องพร้อม ใจต้องพร้อม การอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมื่อชาวบ้านต้องการความช่วยเหลือเขาจะคิดถึงเราเป็นอันดับแรก ไม่ว่าจะเป็นการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งเห็นด้วยหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมจากชาวบ้าน การอำนวยความสะดวกงานบุญ งานประเพณีต่างๆ อายุก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผล โดยอ้อมต่อการประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง “ฉันคิดว่าอายุเป็นปัจจัยทางอ้อมที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้ง กรณีอายุน้อยกว่าผู้สมัคร ชาวบ้านอาจจะไม่มองจุดนี้มากนักคิดว่าเขาคงดู ความคล่องตัว คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉงมากกว่า เพราะชาวบ้านเขาชอบ คนที่ทำงานรวดเร็ว อายุก็เป็นส่วนหนึ่งแต่ก็ต้องมีผลงานด้วย จึงจะประสบความสำเร็จ” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้ง มีความเห็นว่า อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลโดยอ้อมต่อการได้รับเลือกตั้งทั้งสองสมัยต่อกันเนื่องจากนางจินตนา คงพันธ์ อายุน้อยกว่าผู้สมัครรายอื่นๆ และมีสุขภาพดี แข็งแรง ทำให้มีบุคลิกเด่นกว่าผู้สมัครรายอื่นมี

ความพร้อมที่จะทำงาน ประกอบกับมีผลงานในการช่วยเหลือดูแลชาวบ้านตลอดมาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่อายุน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่มีอายุมากกว่า และผลงานที่ ผ่านมา ในทุกทุกด้าน โดยเฉพาะการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านในเวลาเดือนร้อน จึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการชนะ การเลือกตั้งทั้งสองสมัย

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้สนับสนุนหรือห้วคะแนน ให้สัมภาษณ์ว่า อายุก็มีส่วนทำให้ชนะการเลือกตั้ง เพราะการออกหาเสียงเลือกตั้งเป็นช่วงเวลาที่ ทำงานหนัก หามรุ่ง หามค่ำ ต้องออกพบปะผู้คนเพื่อขอคะแนนสนับสนุน เวลาพักผ่อนแทบไม่มี ใครมีสุขภาพดี อายุน้อยกว่าย่อมได้เปรียบ ประกอบกับบุคลิกภาพของนายกโบว์ แกะถ้อง แคล้ว กระฉับกระเฉงอยู่แล้ว คิดันมองว่าอายุก็เป็นตัวเสริมให้แกชนะการเลือกตั้งทั้งสองสมัย” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล มีความเห็นว่า อายุ เป็นเพียงปัจจัยเสริมในด้านภาพลักษณ์และบุคลิกลักษณะภายนอก แต่ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ ได้รับเลือกตั้งแต่ละสมัยคือ ผลงาน ที่มงานช่วยเหลือเสียงเลือกตั้งและเงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้ง

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล ให้สัมภาษณ์ว่า “การได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีทั้งสองสมัยของคุณจินตนา คงพันธ์ เกิดจากผลงานของแกในเรื่องการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านมาตลอด ชาวบ้านจะมองจุดนี้ มากกว่า จะไม่มองว่าอายุมากหรือน้อยเป็นหลักแต่จะมองว่าใครให้ชาวบ้านได้มากกว่ากัน มีผลงาน และก็ต้องมีเงินด้วย ชาวบ้านจึงจะเลือก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นว่า ปัจจัยภายในเรื่อง อายุไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ปัจจัยชี้ขาดคือทุนในการหาเสียงเลือกตั้งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ ชนะการเลือกตั้ง เพราะคู่แข่งแต่ละคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งสองสมัยอายุก็ไม่ห่างกันมากเกินไป ทุกคนยังมีความพร้อมที่จะทำงานในการบริหารท้องถิ่น

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 2 ให้สัมภาษณ์ ว่า “ชาวบ้านน่าจะจะไม่มองเรื่องอายุมากนัก เพราะแต่ละคนที่ลงแข่งอายุก็ไม่ห่างกันมาก ทุกคน พร้อมที่จะทำงาน สุดท้ายปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชนะก็คือ เงิน เงินความดีสู่โลกทั้งสองสมัย การ ประมาณกันเอาบุคคลมาสุมถามก็ตอบได้ มีตัวอย่างเดียวก็ไม่ได้ ต้องมีเงินด้วย สรุปแล้ว เงิน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. การศึกษา จากการศึกษาพบว่า นางจินตนา คงพันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา การจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อปี 2548 ภาคพิเศษโดยใช้เวลาศึกษาระหว่างช่วงเวลาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด เมื่อเปรียบเทียบ

กับคู่แข่งทางการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรงครั้งแรก เมื่อปี 2549 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ปรากฏว่ามีนางจินตนา เพียงคนเดียวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนในสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองคน ซึ่งคู่แข่งคือ นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ ก็สำเร็จการศึกษาดังกล่าวระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษา คือนางจินตนา คงพันธ์ มีความเห็นว่า ระดับการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งชั้นที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัยติดต่อกัน ในแง่ภาพลักษณ์ที่แสดงถึงความพร้อมที่จะเข้ามาทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นในฐานะนายกเทศมนตรี แต่ต้องมีองค์ประกอบหลัก คือ ผลงานการบริหารงานที่ผ่านมา และการดูแลประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ จึงจะประสบความสำเร็จ ดังคำให้สัมภาษณ์ของนางจินตนา คงพันธ์ “วุฒิการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ เป็นฉันเห็นว่า ก็อาจจะมีส่วนเสริมในเรื่องภาพลักษณ์และความพร้อมของผู้สมัคร อย่างเช่น ภาพโปสเตอร์หาเสียงที่ประชาชนเห็นเราใส่ครุยปริญญา เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งชาวบ้านอาจจะเห็นเราแตกต่างจากคนอื่น แต่ต้องมีความดี คือ ผลงานที่ได้บริหารงานที่ผ่านมาและการดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอ หากมีแต่ปริญญาแต่ไม่ได้ดูแลชาวบ้านหรือไม่มีผลงาน ชาวบ้านเขาก็ไม่เลือก”

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง มีความเห็นตรงกัน คือ วุฒิการศึกษาเป็นปัจจัยเสริมในการประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งเท่านั้น เพราะชาวบ้านจะไม่มองประเด็นการศึกษาเป็นหลัก แต่จะมองเรื่องผลงานในการดูแลประชาชน ความเสมอต้นเสมอปลาย ความเป็นกันเองเป็นหลักถึงแม้คุณวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีหากไม่มีผลงานในการดูแลลูกคดียุ่กับประชาชนก็จะไม่ได้รับการเลือกตั้ง วุฒิการศึกษาจะเป็นปัจจัยเสริมในแง่ภาพลักษณ์ ของความพร้อมที่จะทำงาน เพื่อได้รับเลือกตั้งโดยมีผลงานและความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบหลักอยู่ในตัวผู้สมัครแล้ว ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าสะอาด “คุณวุฒิการศึกษานี้ชาวบ้านเขาจะไม่มองเป็นเรื่องหลักที่จะเลือกผู้ได้เป็นนายก เขาจะมองว่าเป็นคนถือตัวไหม เป็นกันเองไหม ช่วยเหลือชาวบ้านยามเดือนร้อน มันร่วมงานบุญงานบวชกับชาวบ้านหรือไม่ แต่นายกโบว์มีทั้งสองอย่างคือวุฒิการศึกษาก็จบสูงกว่าคนอื่น ผลงานก็มีคลุกคลีอยู่กับชาวบ้านตลอด จึงเป็นส่วนเสริมกันที่ชาวบ้านจะตัดสินใจเลือก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมทิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “การศึกษาที่มีส่วนในฐานะที่ผมเป็นคนนอก มองว่ามีความพร้อมมากกว่าคนอื่น เป็นคนหนุ่มไฟแรงการศึกษาที่ระดับปริญญาเมื่อเทียบกับคู่แข่งจบระดับประถมหรือมัธยมเท่านั้น ผลงานดีการศึกษาที่มีมาตรฐาน

คือ ปริญญาตรี จึงเป็นส่วนเสริมที่ทำให้สมบูรณ์แบบมากกว่าคนอื่น” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง กล่าวว่า “การศึกษานั้นผมมองว่าชาวบ้านจะมองไม่แตกต่างกันเท่าไร ก็มีเยอะแยะแล้วจบปริญญาตรี จบปริญญาโท เป็นครูบาอาจารย์ไม่ลงมาคลุกคลีกับชาวบ้าน ลงแข่งกับคนจบ ป. 4 แม้เลือกตั้งมาก็เยอะในฐานะนิยมอยู่ในวงการเนื่องจากเรียนมาสิบกว่าปี ชาวบ้านเขาจะมองที่การดูแลช่วยเหลือชาวบ้านอย่างเสมอต้นเสมอปลายมากกว่า กรณีนายกโบว์นี่ แกมีทั้งสองอย่างคือ ความดีที่ชนะใจชาวบ้านก็มี การศึกษาก็จบปริญญาตรีสูงกว่าคู่แข่งมันจึงเสริมกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นว่า “การศึกษาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด เป็นปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งหรือไม่ นั้น มีส่วนเกี่ยวข้องร้อยละ 20 นอกนั้นเป็นปัจจัยอื่น เช่น เงินทุนในการหาเสียงเลือกตั้ง ทีมงานและผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ของนายบุญจันทร์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 กล่าวว่า “คุณวุฒิการศึกษาของผู้สมัครก็มีส่วนชาวบ้านมองแค่ 20 % ชาวบ้านจะมองความดี ความเป็นกันเองมากกว่า ส่วนผลงานนั้นก็มีส่วน ปัจจัยหลักจะเป็นทุนในการหาเสียงเลือกตั้ง สรุปแล้วปัจจัยสำคัญก็คือ เงิน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. *ภูมิสำเนา* จากการศึกษาพบว่านางจินตนา คงพันธ์ เป็นคนที่มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดตั้งแต่เด็กทำให้รู้พื้นที่บุคคล ประเพณีสภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเป็นอย่างดี เนื่องจากเติบโตมาในชุมชนได้รับรู้และซึมซับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนตามกระแสโลกาภิวัตน์และที่สำคัญ ได้รับรู้สภาพปัญหาพื้นฐานของชุมชนอย่างถ่องแท้ จากการเป็นคนที่มีภูมิสำเนาที่ตำบลท่าสะอาดตั้งแต่เด็กทำให้เกิดเครือข่ายที่เอื้อต่อการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น เช่นเครือข่ายกลุ่มเรียน กลุ่มญาติพี่น้องที่ขยายของครอบครัวออกไปตามกาลเวลา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางจินตนา คงพันธ์ มีความคุ้นเคยและสามารถลงไปคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านเพื่อได้รับการร้องขออย่างเป็นธรรมชาติ การที่มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดจึงเป็นปัจจัยเสริมปัจจัยภายในของนางจินตนา ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดสองสมัยติดต่อกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของนางจินตนา คงพันธ์ “เป็นคนท่าสะอาดโดยกำเนิดเมื่อก่อนตำบลท่าสะอาดเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีแม่น้ำสงครามไหลผ่าน มีปลาชุกชุม มีแหล่งเกลือสินเธาว์ด้วย จึงมีประชาชนในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก ปัจจุบันผสมผสานกันระหว่างคนสองกลุ่มที่เกี่ยวข้องกันจนกลายเป็นอัตลักษณ์ของคน

ท่าสะอาด ฉันทดิบโตมาอยู่กับชุมชนตลอด ตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันชนิดที่ว่า มองทะเลอุปรูโปรงซึ่งที่
ที่ปัญหาของชุมชน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นตรงกัน กรณีภูมิลำเนาเป็นปัจจัยเสริม
ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดในแง่รู้พื้นที่บุคคล โดยเฉพาะเครือข่าย
ที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีอยู่จำนวนมาก

นางทองปาน พรหมดี ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้งกล่าวว่า “รู้จัก
กับคุณจินตนา มานานมากแล้วตอนนั้นเป็นนักเรียน ประถมมาเรียนด้วยกันเป็นน้องฉันไม่กี่ปี ได้
เรียนร่วมกันคือโรงเรียนท่าสะอาด บ้านฉันมีถึง ป.4 แต่ก่อนมันมี ป.5 ,ป.6 ,ป.7 คนที่พ่อแม่มีเงินนะ
ถึงจะได้เรียน ยังทำให้บุคลิกแก่ปราดเปรียว ว่องไวคล่องแคล่ว ถ้ามีใครไปรังแกแก่ก่อนแก่ก็
เอาเรื่องเหมือนกันบุคลิกมีแววเป็นผู้นำตั้งแต่ยังเด็ก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายวิระ บุญฉวี ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง กล่าวว่า “รู้จัก
นายกโบว์ตั้งแต่เกิดเลยครับ รู้จักกันตั้งแต่ตอนเด็กๆ ตอนที่แกมีเป็นคนท่าสะอาดโดยกำเนิด ก็
ได้เปรียบคู่แข่งเพราะรู้จักคนมาก มีญาติพี่น้องมากและรู้ปัญหาของชาวบ้านดี เช่นถนนหนทาง
เส้นไหนสายไหนแกจะรู้หมดเพราะเห็นมาตั้งแต่เด็ก อีกอย่างแกจะมีนิสัยชอบช่วยเหลือคนคลุกคลี
อยู่กับชาวบ้านตลอด เช่น งานบุญ งานบวช หรืองานอวมงคล เช่น งานศพแกก็จะอยู่กับเจ้าภาพจน
เสร็จงาน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นางสนธยา อินทรพาณิชย์ คู่แข่งทางการเมืองผู้สมัครรับเลือกตั้ง...ใน
สมัยที่ 1 เมื่อปี 2549 กล่าวว่า “ภูมิลำเนาที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งหรือไม่ฉันเห็นว่าเป็นส่วน
หนึ่งเท่านั้นในแง่มีญาติพี่น้องเยอะแต่การเลือกตั้งบางครั้งญาติพี่น้องไม่เลือกกันก็มี ขึ้นอยู่กับใครจะ
มีความพร้อมมากกว่ากันเป็นต้นว่า เงินทุน ทีมงานหาเสียงเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้ง
นายกเทศมนตรีไม่ค่อยมีขจรหรือออก ส่วนมาก ก็ย้ายมาอยู่ในพื้นที่เป็นสิบปี ปัจจัยหลักที่ทำให้ชนะ
เลือกตั้งคือ เงินทุนมากกว่า” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง ผู้ช่วยหรือ
สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวว่า “นายกโบว์จะให้เปรียบเทียบที่เป็นคนท่าสะอาดโดย
กำเนิด อาจจะมาอยู่ท่าสะอาดไม่นานเนื่องจากย้ายมาจากที่อื่น ส่วนเรื่องผลงานก็แข่งกันทำ แต่
พิสูจน์ให้เห็นว่าการชนะเลือกตั้งสองครั้งติดต่อกันของนายกโบว์มีความพร้อมมากกว่าคนอื่น
ประเด็นเป็นคนที่มีภูมิลำเนาโดยการเกิดที่ท่าสะอาด ก็มีมีส่วนสำคัญที่ทำให้ชนะเลือกตั้งเช่นกัน”
(สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2.5.2 สังคม

1. อาชีพรายได้ จากการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นางจินตนา คงพันธ์ นั้น ประกอบอาชีพ เกษตรกรทำสวนยางพาราและอาชีพเสริมตามแต่โอกาส เช่น เป็นตัวแทนนายหน้าค้าที่ดินตามแต่โอกาสจะอำนวย มีฐานะปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบกับ คู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 ก็มีฐานะใกล้เคียงกันในการสมัครรับเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีสมัยแรกเมื่อปี 2549 มีผู้สมัครทั้งหมด 4 คน ประกอบอาชีพ เกษตรกร 3 คน ค้าขาย 1 คน ส่วนในสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 คู่แข่งสมัคร 1 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรทำสวนยางพารา เช่นเดียวกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในประเด็นอาชีพรายได้ของนางจินตนา คงพันธ์ มีผล ต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัยติดต่อกันหรือไม่นั้น มีความคิดเห็นออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเห็นว่าอาชีพรายได้ไม่มีผลต่อ การได้รับเลือกตั้ง กลุ่มที่ 2 เห็นว่าอาชีพรายได้มีผลต่อการ ได้รับเลือกตั้งดังนี้

กลุ่มแรกเห็นว่าอาชีพรายได้ ไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง รายละเอียดคำ ให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นางจินตนา คงพันธ์ “อาชีพรายได้ของฉันไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เพราะมีฐานะปานกลางพอเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่ได้ร่ำรวยอะไรคนที่ลงสมัครพร้อมดิฉันเขาก็พร้อม ที่จะจ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งอยู่แล้ว ดังนั้นประเด็นนี้ จึงไม่มีใครรวยกว่าใคร เพราะผู้สมัคร ส่วนใหญ่ก็มีอาชีพเกษตรกรทำสวนยางเหมือนกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิท สมมิตร สามีเลขานุการนายกเทศมนตรี “ผมและคุณจินตนา นอกจากเงินเดือนที่ได้รับจากเทศบาลแล้วก็ทำสวนยางพารา ก็พอเลี้ยงครอบครัวได้ไม่ลำบาก ส่วน ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็ใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ไม่พอก็กู้ยืมจากญาติหรือ ผู้สนับสนุนมาก่อน ดังนั้น อาชีพรายได้ที่เป็นอยู่จึงไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งแต่อย่างใด และ ผู้สมัครแต่ละคนก็มีอาชีพและรายได้ไม่แตกต่างกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายสัมฤทธิ์ น้าพา ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการหาเสียงเลือกตั้ง “อาชีพ รายได้นายกโบว์ เท่าที่เห็นคือแกมีสวนยางเยอะ พี่ชายทำงานในองค์การสงเคราะห์สวนยาง รายได้ ก็ขึ้นอยู่กับราคายางก็เหมือนชาวสวนยางทั่วไป ปีไหนราคาดีก็สบายหน่อย ปีไหนราคาไม่ดีก็ได้ น้อยเพราะการทำสวนยางต้องมีต้นทุน เช่น ค่าปุ๋ย ค่าคนกรีด การที่แกมีสวนยางหลายสิบไร่ ก็ ไม่ได้จัดว่ารวยหรือว่าปานกลาง รายได้จะมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองครั้งที่ผ่านมานั้น ผมคิดว่า คงไม่ใช่รายได้ขนาดนี้ก็พอเลี้ยงครอบครัวและออกงานสังคมการจะนำไปซื้อเสียงเข้ามานั้นคงไม่ ใช่เพราะต้องใช้เงินจำนวนมากและแกก็ไม่จำเป็นต้องซื้อเสียง เพราะแกมีผลงานและได้ใจชาวบ้าน อยู่แล้ว” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านม่วงคันตำบลท่าสะอาดผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้ง กล่าวว่า “อาชีพรายได้ของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดทั้งสองสมัยในฐานะผมคนในพื้นที่ ที่รู้ข้อมูลก็มีรายได้ไม่ห่างกันมากนักก็ถือเป็นเกษตรกรทำสวนยางพารากันเกือบทั้งหมดมี ยกเว้นคุณสนธยา ผู้สมัครในสมัยที่ 1 ปี 2549 ไม่ปรากฏอาชีพอาจจะมากกว่าเป็นผู้สูงอายุแล้วลูกหลานดูแล ก็ได้ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจ จึงใกล้เคียงกัน จึงมองว่าอาชีพรายได้ มีส่วนสำคัญทำให้ชนะการเลือกตั้ง ทั้งสองสมัย ผมคิดว่า ไม่มีส่วนเพราะผู้สมัครแต่ละคนต้องหวังเลือกตัวเองว่าดีหรือไม่ ถ้าไม่ดีก็ไม่กล้าทุ่มเพราะจ่ายเงินอย่างเดียวโดยไม่มีผลงานโอกาสสอบตกสูง เพราะชาวบ้านเดียวฉลาดเอาเงินให้ก็เอาแต่เวลา เลือกขอเลือกคนที่ชอบก็มีเยอะ” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มที่ 2 เห็นว่าอาชีพรายได้ เป็นปัจจัยภายในมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัยติดต่อกัน รายละเอียดดังกล่าวให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 กล่าวว่า “อาชีพรายได้ ก็พบว่ามีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการเลือกตั้งของนายกโบว์ สมัยแรกเมื่อปี 2549 เป็นการเลือกนายกเทศมนตรี โดยตรงครั้งแรกของเทศบาลตำบลท่าสะอาด ผมอยู่ที่มเดียวกับแกะกระแสนของนายกโบว์มาแรงแทบจะไม่ใช้เงิน คู่แข่งแต่ละคนก็มานะทางการเงินใกล้เคียงกัน แต่มาสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 ที่ลงแข่งกันสองคนกับผม เห็นได้ชัดเจนนายกโบว์เป็นนายกมา 4 ปี เงินเดือนก็ห้าหมื่นกว่าบวกกับรายได้จากสวนยางพาราอีก ทำให้มีการสะสมทุนเพียงพอที่จะใช้ในการเลือกตั้งเมื่อครบวาระหรือก็เป็นหลักประกันในกู้เงินมาเพื่อใช้ในการเลือกตั้ง หากชนะก็มีเงินเดือนนายกเป็นหลักประกัน ผมทุนไม่เยอะผมยอมรับ ว่าสู้ไม่ได้ในเรื่องทุนที่ใช้ในการเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายสนธยา อินทรพานิชย์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 1 ปี 2549 กล่าวว่า “ใครดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาก่อน ก่อนลงเลือกตั้งย่อมได้เปรียบคู่แข่ง เพราะนอกจาก จะมีรายได้จากเงินเดือนซึ่งหลายหมื่นบาทรวมกับอาชีพปกติยังมีเครือข่ายผู้รับเหมาที่เคยรับงานของเทศบาลและหวังผลประโยชน์กันอยู่ คอยสนับสนุนเงินทุนเมื่อคราวลงเลือกตั้ง คู่แข่งขั้นทั้งสองสมัยก็ไม่สู้ดี ไม่มีอาชีพรับเหมาหรือค้าขายเลย ก็เป็นชาวบ้านอาชีพเกษตรกรธรรมดา ทำไร่ปลูกยาง จึงสู้ไม่ได้ในด้านทุนที่ใช้ในการเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง ผู้สนับสนุนภายนอกเขตเทศบาล กล่าวว่า “การเลือกตั้งแต่ละครั้งต้องใช้ทุนมากพอสมควร เพราะวัฒนธรรมการเลือกตั้งของชาวบ้าน “เงินไม่มา กาไม่เป็น” มีความดี มีผลงาน ไม่จ่ายก็หาว่าขี้เหนียว คนที่เป็นนายกมาก่อนครบวาระจะได้เปรียบ. เนื่องจากมีเครดิตในการหาแหล่งเงินทุนได้มากกว่า

โดยเฉพาะผู้ที่เป็นอดีตนายกมีโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้ง ง่ายต่อการหาผู้สนับสนุน เพราะเล็งเห็นว่าเงินไม่สูญเปล่า ส่วนผู้ไม่เคยเป็นก็ลำบากหนอยถ้าฐานเสียงไม่คิงจริงหาผู้สนับสนุนยาก ต้องใช้เงินทุนของตัวเองทั้งหมด ”(สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. *เกียรติยศ ชื่อเสียง* จากการศึกษาพบว่า นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติยศของตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองสมัย มาจากพื้นฐานเป็นคนใจที่เป็นจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือนร้อน หรือเอาใจเอาเปรียบจากผู้อื่นหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยมีบุคลิกภาพเป็นคนกล้าพูด กล้าทำไม่เกรงกลัวอิทธิพลหรือ อำนาจรัฐ หากคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือถูกเอาเปรียบ ขณะเดียวกันเป็นคนที่มีบุคลิกภาพเป็นกันเองกับชาวบ้านทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเข้าหาแล้วสบายใจ รับแก้ปัญหาความเดือนร้อนให้กับชาวบ้านทุกเรื่องหากชาวบ้านร้องขอไม่ว่าจะเป็นเจ็บป่วย ดาย ทะเลาะวิวาทหรือเดือดร้อนทางเศรษฐกิจก็ต้องเข้าไปช่วยเหลือไกล่เกลี่ย แนะนำหาทางออกก่อนไปสู่กระบวนการตามกฎหมาย เริ่มต้นการสร้างเกียรติยศชื่อเสียงอย่างเป็นทางการ ก็คือ การสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด เมื่อปี 2541 ต่อมาเมื่อปี 2542 สุขาภิบาลตำบลท่าสะอาดได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ก็เปลี่ยนฐานะจากกรมสุขาภิบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาล แล้วได้แต่งตั้งเป็นเทศมนตรีจนครบวาระจากนั้น ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลก็ประสบปัญหาอุปสรรคในการทำหน้าที่เนื่องจาก ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย แต่สภาเทศบาลตามนโยบาย ของรัฐบาลในขณะนั้นที่มุ่งปราบปรามผู้มีอิทธิพล จึงเป็นช่องทางให้มีผู้ยื่นเรื่องให้สภาเทศบาลตำบลท่าสะอาดถอดถอนออกจากตำแหน่ง ตามกฎหมายว่าด้วยเทศบาล จึงพ้นจากสมาชิกภาพอยู่ 6 เดือนตลอดระยะเวลาการพ้นจากตำแหน่งก็ยังคงทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือประชาชน มาตลอดต่อมาศาลปกครองพิพากษาว่าการดำเนินการ ของสภาเทศบาลไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของระเบียบกฎหมายให้ยกเลิกมติสภา จึงกลับมาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลอีกครั้งอีกสามเดือนต่อมาสมาชิกสภาเทศบาล ก็มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพอีกครั้งด้วยข้อหาเดิม จึงพ้นจากตำแหน่งอีกครั้งเป็นระยะเวลา 5 เดือน จึงครบวาระสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด ต่อมาได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ในที่สุดนางจินตนา คงพันธ์ ก็ชนะคดีอีกครั้ง ศาลพิพากษาให้เทศบาลจ่ายค่าตอบแทนทั้งหมดให้แก่นางจินตนา คงพันธ์ ในช่วงที่สภาฯออกจากตำแหน่ง จนกระทั่งมีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดครั้งแรก เมื่อปี 2549 และครั้งที่ 2 เมื่อปี 2553 โดยชนะคู่แข่งทางการเมือง คู่ขัดแย้งกรณีกลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาล จึงเห็นว่าการสร้างเกียรติยศชื่อเสียงของนางจินตนา คงพันธ์ ใช้ระยะเวลายาวนาน ผ่านทั้งปัญหาอุปสรรคจนถึงปัจจุบันนับได้ว่าตั้งแต่อยกฐานะจากสุขาภิบาลตำบลท่าสะอาด เป็นเทศบาลตำบลท่าสะอาด นับได้ว่านางจินตนา คงพันธ์

เป็นผู้มีบทบาทเด่นจึงเห็นได้ว่าเกียรติยศ ชื่อเสียงที่สร้างขึ้นมา พบว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดสองสมัยติดกัน สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ นางจินตนา คงพันธ์ “ตนเกิดและเติบโตในชุมชนท่าสะอาดก็อยากดูแลบ้านเกิดไม่ว่าจะเป็นด้านคุณภาพชีวิต ด้านการสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล เมื่อปี 2541 จนถึงวันนี้สิบกว่าปี ได้เป็นนายกเทศมนตรีมาสองสมัยก็ผ่านปัญหาอุปสรรคมากมาย โดยถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง. โดยการขับออกจากสมาชิกภาพ ถึงสองครั้งสุดท้ายความเป็นธรรมก็ยังมีศาลปกครองตัดสินให้เราชนะทั้งสองครั้ง การที่เราดูแลมาตลอดประชาชนก็ไม่ทิ้งเรา ก็ภาคภูมิใจที่ได้ทำในสิ่งที่เราชอบ” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือญาติ คนใกล้ชิด มีความเห็นว่าปัจจัยภายในด้านสังคม เกียรติยศ ชื่อเสียง เป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองสมัยติดต่อกัน นายโกวิทย์ สมมิตร สามีนางจินตนา คงพันธ์ เลขาธิการนายกเทศมนตรี กล่าวว่า “ตั้งแต่ผมและคุณจินตนาเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน ก็ไม่มีเรื่องด่างพร้อยทางการเมือง เรื่องทุจริตคอร์รัปชัน หรือเรื่องเลื่อมเสียด่างๆ มีแต่พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เจริญขึ้น ตามศักยภาพทางการคลังของเทศบาลและดูแลช่วยเหลือประชาชน เป็นอย่างดีมาตลอด สิ่งนี้ผมคิดว่าเป็นเกียรติแก่ตนเองและครอบครัว ประชาชนก็รับรู้เราทำงานจริงจึงอาจจะเป็นผลที่ประชาชนไว้วางใจเลือกพวกเราและทีมคณะผู้บริหารสองสมัยติดต่อกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง มีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างเครือญาติ คนใกล้ชิดในประเด็นเดียวกัน นายไพวัน มีทองแสน ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง กล่าวว่า “ในสังคมชาวบ้าน เกียรติยศ ชื่อเสียง ก็คือความดีที่ดูแลช่วยเหลือคนอื่น การสร้างคุณความดีหรือเกียรติยศต้องใช้เวลาเสมอต้นเสมอปลาย ต้องมาจากใจที่อยากจะทำจริงจริง ไม่ใช่อยากทำก็ทำไม่อยากทำก็ไม่ทำ แต่นายกโบว์แกเสมอต้นเสมอปลายตลอดไม่ใช่เหมือนคนเวลาใกล้เลือกตั้งจึงเห็น เพราะความดีหรือเกียรตินี้แหละ ที่ส่งผลให้ประชาชนเลือกตั้งสองสมัยติดต่อกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองมีความเห็นแตกต่างในด้านสังคม เห็นว่า ผู้สมัครแต่ละคนก็มีความเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเกียรติยศ ชื่อเสียงหากไม่มั่นใจใจตัวเองก็คงไม่สมัครรับเลือกตั้ง แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งมาจากกลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้ง และทุนที่ใช้ในการสมัครรับเลือกตั้ง

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ กล่าวว่า “ผู้สมัครทุกคนก็มีความดีไม่แตกต่างกันทุกคนก็เป็นที่รู้จักของสังคม มีชื่อเสียงเกียรติยศเท่าเทียมกัน ถ้าไม่มั่นใจคงไม่ลงสมัครรับเลือก

ตั้งแต่การใช้ในการเลือกตั้ง บางคนมีความดีแต่ทุนน้อยก็เคยแพ้เลือกตั้ง ผมอาจจะมองในมุมนี้ เพราะผมมีประสบการณ์ในการเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล มีความเห็นว่า ปัจจัยภายในด้านสังคม คือ เกียรติยศชื่อเสียงเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เนื่องจากการเป็นนักรบการเมืองไม่ว่าระดับไหนการได้มาซึ่งชื่อเสียงและเกียรติยศจะต้องแลกด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เกียรติยศชื่อเสียงก็จะตามมา การเป็นคนมีชื่อเสียงย่อมได้เปรียบคู่แข่งที่คนยังไม่รู้จักหรือเพิ่งเริ่มต้นในการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง กล่าวว่า “ถ้าพูดถึง ความเป็นคนมีชื่อเสียงคือเป็นคนมีคนรู้จักมากนายท๊อบจะได้เปรียบคู่แข่งเนื่องจากอยู่ในวงการเมืองท้องถิ่นมานาน มีทั้งผู้สนับสนุน มีผลงานในการบริหารงานในตำแหน่งนายกเทศมนตรี สร้างผลงานในระดับเทศบาลตำบลมาโดยตลอด ในขณะที่คู่แข่งยังไม่เคยมีผลงานหรือชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์ด้านใดด้านหนึ่งแก่ประชาชน ผมจึงเห็นว่าเกียรติยศชื่อเสียงที่สร้างไว้ ประชาชนย่อมเปรียบเทียบกับคู่แข่งเพื่อตัดสินใจลงคะแนนให้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. *ทุนทางสังคม* จากการศึกษาพบว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา คงพันธ์ มีในระดับความเชื่อมั่นไว้เนื้อเชื่อใจจากชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด อยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งทางการเมืองอันเป็นผลมาจากการเข้าไปปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนมาเป็นระยะเวลายาวนานและสม่ำเสมอ วิเคราะห์สมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนการเลือกตั้ง (หัวคะแนน) มีความเห็นสอดคล้องกันในประเด็นทุนทางสังคมเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัย ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

นายวิระ บุญฉวี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 12 ตำบลท่าสะอาด ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้ง กล่าวว่า “ในฐานะผมเป็นผู้นำท้องที่ คือเป็นผู้ใหญ่บ้าน ในมุมมองที่มีต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีทั้งสองสมัย สมัยแรกเมื่อปี 2549 ภายหลังจากการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล มา 7 ปี เป็นการเลือกนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกก็ปรากฏว่า กระแสคุณจินตนา มาแรงเนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าถูกคู่แข่งกลั่นแกล้ง คุณจินตนา ชนะคู่แข่งด้วยคะแนนขาดลอยกว่า หกร้อยคะแนน. คู่แข่ง ทั้งหมด 4 คน รวมถึงอดีตนายกเทศมนตรีลงแข่งด้วย สมัยที่ 2 ปี 2553 ลงแข่งกัน 2 คน กับอดีตประธานสภาเทศบาล ผลปรากฏว่า คุณจินตนาชนะไปสามร้อยกว่าคะแนน แสดงว่าคุณจินตนา ก็ยังรักษาความไว้เนื้อเชื่อใจจากชาวบ้านอยู่ คือ มีความสม่ำเสมอกับชาวบ้านแต่คนบางคนไม่ทำด้วยใจ เมื่อไม่มีผลประโยชน์จากชาวบ้านก็ไม่อยากทำ” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล ก็มีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้ง ในประเด็นทุนทางสังคมของนางจินตนา คงพันธ์ เป็นปัจจัยภายในที่ส่งผลต่อการได้รับเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่า ความไว้วางใจอันเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์เชิงบวกทุกกลุ่มในชุมชนมาเป็นระยยะเวลานานและรักษาความดีเอาไว้ มีมากกว่าคู่แข่ง เนื่องจากเป็นความสามารถเฉพาะตัวของ นางจินตนา คงพันธ์

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง กล่าวว่า “คุณจินตนาแกมีจุดเด่นเรื่องความสม่ำเสมอในการเข้าหาชาวบ้านทุกกลุ่ม แก่เข้าได้อย่างเป็นธรรมชาติ. มีความเป็นกันเองไม่มีมาด.เจ้านายให้ชาวบ้านอึดอัดและทำมานานจนชาวบ้านรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่พาชาวบ้านออกนอกกลุ่มนอกทางและก็ไม่มีความเสื่อมเสียเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน จึงเป็นเหมือนการสะสมทุนพอถึงเวลาเลือกตั้งก็ไม่เหนื่อยเหมือนคู่แข่งที่เข้าหาชาวบ้านเฉพาะเวลาเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มเครือข่ายศิษย์เก่าวิทยาลัย มีความเห็นว่า ทุนทางสังคมของนางจินตนา คงพันธ์ เกิดจากความเสียสละเวลาสำหรับครอบครัวให้กับชาวบ้านในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและร่วมกิจกรรมทางสังคมกับชุมชน อย่างสม่ำเสมอเป็นเวลานานจะเกิดความไว้วางใจ เมื่อถึงเวลาที่ต้องลงสมัคร รับเลือกตั้งทุนทางสังคมเป็นทุนหนึ่งนอกจากเงินทุนที่ใช้ ในการหาเสียงเลือกตั้งที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

นายโกวิทย์ สมมิตร สามีเลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “คุณจินตนา กับชาวบ้านมาตลอดตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่นรับรู้ปัญหาในชุมชนมีเยอะ ถ้ามาหาเราวันไหนช่วยไกลเกลี่ยได้ก็ดี ไกล่เกลี่ย อันไหนไม่ได้จริงจริงผิดกฎหมายบ้านเมืองเราก็ดูแลไม่ไหวให้เป็นหน้าที่ของบ้านเมือง จัดการ ขาดแคลนเขาก็จะนึกถึงเราเป็นคนแรก ดังนั้นจึงต้องเสียสละเวลาส่วนตัวให้ชาวบ้าน ทำไป ก็ไม่ได้คาดหวังอะไรจากเรา แต่คุณจินตนา ก็ไม่เคยท้อถอยหรือเหนื่อยล้า แต่เมื่อถึงเวลาที่ต้องให้ชาวบ้านตัดสินใจเลือกผู้นำที่จะมาบริหารชุมชนท้องถิ่นเขาก็ไม่ลืมเรา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นว่า ทุนทางสังคมของนางจินตนา คงพันธ์ มีในระดับเดียวกันกับผู้สมัครรายอื่น ทุนทางสังคมกรณีของคุณจินตนา เกิดจากระบบอุปถัมภ์ช่วยเหลือกันต่างตอบแทน ไม่เกิดจากทุนทางสังคมโดยธรรมชาติ ทุนทางสังคมจำเป็นในระบบอุปถัมภ์ เพื่อช่วยเหลือ ต่างตอบแทนกันในลักษณะผู้ให้เหนือกว่าให้ผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า เป้าหมายคือ ผลประโยชน์ทางการเมืองเพื่อ ให้ชนะการเลือกตั้ง

นางสนธยา อินทรพานิชย์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 ปี 2549 กล่าวว่า “ทุนทางสังคมหรือความดีที่สะสมมาผู้สมัครแต่ละคนก็มีไม่แตกต่างกัน แล้วแต่

สังคมจะมองว่าดีด้านไหน มีความประพุดีอย่างไร คุณจินตนา อาจจะเก่งในเรื่องการดูแลเข้าใจชาวบ้าน แต่ดิฉันมองว่าเป็นการเอาใจเพื่อหวังผลตอบแทนในลักษณะการอุปถัมภ์กัน ใช้ตำแหน่งหน้าที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่เหมือน ว่าเป็นผู้ดียกว่่าเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ใครมีกำลังก็ทำไปแต่ดิฉันควรให้ชาวบ้านก็ตามสมเหตุสมผล ต้องให้เขาช่วยเหลือตนเองบ้าง ไม่ใช่ว่าจะให้เขาหมดทุกอย่าง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 2 ปี 2554 กล่าวว่า “ต้องยอมรับว่าคุณจินตนา คงพันธ์ เป็นคนขยันในการดูแลปัญหาชาวบ้านงานบุญกุศล.แจะไม่ขาดตั้งแต่แ่เริ่มเข้าสู่วงการเมืองครั้งแรกตั้งแต่ปี 41 สมัยแรกผมก็อยู่ทีมเดียวกับแ่ พอสมัยที่ 2 ผมก็ลงแข่งกับแ่สองคน ผมแ่แ่แ่อยู่สามร้อยกว่าคะแนน ถามว่าทุนทางสังคมมีมากกว่าผู้สมัครคนอื่นหรือไม่ ผมมองว่าเป็นการช่วยเหลือคนในลักษณะอุปถัมภ์มากกว่าเป็นลักษณะผู้ให้เหนือกว่าผู้รับ อาศัยมีกำลังทรัพย์ ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ที่เหนือกว่าต่างตอบแทนกันเป็นการลงทุนเพื่อหาเสียงระยะยาว เพราะแ่จะเข้าหาช่วยเหลือทุกกลุ่มไม่คำนึงว่าขาวหรือดำ ผมจึงมองว่าที่แ่ชนะไม่ใช่ เพราะทุนทางสังคม แต่เป็นการหาเสียงระยะยาวมากกว่า” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. การเมือง บทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลงาน พฤติกรรม ภาวะผู้นำ

จากการศึกษาบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ของนางจินตนา คงพันธ์ ในด้านผลงานและพฤติกรรมของนางจินตนา คงพันธ์ เป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีสองสมัยติดต่อกัน ได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มและจากการสังเกตวิเคราะห์ตามช่วงระยะเวลาการเข้าสู่วงการการเมืองท้องถิ่นเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเข้าร่วมการเมืองท้องถิ่นครั้งแรก เป็นกรรมการสุขาภิบาลและสมาชิกสภาเทศบาล ระยะที่ 2 คือ ระยะการสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 และดำรงตำแหน่งจนครบวาระระยะที่ 3 คือ ช่วงเวลาที่สมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 2 เมื่อปี 2554 และดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีจนครบวาระดังนี้

1) ช่วงเวลาการเข้าวงการเมืองท้องถิ่นครั้งแรก ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลเปลี่ยนสถานะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและได้รับการแต่งตั้งเป็นเทศมนตรี ช่วงระยะเวลาเป็นช่วงเปลี่ยน ผ่านการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น จากผลการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับเป็นปฐมบทของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางลงสู่ส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ โดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมาตรา 285 “กำหนดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น” จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาลเป็นการบริหารในรูปแบบของ

คณะกรรมการมิใช่สภา กับฝ่ายบริหาร ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ จำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือยกเลิก พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2542 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม 2542 ด้วยผลของ พระราชบัญญัติดังกล่าวให้เปลี่ยนสถานะกรมการสุขาภิบาล ซึ่งดำรงตำแหน่งก่อนที่วัน พระราชบัญญัติ นี้บังคับใช้ ให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจนครบวาระการดำรงตำแหน่งและให้ สมาชิกซึ่งมีจำนวน 9 คน เลือกสมาชิกคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นนายกเทศมนตรีและเลือกสมาชิกสภา เทศบาลอีก 2 คน ทำหน้าที่เทศมนตรี ภายใน 45 วันนับแต่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้ โดยให้มี วาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระสมาชิกสภาเทศบาลที่เปลี่ยนสถานะมาจากรวมการสุขาภิบาล เมื่อได้สมาชิกสภาเทศบาลครบ 12 คนแล้วให้สมาชิกสภาเทศบาลนั้นเลือกสมาชิกด้วยกันเองเป็น นายกเทศมนตรีคนหนึ่งและเทศมนตรีสองคนประกอบเป็นคณะเทศมนตรี แล้วเสนอให้ผู้ว่า ราชการจังหวัดแต่งตั้งภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเพิ่มขึ้นและให้ คณะเทศมนตรีชุดเดิมพ้นจากตำแหน่งในวันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งวาระการดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลชุดแรกตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 ครบวาระในวันที่ 28 มีนาคม 2545

จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กรปกครองท้องถิ่นดังกล่าว จึง ทำให้นางจินตนา คงพันธ์ เริ่มบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 2542 ต่อมาในปี 2543 ได้รับเลือกจากสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2543 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2545 ครบวาระการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลชุด แรก ต่อจากนั้นลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด ชุดที่ 2 ในปี 2545 ได้รับ เลือกตั้งและดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด จนครบวาระในปี 2549

จากการศึกษาวิจัยบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่นของนางจินตนา คงพันธ์ ในช่วงที่ 1 นั้น พบว่าเป็นช่วงเริ่มต้นการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น โดยทำหน้าที่สามบทบาท คือ เป็นกรรมการสุขาภิบาลช่วงระยะสั้นๆ คือตั้งแต่ปี 2541 ถึงปี 2542 การบริหารงานของสุขาภิบาล กระทำในรูปคณะกรรมการ มีองค์ประกอบ 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายปกครองและหัวหน้าส่วนราชการระดับ อำเภอ กำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่และกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้ง 9 คน มีนายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ การทำงานในบทบาทนี้มีเรื่องการประชุม ให้ความเห็นชอบในเรื่องการบริหารงบประมาณและการนำปัญหาของชุมชนไปเสนอให้คณะกรรมการ ต่อมาได้รับเลือกให้ ดำรงตำแหน่งเทศมนตรีการบริหารงานในรูปคณะเทศมนตรีมีนายกเทศมนตรีมีนายกเทศมนตรีเป็น หัวหน้า บทบาทเริ่มเด่นชัดในการเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงการบริหารงานของคณะเทศมนตรีในการ ขับเคลื่อนงานต่างๆ ของเทศบาลในระยะเริ่มแรกที่องค์กรเทศบาลซึ่งจัดตั้งขึ้นใหม่ยังไม่มี ความพร้อมด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งช่วงสั้นๆ เป็นเวลา 1

ปี 4 เดือน ก็ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ต่อมาเป็นช่วงการดำรงตำแหน่ง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าเสาอด ชุดที่ 2 จนครบวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี คือ ตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2549 บทบาททางการเมืองในช่วงนี้ เป็นช่วงที่ได้แสดงบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในฐานะสมาชิกสภาเทศบาลอย่างเต็มที่ บทบาทในแง่การตรวจสอบการบริหารงานของคณะรัฐมนตรี การนำมวลชนประท้วงกรณีผู้ปกครองท้องถิ่นกระทำการในเขตเทศบาล การดูแลช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเนื่องจากได้ภาระเรื่องการบริหารงานประจำ จึงมีเวลาอย่างเต็มที่ ในการทำกิจกรรมการเมือง การแสดงบทบาททางการเมือง ในช่วงนี้นับเป็นการสร้างฐานทางการเมืองเพื่ออนาคต จนนำไปสู่ความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดจนนำไปสู่ การยื่นเรื่องให้สภาฯ ถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งในข้อหาเป็นผู้มีอิทธิพล สร้างความเสียหายแก่สภาเทศบาลถึงสองครั้ง แต่ในที่สุดศาลปกครองก็พิพากษาให้ชนะคดีได้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลทั้งสองครั้ง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรณีศึกษา คือ นางจินตนา คงพันธ์ กล่าวไว้ว่า “การทำงานในช่วงนี้ก็นับว่าเป็นช่วงเริ่มต้นของท้องถิ่นที่ได้รับการกระจายอำนาจมาจากส่วนกลาง สำหรับเทศบาลที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาล ถือว่าเป็นเรื่องใหม่ตัวแทนท้องถิ่นก็ใหม่ จึงไม่พร้อมด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เหมือนกับสร้างบ้านใหม่ในช่วงนี้ที่ภาคภูมิใจก็คือ ได้ทำหน้าที่ตามบทบาทอย่างเต็มที่ เพราะฝ่ายปกครองถอนตัวออกไปเหลือเพียงตัวแทนท้องถิ่นคือ ส.ท. และนายก ที่จะบริหารท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า การทำงานของดิฉันอาจจะไม่ชอบใจผู้บริหารก็มีการแข่งขันต่อสู้กันก็เป็นเรื่องของการเมือง จบแล้วก็คือจบ สิ่งที่ยังยึดคือประชาชนในท้องถิ่น” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเครือข่ายคนใกล้ชิด มีความเห็นว่าช่วงการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่นช่วงแรกตั้งแต่เป็นกรรมการสุขาภิบาลคาบเกี่ยวกันเป็นสมาชิกสภาเทศบาลจากการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี 2540 เป็นเทศมนตรี และท้ายสุดเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ช่วงเวลาตั้งแต่ปี 2541 ถึงปี 2545 นับเป็นเวลา 8 ปี เป็นช่วงการดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นสร้างฐานทางการเมืองและเรียนรู้การบริหารเนื่องจากเป็นผู้บริหารเทศบาลระยะสั้น คือเป็นเทศมนตรีเพียง 1 ปี 4 เดือน ช่วงเวลาจากนั้นทำหน้าที่สมาชิกสภาเทศบาล บทบาทหรือพฤติกรรมทางการเมืองเป็นไปในลักษณะตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี นำเสนอปัญหาของชุมชนเพื่อให้ฝ่ายบริหารนำไปแก้ไข กิจกรรมนอกสภาให้บริการประชาชน เรื่องความเดือดร้อนจำเป็น ไกลเกลี้ยข้อพิจารณาเบื้องต้นของชุมชน เป็นตัวแทนชุมชน ชาวบ้านเสนอต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรณีได้รับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังคำให้สัมภาษณ์ของนายโกวิท สมมิตร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่า

สะอาด “ช่วงแรกนี้ การทำงานของคุณจินตนา ในหน้าที่ ส.ท ก่อนข้างจะเข้มข้นเพราะอำนาจหน้าที่ในการบริหารงบประมาณไปสู่พี่น้องประชาชนที่ต้องการเร่งด่วน ได้ดี จึงทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงาน และนำปัญหาของชุมชนไปเสนอ ต้องทำหน้าที่ทั้งในสภาและนอกสภา เพื่อแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชน เช่น เรื่องถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา และบริการประชาชนที่เดือดร้อนช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เรื่องเดือนร้อนต่างๆ ที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่เราก็คือรับเรื่องไว้และนำเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบ การทำหน้าที่อย่างเข้มข้นนี้ ก็ไปกระทบกระทั่งกับฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรีและสท. ในสังกัดจนถึงขั้นสภาขับออกจากสมาชิกสภาถึงสองครั้ง ในความผิดฐานเป็นผู้มีอิทธิพลอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่สภาเทศบาลสุดท้ายก็ได้รับความเป็นธรรม ศาลปกครองพิพากษาให้เป็นฝ่ายชนะคดี”

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองมีความเห็นว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นของ นางจินตนา คงพันธ์ ในด้านผลงานและพฤติกรรมช่วงนี้มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายเทศมนตรีเนื่องจาก เห็นว่าเป็นการทำงานเชิงรุกสร้างกระแสและประชาสัมพันธ์ตัวเองโดยมีเป้าหมาย คือการสร้างทีมสมาชิกสภาเทศบาลและฐานเสียงรองรับการเลือกตั้งครั้งต่อไปเพื่อที่จะมาบริหารเทศบาลแทนชุดเดิม ทั้งทำให้สัมภรณ์ของนางสนธยา อินทรพานิชย์ “คุณจินตนา เขาเก่งเรื่องมวลชนและสร้างกระแสสร้างภาพของตนเองให้โดดเด่น การทำงานในสภาก็ตรวจสอบอย่างเข้มข้นเหมือนเราจะทุจริต ในด้านมวลชนก็เข้าได้ทุกกลุ่มไม่ว่าจะขาวหรือดำ พยายามที่จะทำให้ฝ่ายบริหารขาดความเชื่อถือ ฉันทมองว่า เป็นการสร้างภาพโดยมีเป้าหมาย ก็คือสร้างทีมเพื่อลงเลือกตั้งสมัยหน้าอยากเข้ามาเป็นนายกเทศมนตรี ชาวบ้านก็ไม่ได้วิเคราะห์อันไหนจริงอันไหนเท็จเชื่อตามเขาไป พฤติกรรมแบบนี้ก็มีส่วนทำให้เขาชนะการเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2) *ช่วงการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีสมัยแรก* บทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลงานและพฤติกรรมในช่วงนี้คือช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2553 เป็นการบริหารงานในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีอำนาจชัดเจนมากขึ้นในการบริหารแตกต่างจากระบบคณะเทศมนตรี มีผู้ช่วยคือ รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรีเป็นบทบาทในฐานะผู้บริหารท้องถิ่น นำนโยบายนายกเทศมนตรีและแผนพัฒนาไปสู่งบประมาณรายจ่ายเพื่อนำไปบริหารงบประมาณให้การแก้ไขปัญหาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิตและด้านอื่นๆ ที่จำเป็นการบริหารงานเป็นไปโดยเอกภาพเนื่องจากเป็นนายกเทศมนตรีเสียงข้างมาก คือมีสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ทีมเดียวกันมากกว่าคู่แข่งผลงานและพฤติกรรมที่เด่นในช่วงนี้ ก็คือกระจายงบประมาณไปสู่ทุกกลุ่มมากขึ้น นอกจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้วยังให้ความสำคัญในด้าน

พัฒนาคุณภาพชีวิต เช่นการสนับสนุนกลุ่มอาชีพ การจัดทำโครงการด้านส่งเสริมสุขภาพและการสาธารณสุข การพัฒนาตลาดสด จนได้รับรางวัลที่ 1 ระดับจังหวัด ดังคำให้สัมภาษณ์ของนางจินตนา คงพันธ์ “ในช่วงนี้นับว่าเป็นโอกาสดีและบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาท้องถิ่น ดิฉัน ก็ได้นโยบายความจำเป็นเร่งด่วนลงไปตลอดจนเกลี้ยบบประมาณ ไปถึงทุกกลุ่มทุกปัญหาถึงแม้งบประมาณเราจะมีน้อยนอกจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ดิฉันให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมอาชีพเพราะชาวบ้านยังยากจนอยู่ ด้านสุขภาพอนามัย กลุ่มออกกำลังกาย และที่สำคัญเรื่องตลาดสด ดิฉันพัฒนาและปรับปรุงจนได้รับรางวัล ที่ 1 ระดับจังหวัด” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน มีความเห็นว่า ผลงานและพฤติกรรมในทางการเมืองท้องถิ่นในช่วงดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 ของนางจินตนา คงพันธ์ มีผลในด้านบวก คือประชาชนมีความพึงพอใจ เมื่อเทียบกับกับคณะรัฐมนตรีชุดเดิม ในด้านการทำงานและผลงานที่เป็นรูปธรรม ดังคำให้สัมภาษณ์ของนางทองปาน พรหมดี “ดิฉันเห็นว่าตั้งแต่นายกโบว์เข้ามาบริหารสมัยแรกนั้นมีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาขึ้นหลายอย่าง เป็นต้นว่า ถนนหนทางที่ชำรุดก็ได้รับการแก้ไขและด้านอื่นๆ แก่ก็ให้ความสำคัญ เช่น กลุ่มอาชีพเสริม กลุ่มออกกำลังกาย แม้แต่ตลาดสดก็ให้ความสำคัญปรับปรุงพัฒนาขึ้น แต่เป็นคนคล่องแคล่วองไวในการทำงานประชาชนไปร้องเรียนแก้ก็แก้ไขมันอย่างรวดเร็วประชาชนเห็นแล้วก็รู้สึกชื่นใจมีความหวัดในตัวผู้บริหารแตกต่างกับชุดเดิมที่มีแต่คนแก่การทำงานก็ช้าอืดอาด” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นว่า บทบาททางการเมืองท้องถิ่นผลงานและพฤติกรรมในช่วงการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีสมัยที่หนึ่ง มีปัจจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานเป็นผลดีกับผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนเพราะการทำงานมีเอกภาพ สก้ากับผู้บริหารเป็นอิสระต่อกัน ไม่ต้องพวงการ โค้นล้มของตนเองในการดำเนินการของสภาฯ กรณีเทศบาลบัญญัติงบประมาณรายจ่ายไม่ผ่านความเห็นชอบคณะเทศมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง ดังคำให้สัมภาษณ์ของ นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 2 ปี 2549 “ช่วงที่คุณจินตนา เป็นนายกจะทำงานสบายกว่าชุดก่อนที่เป็นระบบคณะเทศมนตรีเพราะไม่ต้องพะวงที่สภาจะจ้องล้มในกรณีที่เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายไม่ผ่านความเห็นชอบของสภาฯ ไม่ล้มกันง่ายเหลือเมื่อก่อนการบริหารงบประมาณก็ทำได้สะดวกนโยบายแถลงไว้อย่างไรก็นำไปแปลงเป็นงบประมาณรายจ่ายได้งบประมาณจึงถึงประชาชนเร็วกว่า เห็นผลสำเร็จกว่าตามที่ได้รับปากชาวบ้านไว้มันถึงเอื้อกัน ผมยอมรับว่าบทบาทช่วงนี้จะเด่นกว่าระบบคณะเทศมนตรีชุดเดิม ชาวบ้านได้รู้ข้อเท็จจริงก็มองว่า

นายกโบว์เก่งทำงานเร็ว ทั้งที่มันเป็นทีระบบ ซึ่งจุดนี้ก็มีผลต่อการชนะเลือกตั้งของแกเหมือนกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ก็มีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งกันในประเด็นบทบาททางการเมืองท้องถิ่น ผลงานและพฤติกรรมมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งของนางจินตนา คงพันธ์ เนื่องจากระบบนายกเทศมนตรีที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรที่เพิ่มขึ้นจากรัฐคลังคำสัมภาษณ์ของนายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง “นายกโบว์เข้ามาตอนนายกมาจากการเลือกตั้งโดยตรงก็ถือว่าสถานการณ์เอื้อต่อการบริหาร เมื่อเทียบกับชุดเดิม คือ ข้อแรกไม่ต้องเอาใจสมาชิกมากไม่ต้องพวากับการจ้างล้มนายกจากสภาเหมือนเดิม ประกอบกับงบประมาณได้เพิ่มมากกว่าเดิม การบริหารงบประมาณก็ทำตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาฯ จนถึงชาวบ้านตรงจุดตามที่เรารับปากไว้ ชาวบ้านก็พอใจ ประเด็นนี้ก็มีส่วนสำคัญที่ทำให้ชาวบ้านเลือกแก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3) *ภาวะผู้นำ* จากการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำของนางจินตนา คงพันธ์ มีอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งทั้งในช่วงก่อนการสมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำของนางจินตนา คงพันธ์ เกิดขึ้นโดยธรรมชาติจากบุคลิกลักษณะและนิสัยส่วนตัว ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

นางทองปาน พรหมดี ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวว่า “คุณจินตนา เห็นกันตั้งแต่เด็กๆ ตอนเรียนอยู่ประถมแกบุคลิกแกปราดเปรียว ว่องไว พุดจาต้องแคล่วเป็นคนสู้คน ถ้ามีใครรังแกแกก่อน แกก็เอาเรื่องเหมือนกันบุคลิกก็มีแววผู้นำตั้งแต่นั้นสังเกตมา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลท่าสะอาดผู้ช่วยเหลือสนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้งกล่าวว่า “เรื่องภาวะผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ผมว่า แผลสิบเปอร์เซ็นต์แกมีภาวะผู้นำมาจากคำพูดแกด้วย แกพูดจริงทำจริง เป็นคนใจดี แต่ก็ร้ายถ้าคนมารังแกแกก่อน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทย์ สมมิตร เลขานุการนายกเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด (สามี่) กลุ่มตัวอย่างเครือข่ายศิษย์เก่าวิทยาลัย กล่าวว่า “ในเรื่องภาวะผู้นำแกก็เป็นคนเด็ดขาด ตัวอย่างเช่น การทำงานผู้รับเหมาทำถนนผิวดรอป ผิดคอนกรีตหลุดร่อน แกสั่งไม่ให้ช่างตรวจรับแกสั่งให้ผู้รับเหมาทุบถนนทิ้ง แล้วเทคอนกรีตใหม่ ผู้รับเหมาเจรจาอย่างไรก็ไม่ยอม จนสุดท้ายผู้รับเหมาต้องทุบถนนทิ้ง แล้วก่อสร้างใหม่ตามคำสั่งของแก (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง มีความเห็นว่า ภาวะผู้นำและสถานการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนทำให้นางจินตนา คงพันธ์ ชนะการเลือกตั้ง ดังคำให้สัมภาษณ์ของนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 2 “ก็ยอมรับว่าแกมีภาวะผู้นำในระดับหนึ่งแต่ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งก็มีหลายปัจจัย แกชนะเลือกตั้งสมัยแรกเพราะคะแนนสงสารและผู้สมัครเยอะคะแนนตัดกันเองส่วนสมัยที่ 2 ผมว่าชนะกันด้วยทุนหาเสียงเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มการเมือง นักการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาลมีความเห็นว่า ภาวะผู้นำของนางจินตนา คงพันธ์ เป็นปัจจัยเสริมที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง โดยต้องมียุทธศาสตร์ประกอบคือ ผลงานการบริหารที่ผ่านมา การร่วมกิจกรรมช่วยเหลือ ดูแลชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ดังคำให้สัมภาษณ์ของนายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด “ด้านภาวะผู้นำนายกโบว์แกก็มีมากกว่าคู่แข่งแต่ต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอื่นที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ชาวบ้านเขาก็ต้องมองเรื่องผลงานการบริหารที่ผ่านมา การดูแลช่วยเหลือชาวบ้านและที่สำคัญต้องมีทุนที่ใช้ในการหาเสียง มีภาวะผู้นำถ้าไม่มีทุนก็อาจสอบตกได้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี

3.1 ด้านปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยผู้สนับสนุนและคู่แข่งทางการเมือง ดังนี้

3.1.1 ผู้สนับสนุนประกอบด้วย เครือญาติคนใกล้ชิด และผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง / หัวคะแนน นักการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล

1. ด้านเครือญาติคนใกล้ชิด จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ที่มีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนมากที่สุดจะมีเพียงสามี่ คือ นายโกวิทย์ สมมิตร นอกจากจะช่วยเหลือในฐานะส่วนตัวแล้วยังได้รับแต่งตั้งจากนางจินตนา คงพันธ์นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรี มีหน้าที่ช่วยเหลืองานตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย ส่วนพี่ชายคือนายนรินทร์ คงพันธ์ ทำงานที่องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศจังหวัดบึงกาฬ นอกจากนั้นไม่พบเครือญาติคนใดที่มีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุน จากข้อมูลผู้วิจัยที่เข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าสามี่ คือ นายโกวิทย์ สมมิตร ถึงแม้จะมีส่วนช่วยเหลือแต่บุคคลิกภาพยังไม่โดดเด่น ไม่มีความคล่องตัวเหมือนนางจินตนา คือยังไม่มีทักษะด้านปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเท่ากับนางจินตนา จึงช่วยได้เพียงจำกัดเท่านั้น ส่วนพี่ชายก็ช่วยได้ไม่มากนักเนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะแนะนำเพียงบางโอกาสเท่านั้น ปัจจัยเรื่องเครือญาติคนใกล้ชิดอาจเป็นอุปสรรคในประเด็นดังกล่าวข้างต้น โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างดังนี้

นางจินตนา คงพันธ์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “ดิฉันโชคดี ที่สามีเข้าใจ ไม่ขัดขวางในการลงเล่นการเมืองระดับท้องถิ่น เพราะการลงมา สิ่งที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ก็คือเวลา ทุนทรัพย์ส่วนตัว ก็ต้องเสียสละ แต่สิ่งที่ได้กลับมาคือความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาพัฒนาท้องถิ่นของเราที่เป็นบ้านเกิด ก็มีคุณ โกวิทย์ นี้แหละช่วยเหลือทุกอย่าง เท่าที่แก่จะช่วยให้ จนเดี๋ยวนี้ก็คงชอบการเมืองไปกับดิฉันแล้ว” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทย์ สมมิตร สามีนางจินตนา กล่าวว่า “ก็ช่วยเหลือกันมาตั้งแต่เริ่มต้นเป็นกรรมการสุขาภิบาล เมื่อปี 2541 จะมาหนักก็ตอนเป็น สท. และลงนายก บางช่วงก็มีปัญหาอุปสรรคมาก จนเครียดเหมือนกัน มาถึงวันนี้ก็นับว่าอยู่ตัวแล้ว ก็มีสองคนช่วยกัน ญาติคนอื่นเขาก็ไม่ถนัดเรื่องการเมืองท้องถิ่นเท่าไร จะมีบางก็คือคุณนรินทร์ พี่ชายคุณจินตนา ที่ช่วยแนะนำคนที่รู้จักเป็นบางช่วง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. *ด้านผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง / หัวคะแนน* จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือหัวคะแนน ที่จัดตั้งประกอบด้วย บุคคลหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้นำท้องที่ คือผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อช่วยเหลือดูแลฐานเสียงครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาล ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 10.20 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย 1 ตำบล 9 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,926 คน (ข้อมูล 30 กันยายน 2553) จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับทุกกลุ่มในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและผู้นำท้องที่ เนื่องจากวิถีชีวิตและธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เป็นลักษณะแบบดั้งเดิม คือการไปมาหาสู่ มีความคุ้นเคยกันทุกกลุ่ม หากช่วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปก็กลัวจะผิดใจกันอาจจะกระทบต่อความสัมพันธ์อันดี จึงพูดคุยให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่มโดยให้ประชาชนไปตัดสินใจเองในวันเลือกตั้ง ดังนั้นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้งและหัวคะแนนก็มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคร่วมอยู่ด้วย โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายวิระ บุญฉวี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 กล่าวว่า “คุณจินตนา ก็เป็นคนที่เหมาะสม มีผลงาน ในการพัฒนาท้องถิ่นของเรา มีความคล่องตัว ส่วนคนอื่นก็มีความตั้งใจ มีความดีเช่นกัน ผู้ในฐานะผู้นำท้องที่ก็อำนวยความสะดวกทุกคน ทุกกลุ่ม ขอให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกก็แล้วกัน” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวว่า “เรื่องหัวคะแนน ถ้าไม่ใช่คนใกล้ชิดที่ไว้ใจได้ ก็หวังผลแค่ ห้าสิบเปอร์เซ็นต์ เพราะเขาก็รู้จักทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้นำท้องที่ กำหนดผู้ใหญ่บ้านยิ่งแล้วใหญ่ รับปากทุก

กลุ่มว่าจะช่วย แต่จะช่วยจริงจริงแค่ไหนก็หวังไม่ได้ ถ้าเราชนะก็ว่าได้ช่วยเรา เพราะทุนแจกทุกฝ่าย” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. *ด้านนักการเมืองกลุ่มการเมืองที่ช่วยเหลือสนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล*
จากวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักการเมืองระดับชาติ และพรรคการเมือง คือกำนันนิพนธ์ คนขยัน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดหนองคาย เขต 2 ได้ให้การสนับสนุนเป็นเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผ่นโปสเตอร์หาเสียง แต่เป็นเงินไม่มากนัก และกลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรี ที่ร่วมเข้ารับการอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนเงินในการเลือกตั้ง โดยสนับสนุนในลักษณะการลงขันกันเป็นกองทุน โดยนำเงินมารวมกันเพื่อช่วยเหลือกันเมื่อครบวาระต้องสมัครรับเลือกตั้งหมุนเวียนกัน จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่ากลุ่มสนับสนุนที่เป็นเพื่อร่วมรุ่นอบรม มีความสัมพันธ์ของกลุ่มในลักษณะหลวมๆ เนื่องจากมีความสัมพันธ์คุ้นเคยกันเพียงระยะเวลาสั้นๆ และมาจากพื้นที่ที่อยู่ห่างกันกระอยู่เกือบทุกภาคของประเทศ อาจจะไม่มีความยั่งยืนในการสนับสนุนเงินทุนในลักษณะดังกล่าวรวมทั้งการจ่ายเงินคืน แก่ผู้ร่วมลงขัน จึงเห็นว่าเงินทุนหลักในการใช้จ่ายหาเสียงเลือกตั้งน่าจะมาจากของตนเองโดยการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น ปัจจุบันด้านผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาลก็อาจจะจะเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคด้วยเช่นกัน โดยมีรายละเอียดในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นางจินตนา คงพันธ์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษา กล่าวว่า “ในสมัยแรก ใช้เงินทุนส่วนตัวเกือบทั้งหมด แต่มาสมัยที่ 2 ก็มีเพื่อนร่วมรุ่นหลักสูตรนายกเทศมนตรีรุ่นที่ 12 ช่วยเหลือกันโดยการลงขันเวียนช่วยเหลือแต่ละคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ก็ไม่มาก ก็ได้รับจากกำนันนิพนธ์ แต่ไม่มากพอได้เป็นค่าคัดเอาต์ ค่าแผ่นป้ายหาเสียง แต่ก็ยังใช้ทุนส่วนตัวเป็นหลัก” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล กล่าวว่า “การลงนายกเดี๋ยวนี้อาจใช้เงินมาก ไม่ใช่ก็ได้ ชาวบ้านเรายังไม่พัฒนา ยังมีความคิดเงินไม่มา กาไม่เป็น เดี๋ยวนี้อู้กันหนัก ใครหน้าดำไม่เยอะก็แพ้ อย่างคุณจินตนา ก็มีพรรคพวกช่วย กลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 ก็ลงขันช่วยกันได้ล้านกว่าบาท ก็เบาหน่อย” (สัมภาษณ์ วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3.1.2 *คู่แข่งทางการเมืองฝ่ายตรงข้ามและมวลชนอื่น* จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า คู่แข่งทางการเมืองของนางจินตนา คงพันธ์ มี 2 กลุ่ม คือกลุ่มอดีตนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด คือนางสนธยา อินทรพานิชย์ และกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล ที่ดำรงตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง

วาระที่ 1 ปี 2549 ซึ่งเป็นคู่แข่งโดยตรง เนื่องจากมีกรณีสภาเทศบาลมีมติให้นางจินตนาพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ถึงสองครั้ง ด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพลอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่สภาเทศบาล จนนำไปสู่การฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งท้ายที่สุดนางจินตนา ก็เป็นฝ่ายชนะคดี และกลุ่มที่ 2 ก็คู่แข่งในการลงสมัครรับเลือกตั้งวาระที่ 2 ปี 2553 คือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาล และอยู่ในทีมเดียวกับนางจินตนา มาก่อน ซึ่งคู่แข่งทางการเมืองทั้งสองวาระก็มีศักยภาพทางการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับหนึ่ง จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมพบว่ากลุ่มการเมืองในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด จะมี 3 กลุ่ม คือกลุ่มของนางจินตนา คงพันธ์ กลุ่มของนางสนทนา อินทรพานิชย์ และกลุ่มของนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ หากนางจินตนา คงพันธ์ ดำเนินบทบาททางการเมืองท้องถิ่นแบบประนีประนอม โดยเข้าหาปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับอีกสองกลุ่มที่เป็นคู่แข่ง เพื่อเป็นพันธมิตรในการพัฒนาท้องถิ่น ในการให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะในการพัฒนา คู่แข่งก็จะเป็นปัจจัยเสริมเชิงบวก แต่ถ้าดำเนินการตรงกันข้าม กลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มก็จะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานและการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน โดยมีรายละเอียดจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง กล่าวว่า “คุณจินตนา ผมรู้จักดี แก่มีนิสัยจริงจัง เด็ดเดี่ยวในการทำงานวางเป้าหมายอย่างไรก็ต้องได้ตามนั้นการดำเนินบทบาททางการเมืองของแกอาจจะมีคำนี้หลักความสามัคคี ถึงแม้เราเป็นฝ่ายค้านก็ต้องให้เกียรติฝ่ายบริหารถ้ามุ่งจะจับผิดก็จะขัดแย้งกันไปตลอด ถึงวันลงเลือกตั้งจึงเหนื่อยมากกว่าปกติ คุณจินตนา อาจจะมีข้อเสียแต่ยังดีแกมีมวลชนในมือจึงชนะการเลือกตั้งครั้งต่อมา หากคู่แข่งผู้ฝีมือนิสัยกับคุณจินตนา อาจจะทำให้แพ้ในการเลือกตั้งก็ได้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลท่าสะอาด ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในกาเลือกตั้ง กล่าวว่า “ในช่วงแรกก่อนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงก่อนปี 2549 ผมมองว่าเป็นการต่อสู้กันทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเข้าไปเป็นผู้บริหารเทศบาล ซึ่งมีความชัดเจนในบทบาทอำนาจหน้าที่มากกว่ารูปแบบคณะเทศมนตรีเพราะเป็นจุดเริ่มจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาล ฝ่ายปกครองก็ถอยออกไปตามกฎหมายจึงเป็นการแบ่งอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นกันของตัวแทนประชาชนในท้องถิ่นหากต่อสู้ตามกติกาก็คงไม่เป็นไร ผมไม่โทษใครนะแต่ที่นี้ต่อสู้กันจนลืมนึกถึงหลักการชนิดเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือเป็นศัตรูกันเลย อันนี้ต้องพูดความจริงถือว่าเป็นคนนอก คุณจินตนา ก็เข้าดูแลชาวบ้านดี แต่การต่อสู้กันในบทบาทฝ่ายค้านกับฝ่ายบริหารทั้งสองฝ่ายการให้เกียรติกัน ตรงจุดนี้คงเป็นอุปสรรคต่อการเลือกตั้งของคุณจินตนาได้แต่สุดท้ายชาวบ้านก็ตัดสินใจเลือกคุณจินตนา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งกันคือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ มีความเห็นว่าการเลือกตั้งสมัยที่ 2 นี้ สาเหตุที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง เพราะต้องการทำงานในฝ่ายบริหารอาจจะเป็นรองนายกเทศมนตรีก็ได้แต่การจัดสรรตำแหน่งได้ลงตัวและมีความเห็นแตกต่างในเรื่องการบริหารงาน จึงลงสมัครรับเลือกตั้งคือเงินทุนในการเลือกตั้งมีมากกว่า ดังคำให้สัมภาษณ์ “การต่อสู้ในสนามเลือกตั้งยอมรับว่าหนักมาก ความดีก็เท่ากัน เอาคนมาสู้ตามก็ไม่ได้ มีดีอย่างเดียวก็ไม่ได้ การเมืองก็คือการเมือง เมื่อการต่อสู้จบแล้วผมก็จบไป ไม่ร้องเรียนอะไรเลย จะว่าไปแล้วเราก็ต่อสู้กันทุกวิถี เมื่อเกษนะแล้วผมก็ยอมรับในกติกากลางผมพูดตรงๆ ว่าเงินสู้ไม่ได้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3.2 ด้านปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัย ภูมิหลัง สังคม และการเมืองที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้ง สรุปได้ดังนี้

3.2.1 ภูมิหลังประกอบด้วย อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

1. **อายุ** จากการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่งทั้งสองสมัยแล้ว นางจินตนา มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทุกคน ผลจากการที่มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทำให้มีภาพลักษณ์ ของคนรุ่นใหม่ที่มีความคล่องตัวรวดเร็วในการทำงาน และมีกำลังแรงกายในการทำงาน หรือร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ดี การบริหารงานในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายด้วย เพราะจะต้องรับเรื่องราวเรื่องเดือดร้อนจากประชาชนตลอดคีย์สิบชั่วโมง เพราะถ้าชาวบ้านเดือดร้อนเขาจะนึกถึงตัวแทนที่อยู่ในชุมชน คือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอันดับแรกแต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เห็นว่า ช่วงอายุห่างจากผู้สมัครรายอื่นก็ไม่มากนัก นอกจากอายุแล้ว ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือบุคลิกภาพที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งแล้วก็ไม่ค่อยแตกต่างกัน ด้านอายุเป็นเพียงปัจจัยเสริม ส่วนปัจจัยหลักมาจากผลงาน และทุนที่ใช้ในการหาเสียงร่วมด้วย ดังรายละเอียดคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กผู้สนับสนุนหรือหัวคะแนนให้สัมภาษณ์ว่า “อายุก็มีส่วนทำให้ชนะการเลือกตั้ง เพราะการออกหาเสียงเลือกตั้งเป็นช่วงเวลาทำงานหนัก หามรุ่ง หามค่ำ ต้องออกพบปะผู้คนเพื่อขอคะแนนสนับสนุน เวลาพักผ่อนแทบไม่มีใครมีสุขภาพดี อายุน้อยกว่าย่อมได้เปรียบ ประกอบกับบุคลิกภาพของนายกโบว์แก่คล่องแคล่ว กระฉับกระเฉงอยู่แล้ว ฉะนั้นมองว่าอายุก็เป็นตัวเสริมให้เกษนะการเลือกตั้งทั้งสองสมัย” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล ให้สัมภาษณ์ว่า “การได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีทั้งสองสมัยของคุณจินตนา

คงพันธ์ เกิดจากผลงานของแกในเรื่องการดูแลช่วยเหลือชาวบ้านมาตลอด ชาวบ้านจะมองจุดนี้มากกว่า จะไม่มองว่าอายุมากหรือน้อยเป็นหลักแต่จะมองว่าใครให้ชาวบ้านได้มากกว่ากัน มีผลงาน และก็ต้องมีเงินด้วย ชาวบ้านจึงจะเลือก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. การศึกษา จากศึกษาพบว่านางจินตนา คงพันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อปี 2548 เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ปรากฏว่ามีนางจินตนา เพียงคนเดียวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นสำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนการเลือกตั้งในวาระที่ 2 ปี 2553 มีคู่แข่ง 1 คน คือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความเห็นว่า ระดับการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ในแง่ภาพลักษณ์และความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง แต่ต้องมียอดผลประโยชน์คือผลงานการบริหารงานที่ผ่านมา และการดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเป็นส่วนเสริมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ก็มีกลุ่มตัวอย่างบางกลุ่มเห็นว่า ในด้านการศึกษาของผู้สมัคร ชาวบ้านจะไม่มองจุดนี้เลย ใครที่เข้ากับชาวบ้านได้ ไม่ถือตัว เป็นกันเอง ดูแลชาวบ้านดี เขาจะเลือกคนนั้น ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นางทองปาน พรหมดี ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าสะอาด “คุณวุฒิการศึกษานี้ชาวบ้านเขาจะไม่มองเป็นเรื่องหลักที่จะเลือกผู้ได้เป็นนายก เขาจะมองว่าเป็นคนถือตัวไหม เป็นกันเองไหม ช่วยเหลือชาวบ้านยามเดือนร้อน มันร่วมงานบุญงานบวชกับชาวบ้านหรือไม่ แต่นายกโบว์มีทั้งสองอย่างคือวุฒิการศึกษาก็จบสูงกว่าคนอื่น ผลงานก็มีคลุกคลีอยู่กับชาวบ้านตลอด จึงเป็นส่วนเสริมกันที่ชาวบ้านจะตัดสินใจเลือก” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมทธิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “การศึกษาที่มีส่วนในฐานะที่ผมเป็นคนนอก มองว่ามีความพร้อมมากกว่าคนอื่น เป็นคนหนุ่มไฟแรงการศึกษาก็ระดับปริญญาเมื่อเทียบกับคู่แข่งจบระดับประถมหรือมัธยมเท่านั้น ผลงานดีการศึกษาที่มาตรฐานคือ ปริญญาตรี จึงเป็นส่วนเสริมที่ทำให้สมบูรณ์แบบมากกว่าคนอื่น” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. ภูมิสำเนา จากการศึกษาวิจัยพบว่า นางจินตนา คงพันธ์ เป็นคนมีภูมิสำเนา โดยการเกิดในตำบลท่าสะอาด ทำให้รู้จักพื้นที่ คน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนจนสภาพปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเครือข่ายที่เอื้อต่อการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น เช่นเครือข่าย

กลุ่มเพื่อน กลุ่มญาติพี่น้องที่ขยายครอบครัวออกไปตามกาลเวลา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางจินตนา มีความคุ้นเคยสามารถลงไปคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนทำสะอาดโดยกำเนิด แต่อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลท่าสะอาดกับครอบครัวเมื่อโตแล้ว ความสัมพันธ์กับชุมชนอาจจะมีน้อยกว่านางจินตนา แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า การมีภูมิปัญญาโดยกำเนิดก็มีปัญหาอุปสรรคในแง่การคลุกคลีกับชาวบ้าน เพราะวิถีชาวบ้านมีทั้งการดำเนินชีวิตที่ถูกกฎหมายและขัดต่อกฎหมาย ดังเช่นกรณีถูกกล่าวหาว่านางจินตนา กงพันซ์ เกี่ยวข้องกับการขายหวยใต้ดิน จนนำไปสู่การประชุมสภาเทศบาลเพื่อลงมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ดังนั้นการเป็นคนในพื้นที่ก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคในการได้รับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน ดังรายละเอียดการให้สัมภาษณ์ ดังนี้

นายวิระ บุญฉวี ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้ง กล่าวว่า “รู้จักนายกโบว์ตั้งแต่เกิดเลยครับ รู้จักกันตั้งแต่ตอนเด็กๆ ตอนที่แกมีเป็นคนทำสะอาดโดยกำเนิด ก็ได้เปรียบคู่แข่งเพราะรู้จักคนมาก มีญาติพี่น้องมากและรู้ปัญหาของชาวบ้านดี เช่นถนนหนทางเส้นไหนสายไหนแกจะรู้หมดเพราะเห็นมาตั้งแต่เด็ก อีกอย่างแกจะมีนิสัยชอบช่วยเหลือคนคลุกคลี อยู่กับชาวบ้านตลอด เช่น งานบุญ งานบวช หรืองานอวมงคล เช่น งานศพแกก็จะอยู่กับเจ้าภาพจนเสร็จงาน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นางสนธยา อินทรพาณิชย์ คู่แข่งทางการเมืองผู้สมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 1 เมื่อปี 2549 กล่าวว่า “ภูมิปัญญาที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งหรือไม่นั้น คิดกันเห็นว่าก็เป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น ในแง่มีญาติพี่น้องเยอะแต่การเลือกตั้งบางครั้งญาติพี่น้องไม่เลือกกันก็มี ขึ้นอยู่กับใครจะมีความพร้อมมากกว่ากันเป็นต้นว่า เงินทุน ทีมงานหาเสียงเลือกตั้ง เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีไม่ค่อยมีขจรหรือ ส่วนมากก็ย้ายมาอยู่ในพื้นที่เป็นสิบปี ปัจจัยหลักที่ทำให้ชนะเลือกตั้งคือ เงินทุนมากกว่า” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3.2.2 สังคม ปัจจัยภายในด้านสังคม ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ เกิดดิชื่อเสียง ผลการศึกษาวิจัยในส่วนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับการเลือกตั้ง ดังนี้

1. **อาชีพ รายได้** นางจินตนา มีอาชีพหลัก คือเกษตรกร ทำสวนยางพาราและอาชีพเสริมคือนายหน้าค้าที่ดิน อาชีพรองคือนักการเมืองท้องถิ่น มีฐานะปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในสมัยที่ 1 มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งในวาระที่ 1 ปี 2549 จำนวน 4 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร 3 คน ค้าขาย 1 คน ส่วนในสมัยที่ 2 ปี 2553 คู่แข่ง 1 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำสวนยางพาราเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบด้านรายได้กับคู่แข่งในสมัยที่ 2 แล้ว นางจินตนา จะมีรายได้จากค่าตอบแทนตำแหน่งนายกเทศมนตรี มากกว่าค่าตอบแทนตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ซึ่งเป็นคู่แข่ง เมื่อพิจารณาด้านอาชีพ รายได้โดยรวม

แล้วนางจินตนา มีอาชีพและรายได้มากกว่าคู่แข่งทั้งสองสมัย เนื่องจากมีรายได้จากค่าตอบแทนนายกเทศมนตรีเพื่อจากอาชีพหลัก ในด้านอาชีพรายได้ ไม่พบปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายโกวิทย์ สมมิตร สามีเลขานุการนายกเทศมนตรี “ผมและคุณจินตนา นอกจากเงินเดือนที่ได้รับจากเทศบาลแล้วก็ทำสวนยางพารา ก็พอเลี้ยงครอบครัวได้ไม่ลำบาก ส่วนค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็ใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ไม่พอก็กู้ยืมจากญาติหรือผู้สนับสนุนมาก่อน ดังนั้น อาชีพรายได้ที่เป็นอยู่จึงไม่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งแต่อย่างใด และผู้สมัครแต่ละคนก็มีอาชีพและรายได้ไม่แตกต่างกัน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านม่วงคันตำบลท่าสะอาดผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้ง กล่าวว่า “อาชีพรายได้ของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดทั้งสองสมัยในฐานะผมคนในพื้นที่ ที่รู้ข้อมูลก็มีรายได้ไม่ห่างกันมากนักคือเป็นเกษตรกรทำสวนยางพารากันเกือบทั้งหมดมี ยกเว้นคุณสนธยา ผู้สมัครในสมัยที่ 1 ปี 2549 ไม่ปรากฏอาชีพอาจจะมากกว่าเป็นผู้สูงอายุแล้วลูกหลานดูแลก็ได้ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจ จึงใกล้เคียงกัน จึงมองว่าอาชีพรายได้ มีส่วนสำคัญทำให้ชนะการเลือกตั้งทั้งสองสมัย ผมคิดว่าไม่มีส่วนเพราะผู้สมัครแต่ละคนต้องหวังเลือกตัวเองว่าดีหรือไม่ ถ้าไม่ดีก็ไม่กล้าทุ่มเพราะจ่ายเงินอย่างเดียวโดยไม่มีผลงานโอกาสสอบตกสูง เพราะชาวบ้านเดี๋ยวนี้ฉลาดเอาเงินให้ก็เอาแต่เวลา เลือกขอเลือกคนที่ชอบ ก็มีเยอะ” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. *เกียรติยศ ชื่อเสียง* นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติยศมาจากพื้นฐานที่เป็นคนจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือถูกเอาเปรียบจากคนอื่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อชาวบ้าน โดยมีบุคลิกเป็นคนกล้าพูด ไม่เกรงกลัวอิทธิพล หรืออำนาจรัฐ หากคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็เป็นคนที่มีบุคลิกภาพเป็นกันเอง ทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเข้าหาแล้วสบายใจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าชื่อเสียง เกียรติยศของนางจินตนา ในมุมมองของชาวบ้านในชุมชน คือความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือความดีที่สะสมมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งพบว่า คู่แข่งยังขาดความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการเข้าหาหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะเข้าหาเฉพาะช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ในด้านเกียรติยศชื่อเสียง ไม่พบปัญหาอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่ง กล่าวว่า “ผู้สมัครทุกคนก็มีความดีไม่แตกต่างกันทุกคนก็เป็นที่รู้จักของสังคม มีชื่อเสียงเกียรติยศเท่าเทียมกัน ถ้าไม่มั่นใจคงไม่ลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่การใช้ในการเลือกตั้ง บางคนมีความดีแต่ทุนน้อยก็เคยแพ้

เลือกตั้ง ผมอาจจะมองในมุมนี้ เพราะผมมีประสบการณ์ในการเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขต กล่าวว่า “ถ้าพูดถึงความเป็นคนมีชื่อเสียงคือเป็นคนมีคนรู้จักมากนายกโบว์จะได้เปรียบคู่แข่งเนื่องจากอยู่ในวงการเมืองท้องถิ่นมานาน มีทั้งผู้สนับสนุนมีผลงานในการบริหารงานในตำแหน่งนายกเทศมนตรี สร้างผลงานในระดับเทศบาลตำบลมาโดยตลอด ในขณะที่คู่แข่งยังไม่เคยมีผลงานหรือชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์ด้านใดด้านหนึ่งแก่ประชาชน ผมจึงเห็นว่าเกียรติยศชื่อเสียงที่สร้างไว้ ประชาชนย่อมเปรียบเทียบกับคู่แข่งเพื่อตัดสินใจลงคะแนนให้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3. *ทุนทางสังคม* คือระดับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ เชื่อใจ จากคนในชุมชน ที่มีต่อนางจินตนา คงพันธ์ จากการศึกษา พบว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา มีอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง อันเป็นผลมาจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและสม่ำเสมอ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าคู่แข่งมีทุนทางสังคมระดับต่ำกว่านางจินตนา เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่กล้าเสียสละเวลา และทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อชุมชน เมื่อคิดว่ามีผลประโยชน์จึงเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้าน ทุนทางสังคม ในมุมมองของชาวบ้านอาจจะแตกต่างจากความหมายโดยตรง ด้านทุนทางสังคมไม่พบปัญหาอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง กล่าวว่า “คุณจินตนาแกมีจุดเด่นเรื่องความสม่ำเสมอในการเข้าหาชาวบ้านทุกกลุ่ม แก่เข้าไปได้อย่างเป็นธรรมชาติ มีความเป็นกันเองไม่มีมาดเจ้านายให้ชาวบ้านอึดอัดและทำมานานจนชาวบ้านรู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่ง แต่ก็ไม่พาชาวบ้านออกนอกกลุ่มนอกทางและก็ไม่มีความเสื่อมเสียเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน จึงเป็นเหมือนการสะสมทุนพอถึงเวลาเลือกตั้งก็ไม่เหนื่อยเหมือนคู่แข่งที่เข้าหาชาวบ้านเฉพาะเวลาเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นางสนธยา อินทรพานิชย์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 ปี 2549 กล่าวว่า “ทุนทางสังคมหรือความดีที่สะสมมาผู้สมัครแต่ละคนก็มีไม่แตกต่างกัน แล้วแต่สังคมจะมองว่าดีด้านไหน มีความประพฤติอย่างไร คุณจินตนา อาจจะเก่งในเรื่องการดูแลเข้าใจชาวบ้าน แต่ดิฉันมองว่าเป็นการเอาใจเพื่อหวังผลตอบแทนในลักษณะการอุปถัมภ์กันใช้ตำแหน่งหน้าที่ฐานะทางเศรษฐกิจที่เหมือนว่าให้ผู้ด้อยกว่าเพื่อหวังผลในการเลือกตั้ง ใครมีกำลังก็ทำไปแต่

ดิฉันควรให้ชาวบ้านก็ตามสมเหตุสมผล ต้องให้เขาช่วยเหลือตนเองบ้าง ไม่ใช่ว่าจะให้เขาหมดทุกอย่าง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

3.2.3 การเมือง ปัจจัยภายในด้านบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นประกอบด้วย ผลงาน พฤติกรรม ภาวะผู้นำที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังนี้

1. *ผลงานและพฤติกรรม* จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผลงานและพฤติกรรมทางการเมือง สรุปได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลาดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นช่วงเวลาการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นครั้งแรกโดยการได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด จากนั้นสุขาภิบาลได้รับการเปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลตำบล ได้เปลี่ยนสถานะจากกรรมการสุขาภิบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ต่อจากนั้นได้รับการเลือกตั้งจากสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ตามวาระสี่ปีคาบเกี่ยวระหว่างกรรมการสุขาภิบาลและสมาชิกสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งอยู่ 1 ปี 4 เดือน บทบาทผลงานในช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มต้นการเป็นเทศบาลตำบล ยังไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่มี ความเด่นชัดเป็นการเรียนรู้งานบริหาร เนื่องจากเป็นระบบคณะรัฐมนตรี การทำงานในรูปคณะ โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า จึงไม่มีโอกาสนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน จนครบวาระจากนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล การดำเนินบทบาท ในทางการเมืองในช่วงนี้มีความเข้มข้น โดยการทำหน้าที่ในสภาฯ ตามอำนาจหน้าที่และตรวจสอบการบริหารงานคณะเทศมนตรีอย่างเข้มข้น พร้อมทั้งการรุกเข้าหามวลชนเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียง สำหรับการเลือกตั้งคราวหน้าซึ่งเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก จากพฤติกรรมดำเนินการทางการเมืองดังกล่าวจนเกิดความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดนำไปสู่การลงมติให้นางจินตนา เป็นฝ่ายชนะคดีได้กลับมาดำรงตำแหน่งถึงสองครั้ง

ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 คือช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี สมัยที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2553 และสมัยที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ผลงานและพฤติกรรมในช่วงนี้ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีอำนาจในการบริหารลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น มีผู้ช่วยในการบริหารคือ รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี ประกอบกับมีสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในทีมทำงานเกือบทั้งหมด ทำให้การบริหารงานมีเอกภาพ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผลงานที่สำคัญในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 คือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมาย นอกจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ด้านส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค จัดตั้งกลุ่มออกกำลังกาย การพัฒนาตลาดสดจนได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด จึง

สรุปได้ว่าผลงานและพฤติกรรมจากการดำเนินบทบาททางการเมืองเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกัน แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานในเทศบาลช่วงเวลาดังกล่าวข้างต้น หากไม่มีฝ่ายค้านตรวจสอบการบริหารงานให้ เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภาหรือเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ก็อาจจะเกิดความเสียหายในการบริหารงบประมาณ หรือใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งได้เช่นกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลท่าสะอาด ผู้ช่วยเหลื่อสนับสนุนในการเลือกตั้ง กล่าวว่า “ในช่วงแรกก่อนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรงก่อนปี 2549 ผมมองว่าเป็นการต่อสู้กันทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อเข้าไปเป็นผู้บริหารเทศบาล ซึ่งมีความชัดเจน ในบทบาทอำนาจหน้าที่มากกว่ารูปแบบคณะเทศมนตรีเพราะเป็นจุดเริ่มจากสภาภิบาลเป็นเทศบาลฝ่ายปกครองก็ถอยออกไปตามกฎหมายจึงเป็นการแบ่งอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นกันของตัวแทนประชาชนในท้องถิ่นหากต่อสู้ตามกติกา ก็คงไม่เป็นไร ผมไม่โทษใครนะแต่ที่นี้ต่อสู้กันจนล้มเลิกถึงหลักการชนิดเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือเป็นศัตรูกันเลย อันนี้ต้องพูดความจริงถือว่าเป็นคนนอกคุณจินตนา ก็เข้าดูแลชาวบ้านดี แต่การต่อสู้กันในบทบาทฝ่ายค้านกับฝ่ายบริหารทั้งสองฝ่ายการให้เกียรติกัน ตรงจุดนี้คงเป็นอุปสรรคต่อการเลือกตั้งของคุณจินตนาได้แต่สุดท้ายชาวบ้านก็ตัดสินใจเลือกคุณจินตนา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายวิระ บุญจรี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 ตำบลท่าสะอาด กล่าวว่า “การลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งกันระหว่างคุณจินตนา กับคุณบุญจรรย์ นับว่าสูสีกันมาก ถ้าเป็นนักมวยก็เป็นศึกสายเลือดแพ้กันไม่ได้ ผลสุดท้าย คุณจินตนา ก็ชนะได้สามร้อยกว่าคะแนนแต่ละฝ่ายคงใช้กลยุทธ์การหาเสียงอย่างเต็มที่แล้ว แต่ก็นับว่าคุณจินตนา ออกแรงมาที่สุดตั้งแต่ลงสมัครรับเลือกตั้งมา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

2. *ภาวะผู้นำ* จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำคือความสามารถในการนำคนอื่นดำเนินการตามแนวคิดหรือเป้าหมายหรือภารกิจด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำงาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม นางจินตนา คงพันธ์ มีภาวะผู้นำสูงกว่าคู่แข่ง เนื่องจากมีบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วตัดสินใจรวดเร็วและมีความเด็ดขาด ตัวอย่างเช่นเคยเป็นผู้นำชุมนุมเรียกร้องปัญหาความเดือนร้อนต่อทางอำเภออยู่หลายครั้งจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือพฤติกรรมในการบริหารงาน กรณีผู้รับเหมาสร้างถนนไม่ได้มาตรฐานตามแบบได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ไม่ให้ตรวจรับและสั่งการให้ผู้รับเหมาทุบถนนทิ้งทั้งสายแล้วก่อสร้างใหม่ให้ถูกแบบแปลน เป็นต้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สรุป

ได้ว่า ภาวะผู้นำของนางจินตนา เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน แต่ก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคก็ได้หากไม่มีความยืดหยุ่นในบางกรณี ซึ่งแล้วแต่สถานการณ์ทางการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างต่อไปนี้

นางทองปาน พรหมดี ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กล่าวว่า “คุณจินตนา เห็นกันตั้งแต่เด็กๆ ตอนเรียนอยู่ประถม แกบุคลิกแกปราดเปรียว ว่องไว พุดจาคลังแคล่ว เป็นคนสู้คน ถ้ามีใครรังแกแกก่อน แกก็เอาเรื่องเหมือนกันบุคลิกก็มีแววผู้นำตั้งแต่ฉันสังเกตมา” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 ตำบลท่าสะอาดผู้ช่วยเหลือสนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้งกล่าวว่า “เรื่องภาวะผู้นำเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ผมว่า แปดสิบเปอร์เซ็นต์แกมีภาวะผู้นำมาจากคำพูดแกด้วย แกพูดจริงทำจริง เป็นคนใจดี แต่ก็ร้ายถ้าคนมารังแกแกก่อน” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายโกวิทย์ สมมิตร เลขาธิการนายกเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด (สามี) กลุ่มตัวอย่างเครือข่ายนิสิตคนใกล้ชิด กล่าวว่า “ในเรื่องภาวะผู้นำแกก็เป็นคนเด็ดขาด ตัวอย่างเช่น การทำงานผู้รับเหมาทำถนนผิวดสเปค ผิดคอนกรีตหลุดร่อน แกสั่งไม่ให้ช่างตรวจรับ แกสั่งให้ผู้รับเหมาทุบถนนทิ้ง แล้วเทคอนกรีตใหม่ ผู้รับเหมาเจรจาอย่างไรก็ไม่ยอม จนสุดท้ายผู้รับเหมาต้องทุบถนนทิ้ง แล้วก่อสร้างใหม่ตามคำสั่งของแก (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ คู่แข่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 2 “ก็ยอมรับว่าแกมีภาวะผู้นำในระดับหนึ่งแต่ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งก็มีหลายปัจจัย แกชนะเลือกตั้งสมัยแรกเพราะคะแนนสงสารและผู้สมัครเยอะคะแนนตัดกันเองส่วนสมัยที่ 2 ผมว่าชนะกันด้วยทุนหาเสียงเลือกตั้ง” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด “ด้านภาวะผู้นำนายกโบว์แกก็มีมากกว่าคู่แข่งแต่ต้องมืองค์ประกอบอื่นที่ทำให้ชนะการเลือกตั้ง ชาวบ้านเขาก็ต้องมองเรื่องผลงานการบริหารที่ผ่านมา การดูแลช่วยเหลือชาวบ้านและที่สำคัญต้องมีทุนที่ใช้ในการหาเสียง มีภาวะผู้นำถ้าไม่มีทุนก็อาจสอบตกได้” (สัมภาษณ์วันที่ 12 กรกฎาคม 2554)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์อยู่สามประการ คือ

ประการแรก เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

ประการที่สอง เพื่อศึกษาปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

ประการที่สาม เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นางจินตนา คงพันธ์ และกลุ่มตัวอย่าง ผู้สนับสนุน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเครือข่ายดี คนใกล้ชิด กลุ่มผู้ช่วยเหลือ/หัวคะแนน ในการเลือกตั้ง และกลุ่มการเมือง นักการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาลและคู่แข่ง มี 1 กลุ่ม คือ กลุ่มคู่แข่ง ทางการเมือง โดยกลุ่มตัวอย่างจะทำการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงจากบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ซึ่งเมื่อดำเนินการแล้วมีบุคคลที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. นางจินตนา คงพันธ์
2. กลุ่มเครือข่ายดี คนใกล้ชิด จำนวน 1 ราย ได้แก่
 - 2.1 นายโกวิทย์ สมมิตร สามี
3. กลุ่มผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้ง/หัวคะแนน 5 ราย
 - 3.1 นางทองปาน พรหมดี ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 3.2 นายสัมฤทธิ์ นำพา ชาวบ้าน
 - 3.3 นายวิระ บุญฉวี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 12
 - 3.4 นายธีระ จันทเมธิ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2
 - 3.5 นายไพวัน มีทองแสน ชาวบ้าน
4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่แข่งทางการเมือง 2 ราย

4.1 นางสนธยา อินทรพานิชย์ อดีตนายกเทศมนตรี และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี วาระที่ 1 ปี 2549

4.2 นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีประธานสภาเทศบาล และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี วาระที่ 2 ปี 2553

5. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล

5.1 นายเชิด แสนจันทร์ นายกเทศมนตรีตำบลบึงโขงหลง

1. สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์และคำตอบที่ได้รับจากแบบสัมภาษณ์รวมทั้งเข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ของผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของ นางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด จังหวัดบึงกาฬ มีปัจจัยที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1.1.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

1. ผู้สนับสนุน ประกอบด้วย

- เครือญาติ คนใกล้ชิด
- ผู้ช่วยเหลือ/หัวคะแนน
- กลุ่มการเมือง/นักการเมืองที่สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล

2. คู่แข่ง ประกอบด้วย

- คู่แข่งทางการเมือง
- ฝ่ายตรงข้าม/มวลชนอื่นๆ

1.1.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

- ภูมิหลัง : อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา
- สังคม : อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง ทุนทางสังคม
- การเมือง : บทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น ผลงาน พฤติกรรม ภาวะ

ผู้นำ

1.1.3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี

- ปัจจัยภายนอก
- ปัจจัยภายใน

เหตุที่เลือกศึกษาเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน ของนางนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด จังหวัดบึงกาฬ พอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1. การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง เป็นการคัดสรรบุคคลในท้องถิ่น เพื่อเข้าไปเป็นผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดบริการสาธารณะ และแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจและเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น การเลือกตั้งระดับท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในแง่ที่เป็นการพัฒนาประชาธิปไตย ระดับรากหญ้าของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การฝึกหัดการบริหารท้องถิ่น ตลอดจนเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาประชาธิปไตยในภาพรวมของประเทศให้มีความมั่นคง ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ทราบว่าปัจจัยมีปัจจัยใดที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน และมีปัจจัยใดที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้ง และกระบวนการเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการประชาธิปไตย ที่การเลือกตั้งจะต้องเป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัย ไปเสนอแนะแก่ตัวอย่างกรณีศึกษา หรือผู้สนใจทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นต่อไป

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย (ขณะที่ยังไม่ได้ตั้งจังหวัดบึงกาฬ ในช่วงขอบเขตระยะเวลาวิจัย) ปี 2549 แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 15 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 109 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่น ที่เป็นผู้หญิงดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น เพียง 3 ราย เป็นนายกเทศมนตรีตำบล 1 ราย คือนางสนธยา อินทรพานิชย์ นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 ราย คือนางพิศมัย ทองใบ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอุดมพร กิ่งอำเภอเฝ้าไร่ และนางพัฒน์นรี วงศ์อำมาตย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลรัตนวาปี กิ่งอำเภอรัตนวาปี แต่ทั้งหมดล้วนดำรงตำแหน่งเพียงวาระเดียว (ข้อมูลจากบันทึกท้องถิ่น ปี 2549 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) การศึกษาเรื่องดังกล่าวจะทำให้ทราบว่า มีปัจจัยสำคัญใดบ้างที่มีผลให้นางจินตนา คงพันธ์ ซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นหญิง และมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นผู้ชาย ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น ได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองของนักการเมืองท้องถิ่น หรือนำไปศึกษา ต่อยอดในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น ที่มีขนาด และตัวแปรแตกต่างกัน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นต่อไป

1.2 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน ของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ สามารถสรุปได้ดังนี้

1.2.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ผู้สนับสนุนและคู่แข่งที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังนี้

1. ด้านเครือข่ายคนใกล้ชิด ผลการวิจัยพบว่าเครือข่ายคนใกล้ชิดของนางจินตนา คงพันธ์ อันประกอบด้วยบิดา มารดา สามีและบุตร มีส่วนสนับสนุนช่วยเหลือให้ประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน โดยสามี มีความเข้าใจและช่วยเหลือสนับสนุนในการทำกิจกรรมทางการเมืองตั้งแต่เริ่มแรกเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น โดยสมัครเป็นกรรมการสุขาภิบาลร่วมกันและได้รับเลือกตั้งในปี 2541 ได้ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานในตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ส่วนเครือข่ายคนอื่น ๆ เช่น พี่ชายก็เป็นคนกว้างขวางทำงานในองค์กรสงเคราะห์สวนยางจังหวัดบึงกาฬ รู้จักกับคนในพื้นที่มากเนื่องจากทำงานเกี่ยวกับแนะนำส่งเสริมการทำสวนยาง ซึ่งคนในพื้นที่เขตเทศบาล มีอาชีพทำสวนยางเป็นอาชีพรองลงมาจากการทำงานและค้าขาย ก็เป็นปัจจัยเสริมในด้านการหาเสียงเลือกตั้งในแต่ละสมัย ประกอบกับนางจินตนา เป็นคนท่าสะอาดโดยกำเนิดทำให้มีญาติพี่น้องมาก เป็นครอบครัวขยายตามระยะเวลา จึงมีฐานเสียงมากจึงสรุปได้ว่า เครือข่ายคนใกล้ชิดเป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นปัจจัยเสริมให้ได้รับเลือกตั้งสองสมัยติดต่อกัน

2. ด้านผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้งหรือห้วคะแนน ผลการวิจัยพบว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้สนับสนุนช่วยเหลือในการเลือกตั้งห้วคะแนน ประกอบไปด้วย ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องที่ คือผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาล แสดงให้เห็นการสร้างฐานการเมืองท้องถิ่นในลักษณะอุปถัมภ์ นอกจากจะให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ห้วคะแนนหรือผู้สนับสนุนในรูปของตัวเงิน ตามกฎหมายกำหนดให้จ่ายได้แล้ว ยังสนับสนุนช่วยเหลือกันในลักษณะอุปถัมภ์ โดยอาศัยฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ อำนาจหน้าที่ที่สูงกว่าผู้รับ เช่น การช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจเมื่อคราวจำเป็นหรือฉุกเฉิน การช่วยเหลือให้เข้าทำงานในเทศบาลหรือหน่วยงานอื่น แม้กระทั่งหน่วยงานหรือส่วนราชการก็จะมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในด้านการให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนด้านต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ทั้งนี้เพื่อความพึงพอใจ ของหน่วยงานหรือส่วนราชการในพื้นที่เพื่อประโยชน์ทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้ง ที่จะมิขึ้นในวาระต่อไป

3. ผู้สนับสนุนที่เป็นกลุ่มการเมือง นักการเมืองที่อยู่นอกเขตเทศบาล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองที่อยู่นอกเขตเทศบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการ

ได้รับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกเทศมนตรี จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้สนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล เป็นแหล่งทุนที่สำคัญที่ใช้ในการเลือกตั้ง สมัยแรกคือการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 ทูนาหาเสียงอาจจะยังไม่มาก เนื่องจากมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแข่งกันมากถึง 4 คน ทำให้ผู้สมัครต้องหยั่งคะแนนเสียงของแต่ละคนไม่กล้าที่จะทุ่มเงินประกอบกับคะแนนสงสารที่ชาวบ้านมองว่า นางจินตนา คงพันธ์ ถูกกลั่นแกล้งทางการเมืองกรณีถูกสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2549 ฐานเป็นผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการขายหวยได้คืนถึงสองครั้ง ในสมัยแรกผู้สนับสนุนที่เป็นนักการเมืองหรือกลุ่มการเมืองยังไม่ชัดเจนเพราะเป็นช่วงที่จะเข้าสู่ตำแหน่งเป็นครั้งแรก ยังไม่มีเครือข่ายกลุ่มการเมืองที่อยู่นอกเขตเทศบาลที่ชัดเจน ทูนาหาเสียงส่วนใหญ่เป็นของตนเองและลงขันกันระหว่างทีมผู้สมัคร ส่วนการสมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 2 เป็นการสมัครรับเลือกตั้งแข่งกันเพียงสองคนคือ นางจินตนา และอดีตประธานสภาเทศบาลคือ นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตเคยอยู่ทีมเดียวกันซึ่งแต่ละฝ่ายมีความคาดหวังในการเลือกตั้งครั้งนี้สูงมาก ดังนั้นในสนามเลือกตั้งจึงมีการต่อสู้กันอย่างเข้มข้นทั้งกลยุทธ์ในการหาเสียง ทีมงานหาเสียงและ ที่สำคัญที่สุดคือ ทุน ในการหาเสียงเลือกตั้ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนคือ กลุ่มนายกเทศมนตรีที่เคยร่วมเข้ารับการอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 40 คน ลงขันกันเพื่อเป็นกองทุนหมุนเวียนให้สมาชิกในกลุ่มนำไปใช้จ่ายเมื่อคราวครบวาระการดำรงตำแหน่งซึ่งผลจากสนับสนุนและปัจจัยเสริมอื่นๆ เป็นผลให้นางจินตนา คงพันธ์ ชนะการเลือกตั้ง สมัยที่ 2 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2553 โดยได้คะแนนชนะคู่แข่ง 376 คะแนน

4. คู่แข่ง คู่แข่งทางการเมือง ฝ่ายตรงข้าม/มวลชนอื่นๆ จากการศึกษาวิจัยพบว่า คู่แข่งทางการเมือง ซึ่งหมายถึง ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาดและมวลชนอื่นๆ เป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน โดยในสมัยแรกมีผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่ง 3 คน คือ อดีตนายกเทศมนตรีนางสนธยา อินทรพานิชย์ และอดีตสมาชิกสภาเทศบาลอีกสองคน ก่อนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 การดำเนินบทบาททางการเมืองของนางจินตนา คงพันธ์ ในบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลดำเนินการตรวจสอบการบริหารงานของคณะผู้บริหารอย่างเข้มข้น พร้อมกับการเข้าหามวลชนเพื่อสร้างฐานเสียงในการสมัครรับเลือกตั้งวาระต่อไป เป็นผลให้เกิดความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารและกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัด จนนำไปสู่การประชุมสภาเทศบาลเพื่อลงมติให้นางจินตนา พ้นจากตำแหน่งด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพลพัวพันกับการขายหวยได้คืนตามนโยบายปราบปรามผู้มีอิทธิพลในสมัยนั้น ด้วยมติ 8 ต่อ 4 เสียง ต่อมาได้มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ผลการตัดสิน

ปรากฏว่าให้ยกเลิกมติสภาเทศบาลเนื่องจากขั้นตอนการดำเนินการไม่เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย ต่อจากนั้น 3 เดือนสภาเทศบาลได้มีมติให้นางจินตนาพ้นจากตำแหน่งเป็นครั้งที่ 2 การดำเนินการดังกล่าวของคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดเกิดกระแสตีกลับเนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าเป็นการก่อกวนแก่งัดกันทางการเมืองประกอบกับมวลชนที่เป็นฐานเสียงของนางจินตนามีมากกว่า ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีวาระที่ 1 เมื่อปี 2549 นางจินตนา ได้รับเลือกตั้งได้คะแนน 1,252 คะแนน ห่างจากลำดับที่ 2 จำนวน 639 คะแนน และห่างจากลำดับที่ 3 คือนางสนธยา อินทรพานิชย์ อดีตนายกเทศมนตรี 795 คะแนน ดังนั้น คู่แข่งในสมัยที่ 1 จึงเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

การเลือกตั้งในสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 คู่แข่งสมัครรับเลือกตั้งมีเพียงคนเดียวคือ นายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลและอยู่ทีมเดียวกันมาก่อนการต่อสู้ในสนามเลือกตั้งครั้งนี้ พบว่ามีความเข้มข้นเนื่องจากทั้งคู่ต่างคาดหวังต่อผลการเลือกตั้งไว้สูง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านางจินตนา ชนะการเลือกตั้งได้คะแนนห่างจากคู่แข่ง 376 คะแนน จึงสรุปได้ว่านางจินตนา มีฐานเสียงและคะแนนนิยมมากกว่าคู่แข่งอันเป็นผลมาจากคู่แข่งยังไม่มีศักยภาพทางการเมืองท้องถิ่นเท่ากับนางจินตนา คู่แข่งจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน

1.2.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

1. *ภูมิหลัง* ประกอบด้วย อายุการศึกษา ภูมิฐานะ จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่เป็นภูมิหลังของนางจินตนา คงพันธ์ เป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สรุปได้ดังนี้

(1) *อายุ* เมื่อเปรียบเทียบอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่งทั้งสองสมัยแล้ว นางจินตนา มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทุกคน ผลจากการที่มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทำให้มีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ที่มีความคล่องตัวรวดเร็วในการทำงาน และมีกำลังแรงกายในการทำงาน หรือร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ดี การบริหารงานในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกาย เพราะจะต้องรับเรื่องราวเรื่องเดือดร้อนจากประชาชนตลอดยี่สิบชั่วโมง เพราะถ้าชาวบ้านเดือดร้อนเขาจะนึกถึงตัวแทนที่อยู่ในชุมชน คือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอันดับแรก อายุจึงสรุปได้ว่าเป็นภาพลักษณ์ของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประชาชนเปรียบเทียบกับคู่แข่ง มีผลต่อการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(2) *การศึกษา* จากศึกษาพบว่านางจินตนา คงพันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี เมื่อปี 2548 โดยใช้เวลาศึกษาระหว่างช่วงดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง

โดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ปรากฏว่ามีนางจินตนา เพียงคนเดียวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นสำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนการเลือกตั้งในวาระที่ 2 ปี 2553 มีคู่แข่ง 1 คน คือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความเห็นว่า ระดับการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ในแง่ภาพลักษณ์และความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง แต่ต้องมียอดประกอบหลัก คือผลงานการบริหารงานที่ผ่านมา และการดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเป็นส่วนเสริมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(3) *ภูมิสำเนา* จากการศึกษาวิจัยพบว่า นางจินตนา คงพันธ์ เป็นคนมีภูมิสำเนาโดยการเกิดในตำบลท่าสะอาด ทำให้รู้จักพื้นที่ คน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนสภาพปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเครือข่ายที่เอื้อต่อการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น เช่น เครือข่ายกลุ่มเพื่อน กลุ่มญาติพี่น้องที่ขยายครอบครัวออกไปตามกาลเวลา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางจินตนา มีความคุ้นเคยสามารถลงไปคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนท่าสะอาดโดยกำเนิด แต่อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลท่าสะอาดกับครอบครัวเมื่อโตแล้ว ความสัมพันธ์กับชุมชนอาจจะมีน้อยกว่านางจินตนา จึงสรุปได้ว่าภูมิสำเนาเป็นปัจจัยเสริม ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัย

2. *สังคม* ปัจจัยภายในด้านสังคม ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง และทุนทางสังคม ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) *อาชีพ รายได้* นางจินตนา มีอาชีพหลัก คือเกษตรกร ทำสวนยางพารา และอาชีพเสริมคือนายหน้าค้าที่ดิน อาชีพรองคือนักการเมืองท้องถิ่น มีฐานะปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในสมัยที่ 1 มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งในวาระที่ 1 ปี 2549 จำนวน 4 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร 3 คน ค้าขาย 1 คน ส่วนในสมัยที่ 2 ปี 2553 คู่แข่ง 1 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำสวนยางพาราเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบด้านรายได้กับคู่แข่งในสมัยที่ 2 แล้ว นางจินตนา จะมีรายได้จากค่าตอบแทนตำแหน่งนายกเทศมนตรีมากกว่าค่าตอบแทนตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ซึ่งเป็นคู่แข่ง เมื่อพิจารณาด้านอาชีพ รายได้โดยรวมแล้วนางจินตนา มีอาชีพและรายได้มากกว่าคู่แข่งทั้งสองสมัย เนื่องจากมีรายได้จากค่าตอบแทนนายกเทศมนตรีเพื่อจากอาชีพหลัก

(2) *เกียรติยศ ชื่อเสียง* นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติยศมาจากพื้นฐานที่เป็นคนจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือถูกเอาเปรียบจากคนอื่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อชาวบ้าน โดยมีบุคคลิกเป็นคนกล้าพูด ไม่เกรง

กลัวอิทธิพล หรืออำนาจรัฐ หากคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนที่มีความบุคลิกภาพเป็นกันเอง ทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเข้าหาแล้วสบายใจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าชื่อเสียง เกียรติยศของนางจินตนา ในมุมมองของชาวบ้านในชุมชน คือความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือความดีที่สะสมมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง พบว่า คู่แข่งยังขาดความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการเข้าหาหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะเข้าหาเฉพาะช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ชื่อเสียง เกียรติยศ ของนางจินตนา เกิดจากเสียสละ เวลา ทุนทรัพย์ ส่วนตัวเพื่อดูแลชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อน เป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง สองวาระติดต่อกัน

(3) *ทุนทางสังคม* คือระดับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ เชื่อใจ จากคนในชุมชนที่มีต่อนางจินตนา คงพันธ์ จากการศึกษา พบว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา มีอยู่ในระดับสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง อันเป็นผลมาจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและสม่ำเสมอ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าคู่แข่งมีทุนทางสังคมระดับต่ำกว่านางจินตนา เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่กล้าเสียสละเวลา และทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อชุมชน เมื่อคิดว่ามีผลประโยชน์จึงเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้าน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา เป็นปัจจัยภายใน ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งสองวาระติดต่อกัน

3. *การเมือง* ปัจจัยภายในด้านบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย ผลงาน พฤติกรรม ภาวะผู้นำ สรุปได้ดังนี้

(1) *ผลงาน พฤติกรรม และภาวะผู้นำ* จากการศึกษาวิจัยพบว่าผลงาน และพฤติกรรมทางการเมือง สรุปได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลาดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นช่วงเวลาการเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นครั้งแรกโดยการได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด จากนั้นสุขาภิบาลได้รับการเปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลตำบล ได้เปลี่ยนสถานะจากกรรมการสุขาภิบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ต่อจากนั้นได้รับการเลือกตั้งจากสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ตามวาระสี่ปีคาบเกี่ยวระหว่างกรรมการสุขาภิบาลและสมาชิกสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งอยู่ 1 ปี 4 เดือน บทบาทผลงานในช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มต้นการเป็นเทศบาลตำบล ยังไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่มี ความเด่นชัดเป็นการเรียนรู้งานบริหาร เนื่องจากเป็นระบบคณะรัฐมนตรี การทำงานในรูปคณะ โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า จึงไม่มีโอกาสนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน จนครบวาระจากนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล การดำเนินบทบาท ในทางการเมืองในช่วงนี้มีความเข้มข้น โดยการทำหน้าที่ในสภาฯ ตามอำนาจหน้าที่และตรวจสอบการบริหารงานคณะ

เทศมนตรีอย่างเข้มข้น พร้อมทั้งการรุกเข้าหามวลชนเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียง สำหรับการเลือกตั้งคราวหน้าซึ่งเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก จากพฤติกรรมดำเนินการทางการเมืองดังกล่าวจนเกิดความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดนำไปสู่การลงมติให้นางจินตนา เป็นฝ่ายชนะคดีได้กลับมาดำรงตำแหน่ง ถึงสองครั้ง

ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 คือช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีสมัยที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2553 และสมัยที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ผลงานและพฤติกรรมในช่วงนี้ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีอำนาจในการบริหารลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น มีผู้ช่วยในการบริหารคือ รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี ประกอบกับมีสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในทีมทำงานเกือบทั้งหมด ทำให้การบริหารงานมีเอกภาพ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผลงานที่สำคัญในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 คือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมาย นอกจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ด้านส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค จัดตั้งกลุ่มออกกำลังกาย การพัฒนาตลาดสดจนได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด จึงสรุปได้ว่าผลงานและพฤติกรรมจากการดำเนินบทบาททางการเมืองเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกัน

2. *ภาวะผู้นำ* จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำคือความสามารถในการนำคนอื่นดำเนินการตามแนวคิดหรือเป้าหมายหรือภารกิจด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำงาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม นางจินตนา คงพันธ์ มีภาวะผู้นำสูงกว่าคู่แข่ง เนื่องจากมีบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วตัดสินใจรวดเร็วและมีความเด็ดขาด ตัวอย่างเช่นเคยเป็นผู้นำชุมนุมเรียกร้องปัญหาความเดือดร้อนต่อทางอำเภออยู่หลายครั้งจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือพฤติกรรมในการบริหารงาน กรณีผู้รับเหมาสร้างถนนไม่ได้มาตรฐานตามแบบได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ไม่ให้ตรวจรับและสั่งการให้ผู้รับเหมาทุบถนนทิ้งทั้งสายแล้วก่อสร้างใหม่ให้ถูกแบบแปลน เป็นต้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์และจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของนางจินตนา เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน

1.3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี

1.3.1 *ด้านปัจจัยภายนอก* ประกอบด้วยผู้สนับสนุนและคู่แข่งทางการเมือง สรุปได้ดังนี้

1. ผู้สนับสนุน ประกอบด้วย เครือญาติคนใกล้ชิด และผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง / หัวคะแนน ดังนี้

1) ด้านเครือญาติคนใกล้ชิด ผู้ที่มีบทบาทช่วยเหลือสนับสนุนมากที่สุด จะมีเพียงสามมี คือ นายโกวิทย์ สมมิตร นอกจากจะช่วยเหลือในฐานะส่วนตัวแล้วยังได้รับแต่งตั้งจากนางจินตนา คงพันธ์นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการนายกเทศมนตรี มีหน้าที่ช่วยเหลืองานตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย ส่วนพี่ชายคือนายนริทร์ คงพันธ์ ทำงานที่องค์การส่งเสริมส่วนยางจังหวัดบึงกาฬ นอกจากนั้น ไม่พบเครือญาติคนใดที่มีบทบาทในการช่วยเหลือสนับสนุน จากข้อมูลผู้วิจัยที่เข้าไปสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าสามมี คือ นายโกวิทย์ สมมิตร ถึงแม้จะมีส่วนช่วยเหลือแต่บุคคลิกภาพยังไม่โดดเด่น ไม่มีความคล่องตัวเหมือนนางจินตนา คือยังไม่มีทักษะด้านปฏิสัมพันธ์กับชุมชนเท่ากับนางจินตนา จึงช่วยได้เพียงจำกัดเท่านั้น ส่วนพี่ชายก็ช่วยได้ไม่มากนักเนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะแนะนำเพียงบางโอกาสเท่านั้น ปัจจัยเรื่องเครือญาติคนใกล้ชิดอาจเป็นอุปสรรคในประเด็นดังกล่าวข้างต้น

2) ด้านผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง/หัวคะแนน จากการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้งหรือหัวคะแนน ที่จัดตั้งประกอบด้วย บุคคลหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้นำชุมชน และผู้นำท้องที่ คือผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล ชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ของเทศบาล เพื่อช่วยเหลือดูแลฐานเสียงครอบคลุมพื้นที่เขตเทศบาล ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 10.20 ตารางกิโลเมตรประกอบด้วย 1 ตำบล 9 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 4,926 คน (ข้อมูล 30 กันยายน 2553) จากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า กลุ่มหัวคะแนนที่เป็นผู้นำชุมชนและผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้าน ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับทุกกลุ่มในฐานะเป็นผู้นำชุมชนและผู้นำท้องที่ เนื่องจากวิถีชีวิต และธรรมเนียมประเพณีของชุมชน เป็นลักษณะแบบดั้งเดิม คือการไปมาหาสู่ มีความคุ้นเคยกันทุกกลุ่ม หากช่วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมากเกินไปก็กลัวจะผิดใจกันอาจจะกระทบต่อความสัมพันธ์อันดี จึงพูดคุยให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่ม โดยให้ประชาชนไปตัดสินใจเองในวันเลือกตั้ง ดังนั้นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้งและหัวคะแนนก็มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคร่วมอยู่ด้วย

3) ด้านนักการเมืองกลุ่มการเมืองที่ช่วยเหลือสนับสนุนอยู่นอกเขตเทศบาล จากการศึกษา พบว่าผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาล มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักการเมืองระดับชาติ และพรรคการเมือง คือกำนันนิพนธ์ คนขยัน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดหนองคาย เขต 2 ได้ให้การสนับสนุนเป็นเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการทำป้ายประชาสัมพันธ์และแผ่นโปสเตอร์หาเสียง แต่เป็นเงินไม่มากนัก และกลุ่มเพื่อนนายกเทศมนตรี ที่ร่วมเข้ารับการอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนในการเลือกตั้ง โดยสนับสนุนในลักษณะการลงขันกันเป็นกองทุน

โดยนำเงินมารวมกันเพื่อช่วยเหลือกันเมื่อครบวาระต้องสมัครรับเลือกตั้งหมุนเวียนกัน จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่ากลุ่มสนับสนุนที่เป็นเพื่อร่วมรุ่นอบรม มีความสัมพันธ์ของกลุ่มในลักษณะหลวมๆ เนื่องจากมีความสัมพันธ์คุ้นเคยกันเพียงระยะเวลาสั้นๆ และมาจากพื้นที่ที่อยู่ห่างกันเกือบทุกภาคของประเทศ อาจจะไม่มีความยั่งยืนในการสนับสนุนเงินทุนในลักษณะดังกล่าวรวมทั้งการจ่ายเงินคืน แก่ผู้ร่วมลงทุน ดังนั้นเห็นว่าเงินทุนหลักในการใช้จ่ายหาเสียงเลือกตั้งน่าจะมาจากของตนเองโดยการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น ปัจจัยด้านผู้สนับสนุนที่อยู่นอกเขตเทศบาลก็อาจจะเป็นปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคด้วยเช่นกัน

2. *คู่แข่งทางการเมือง ฝ่ายตรงข้ามและมวลชนอื่น* จากการศึกษาพบว่าคู่แข่งทางการเมืองของนางจินตนา คงพันธ์ มี 2 กลุ่ม คือกลุ่มอดีตนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด คือนางสนธยา อินทรพาณิชย์ และกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล ที่ดำรงตำแหน่งก่อนการเลือกตั้ง วาระที่ 1 ปี 2549 ซึ่งเป็นคู่แข่งโดยตรง เนื่องจากมีกรณีสภาเทศบาลมีมติให้นางจินตนาพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ถึงสองครั้ง ด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพลอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่สภาเทศบาล จนนำไปสู่การฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งท้ายที่สุดนางจินตนา ก็เป็นฝ่ายชนะคดี และกลุ่มที่ 2 คือคู่แข่งในการลงสมัครรับเลือกตั้งวาระที่ 2 ปี 2553 คือนายบุญจรรย์ วิมลโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาล และอยู่ในทีมเดียวกับนางจินตนา มาก่อน ซึ่งคู่แข่งทางการเมืองทั้งสองวาระก็มีศักยภาพทางการเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับหนึ่ง จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มการเมืองในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด จะมี 3 กลุ่ม คือกลุ่มของนางจินตนา คงพันธ์ กลุ่มของนางสนธยา อินทรพาณิชย์ และกลุ่มของนายบุญจรรย์ วิมลโรจน์ หากนางจินตนา คงพันธ์ ดำเนินบาทบาททางการเมืองท้องถิ่นแบบประนีประนอม โดยเข้าหาปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับอีกสองกลุ่มที่เป็นคู่แข่ง เพื่อเป็นพันธมิตรในการพัฒนาท้องถิ่น ในการให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะในการพัฒนา คู่แข่งก็จะป้จจัยเสริมเชิงบวก แต่ถ้าดำเนินการตรงกันข้าม กลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่มก็จะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานและการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน

1.3.2 *ปัจจัยภายใน* ประกอบด้วย ปัจจัย ภูมิหลัง สังคม และการเมือง สรุปได้ดังนี้

1. *ภูมิหลัง* ประกอบด้วย อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1) *อายุ* จากการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่งทั้งสองสมัยแล้ว นางจินตนา มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทุกคน ผลจากการที่มีอายุน้อยกว่าคู่แข่ง ทำให้มีภาพลักษณ์ ของคนรุ่นใหม่ที่มีความคล่องตัวรวดเร็วในการทำงาน และมีกำลังแรงกายในการทำงาน หรือร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ดี การบริหารงานในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องมีความพร้อมทั้งทางร่างกายด้วย เพราะจะต้องรับเรื่องราวเรื่องเค็ดรื้อนจากประชาชนตลอดยี่สิบชั่วโมง

เพราะถ้าชาวบ้านเคือคร้อนเขาจะนึกถึงตัวแทนที่อยู่ในชุมชน คือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอันดับแรก แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เห็นว่า ช่วงอายุห่างจากผู้สมัครรายอื่นก็ไม่มากนัก นอกจากอายุแล้ว ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งก็คือบุคลิกภาพที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งแล้วก็ไม่มีข้อแตกต่างมากนัก ด้านอายุเป็นเพียงปัจจัยเสริม ส่วนปัจจัยหลักมาจากผลงาน และทุนที่ใช้ในการหาเสียงร่วมด้วย

2) *การศึกษา* จากศึกษาพบว่านางจินตนา คงพันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อปี 2548 เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ปรากฏว่ามีนางจินตนา เพียงคนเดียวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นสำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนการเลือกตั้งในวาระที่ 2 ปี 2553 มีคู่แข่ง 1 คน คือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนมาก มีความเห็นว่า ระดับการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ในแง่ภาพลักษณ์และความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานท้องถิ่นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง แต่ต้องมีองค์ประกอบหลัก คือผลงานการบริหารงานที่ผ่านมา และการดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเป็นส่วนเสริมที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง แต่ก็มียุทธศาสตร์บางอย่างบางกลุ่มเห็นว่า ในด้านการศึกษาของผู้สมัคร ชาวบ้านจะไม่มองจุดนี้เลย ใครที่เข้ากับชาวบ้านได้ ไม่ถือตัว เป็นกันเอง ดูแลชาวบ้านดี เขาจะเลือกคนนั้น ดังนั้นการศึกษาจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

3) *ภูมิสำเนา* จากการศึกษาวิจัยพบว่า นางจินตนา คงพันธ์ เป็นคนมีภูมิสำเนาโดยการเกิดในตำบลท่าสะอาด ทำให้รู้จักพื้นที่ คน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนสภาพปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเครือข่ายที่เอื้อต่อการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น เช่น เครือข่ายกลุ่มเพื่อน กลุ่มญาติพี่น้องที่ขยายครอบครัวออกไปตามกาลเวลา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางจินตนา มีความคุ้นเคยสามารถลงไปคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนท่าสะอาดโดยกำเนิด แต่อพยพมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลท่าสะอาดกับครอบครัวเมื่อโตแล้ว ความสัมพันธ์กับชุมชนอาจจะมีน้อยกว่านางจินตนา แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย พบว่า การมีภูมิสำเนาโดยกำเนิดก็มีปัญหาอุปสรรคในแง่การคลุกคลีกับชาวบ้าน เพราะวิถีชาวบ้านมีทั้งการดำเนินชีวิตที่ถูกกฎหมายและขัดต่อกฎหมาย ดังเช่นกรณีถูกกล่าวหาว่านางจินตนา คงพันธ์ เกี่ยวข้องกับการขายหวยใต้ดิน จนนำไปสู่การประชุมสภาเทศบาลเพื่อลงมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ ดังนั้นการเป็นคนในพื้นที่ก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคในการได้รับเลือกตั้งด้วยเช่นกัน

2. *สังคม ปัจจัยภายในด้านสังคม* ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง และทุนทางสังคม ผลการศึกษาวิจัยในส่วนที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้เลือกตั้ง ดังนี้

1) *อาชีพ รายได้* นางจินตนา มีอาชีพหลัก คือเกษตรกร ทำสวนยางพารา และอาชีพเสริมคือนายหน้าค้าที่ดิน อาชีพรองคือนักการเมืองท้องถิ่น มีฐานะปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในสมัยที่ 1 มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งในวาระที่ 1 ปี 2549 จำนวน 4 คน ประกอบด้วยอาชีพเกษตรกร 3 คน ค้าขาย 1 คน ส่วนในสมัยที่ 2 ปี 2553 คู่แข่ง 1 คน ประกอบด้วยอาชีพเกษตรกร ทำสวนยางพาราเช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบด้านรายได้กับคู่แข่งในสมัยที่ 2 แล้ว นางจินตนา จะมีรายได้จากค่าตอบแทนตำแหน่งนายกเทศมนตรีมากกว่าค่าตอบแทนตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ซึ่งเป็นคู่แข่ง เมื่อพิจารณาด้านอาชีพ รายได้โดยรวมแล้วนางจินตนา มีอาชีพและรายได้มากกว่าคู่แข่งทั้งสองสมัย เนื่องจากมีรายได้จากค่าตอบแทนนายกเทศมนตรีเพื่อจากอาชีพหลัก ในด้านอาชีพรายได้ ไม่พบปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง

2) *เกียรติยศ ชื่อเสียง* นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติยศมาจากพื้นฐานที่เป็นคนจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือถูกเอาเปรียบจากคนอื่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อชาวบ้าน โดยมีบุคลิกเป็นคนกล้าพูด ไม่เกรงกลัวอิทธิพล หรืออำนาจรัฐ หากคิดว่าจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็เป็นคนที่มีบุคลิกภาพเป็นกันเอง ทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้าน ทำให้ชาวบ้านเข้าหาแล้วสบายใจ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าชื่อเสียง เกียรติยศของนางจินตนา ในมุมมองของชาวบ้านในชุมชน คือความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หรือความดีที่สะสมมาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง พบว่า คู่แข่งยังขาดความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการเข้าหาหรือเข้าร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะเข้าหาเฉพาะช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ในด้านเกียรติยศชื่อเสียงไม่พบปัญหาอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง

3) *ทุนทางสังคม* คือระดับความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ เชื่อใจ จากคนในชุมชนที่มีต่อนางจินตนา คงพันธ์ จากการศึกษา พบว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา มีอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง อันเป็นผลมาจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานและสม่ำเสมอ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่าคู่แข่งมีทุนทางสังคมระดับต่ำกว่านางจินตนา เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านไม่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่กล้าเสียเวลาและทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อชุมชน เมื่อคิดว่ามีผลประโยชน์จึงเข้าไปปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้าน ทุนทางสังคม ในมุมมองของชาวบ้านอาจจะแตกต่างจากความหมายโดยตรง ด้านทุนทางสังคมไม่พบปัญหาอุปสรรคที่ชัดเจนต่อการได้รับเลือกตั้ง

3. การเมือง ปัจจัยภายในด้านบทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วย ผลงาน พฤติกรรม ภาวะผู้นำ สรุปได้ดังนี้

1) ผลงานและพฤติกรรม จากการศึกษาวิจัยพบว่าผลงานและพฤติกรรมการเมือง สรุปได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลาดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นช่วงเวลาการเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่นครั้งแรกโดยการได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาลท่าสะอาด จากนั้นสุขาภิบาลได้รับการเปลี่ยนฐานะเป็นเทศบาลตำบล ได้เปลี่ยนสถานะจากกรรมการสุขาภิบาลเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ต่อจากนั้นได้รับการเลือกตั้งจากสภาเทศบาลให้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี ตามวาระสี่ปีคาบเกี่ยวระหว่างกรรมการสุขาภิบาลและสมาชิกสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งอยู่ 1 ปี 4 เดือน บทบาทผลงานในช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มต้นการเป็นเทศบาลตำบล ยังไม่มีความพร้อมด้านงบประมาณบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ยังไม่มี ความเด่นชัดเป็นการเรียนรู้งานบริหาร เนื่องจากเป็นระบบคณะรัฐมนตรี การทำงานในรูปคณะ โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า จึงไม่มีโอกาสนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน จนครบวาระจากนั้นได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล การดำเนินบทบาท ในทางการเมืองในช่วงนี้มีความเข้มข้น โดยการทำหน้าที่ในสภาฯ ตามอำนาจหน้าที่และตรวจสอบการบริหารงานคณะเทศมนตรีอย่างเข้มข้น พร้อมทั้งการรุกเข้าหามวลชนเพื่อสร้างฐานคะแนนเสียง สำหรับการเลือกตั้งคราวหน้าซึ่งเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรก จากพฤติกรรมดำเนินการทางการเมืองดังกล่าวจนเกิดความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดนำไปสู่การลงมติให้นางจินตนา เป็นฝ่ายชนะคดีได้กลับมาดำรงตำแหน่ง ถึงสองครั้ง

ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 คือช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี สมัยที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 23 เมษายน 2549 ถึงวันที่ 22 เมษายน 2553 และสมัยที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2553 ถึงวันที่ 4 มิถุนายน 2557 ผลงานและพฤติกรรมในช่วงนี้ในฐานะผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีอำนาจในการบริหารลักษณะที่ชัดเจนมากขึ้น มีผู้ช่วยในการบริหารคือ รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษาและเลขานุการนายกเทศมนตรี ประกอบกับมีสมาชิกสภาเทศบาลอยู่ในทีมงานเกือบทั้งหมด ทำให้การบริหารงานมีเอกภาพ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผลงานที่สำคัญในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2 คือการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนทุกกลุ่มเป้าหมาย นอกจากด้านโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ด้านส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค จัดตั้งกลุ่มออกกำลังกาย การพัฒนาตลาดสดจนได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัด จึงสรุปได้ว่าผลงานและพฤติกรรมจากการดำเนินบทบาททางการเมืองเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี สองวาระติดต่อกัน แต่อย่างไรก็ดี จากข้อมูลการ

สังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัยพบว่า การบริหารงานในเทศบาลช่วงเวลาดังกล่าวข้างต้น หากไม่มีฝ่ายค้านตรวจสอบการบริหารงานให้ เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภาหรือเป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ก็อาจจะเกิดความเสียหายในการบริหารงบประมาณ หรือใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ดังนั้นปัจจัยดังกล่าวก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งได้เช่นกัน

2. *ภาวะผู้นำ* จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำคือความสามารถในการนำคนอื่นดำเนินการตามแนวคิดหรือเป้าหมายหรือภารกิจด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำงาน ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม นางจินตนา คงพันธ์ มีภาวะผู้นำสูงกว่าคู่แข่ง เนื่องจากมีบุคลิกภาพที่คล่องแคล่วตัดสินใจรวดเร็วและมีความเด็ดขาด ตัวอย่างเช่นเคยเป็นผู้นำชุมนุมเรียกร้องปัญหาความเดือดร้อนต่อทางอำเภออยู่หลายครั้งจนนำไปสู่การแก้ไขปัญหา หรือพฤติกรรมในการบริหารงาน กรณีผู้รับเหมาสร้างถนนไม่ได้มาตรฐานตามแบบได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ไม่ให้ตรวจรับและสั่งการให้ผู้รับเหมาทุบถนนทิ้งทั้งสายแล้วก่อสร้างใหม่ให้ถูกแบบแปลน เป็นต้น จากข้อมูลการสัมภาษณ์และจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำของนางจินตนา เป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน แต่ก็อาจจะเป็นปัญหาอุปสรรคก็ได้หากไม่มีความยืดหยุ่นในบางกรณี ซึ่งแล้วแต่สถานการณ์ทางการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

2.1.1 *ผู้สนับสนุน* ประกอบด้วย เครือญาติ คนใกล้ชิด ผู้ช่วยเหลือ/หัวคะแนน และกลุ่มการเมืองหรือนักการเมืองภายนอกเขตเทศบาล ผลจากการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยภายนอกมีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง ดังนี้

1. *ด้านเครือญาติคนใกล้ชิด* มีส่วนสำคัญในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ยอมเสียสละเวลาส่วนตัวและทุนทรัพย์ของครอบครัวเพื่อให้ประสบความสำเร็จในเส้นทางการเมืองท้องถิ่น คือการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี เพื่อบรรลุเป้าหมายการดำเนินชีวิตคือการได้รับการยอมรับและให้เกียรติ แต่เส้นทางการเมืองท้องถิ่นนั้นไม่ว่าจะประสบ

ผลสำเร็จทุกคน เครือญาติคนใกล้ชิดเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งเสริมในการประสบความสำเร็จ สามิ
คือ นายโกวิท ธรรมมิตร คือผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือสนับสนุน นับตั้งแต่เริ่มต้นเข้าสู่วง
การเมืองท้องถิ่นครั้งแรก โดยได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสภาเทศบาลคู่กับนางจินตนา เมื่อปี 2541
จากนั้นก็ออกมาเป็นฝ่ายสนับสนุนและช่วยแบ่งเบาภารกิจของภรรยาในการออกงานสังคมหรืองาน
ประเพณีหรือการออกพื้นที่ช่วยเหลือประชาชน กรณีนางจินตนา ดิษฐระ นอกจากสามิแล้วเครือ
ญาติที่ขยายครอบครัวออกไปที่กระจายกันอยู่ในเขตเทศบาลก็มีส่วนเป็นฐานเสียงและหัวคะแนน
ญาติที่มีบทบาทอีกคนหนึ่งคือ นายนรินทร์ คงพันธ์ พี่ชาย ทำงานที่องค์การสงเคราะห์สวนยาง
จังหวัดบึงกาฬ ทำงานคลุกคลีอยู่กับเกษตรกรชาวสวนยาง มีส่วนสำคัญในการเป็นฐานคะแนน
เสียง อีกส่วนหนึ่ง ในการรวมของเขตเทศบาลครอบครัว จึงเป็นปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการได้รับ
เลือกตั้งทั้งสองสมัย

2. *ด้านผู้ช่วยเหลือในการเลือกตั้ง/หัวคะแนน* ผลการศึกษาพบว่ากลุ่ม
ตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ผู้ช่วยเหลือหรือหัวคะแนนนับเป็นกระบวนการหรือองค์ประกอบที่สำคัญ
ในการหาเสียงเลือกตั้ง เพราะการหาเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ใช้เขตองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นเป็นเขตเลือกตั้ง กรณีพื้นที่เทศบาลตำบลท่าสะอาดมีพื้นที่ทั้งหมด 10.20 ตารางกิโลเมตร
ประกอบด้วย ครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล 9 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 1,581 หลังคาเรือน ผู้มีสิทธิ
เลือกตั้ง ทั้งหมด 4,699 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 5 มิถุนายน 2553) ดังนั้น เพื่อให้รณรงค์หาเสียง
เลือกตั้งครอบคลุมทุกหลังคาเรือนผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งจำเป็นจะต้องมีผู้ช่วยเหลือหรือหัวคะแนน
ในการหาเสียงเลือกตั้ง

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ช่วยเหลือหรือหัวคะแนนของนาง
จินตนา คงพันธ์ มีทุกกลุ่มตั้งแต่เจ้าหน้าที่ของเทศบาล เครือญาติ คนคุ้นเคยและผู้นำท้องถิ่นคือ
ผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล แสดงให้เห็นถึงการสร้างฐานการเมืองท้องถิ่นในลักษณะระอุปถัมภ์
การให้ผลตอบแทนการปฏิบัติงานนอกจากจะให้ในรูปแบบของตัวเงินแล้ว ยังช่วยเหลือกันในระบบ
ค่าตอบแทน โดยอาศัยฐานะทางเศรษฐกิจ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ เป็นการตอบ
แทน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเลือกตั้ง นอกจากหัวคะแนนเพื่อ จึงขึ้นอยู่กับ
สถานการณ์ทางการเมืองท้องถิ่น ความนิยมในตัวผู้สมัครเป็นปัจจัยเสริม

3. *ด้านผู้สนับสนุนที่เป็นกลุ่มการเมือง* นักการเมืองระดับชาติที่อยู่นอกเขต
เทศบาล ผลการศึกษาค้นพบว่า เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง นายเทศมนตรี
เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญสำหรับใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งในลักษณะคลุมเครือด้วย
นักการเมืองท้องถิ่นที่ช่วยเหลือคนในลักษณะกองทุน โดยลงขันกัน เช่นกลุ่มนายกเทศมนตรีที่เข้า
รับการอบรมหลักสูตรนายกเทศมนตรี รุ่นที่ 12 สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่น และนักการเมืองระดับชาติ คือนายนิพนธ์ คนขยัน อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 2 จังหวัดหนองคาย ให้ความช่วยเหลือในลักษณะเป็นฐานเสียงในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด เพื่อดูแล หวังเสียงคะแนนนิยมพรรคการเมืองที่สำคัญ หรือคะแนนนิยมของตัวเอง ในพื้นที่จึงเป็นลักษณะช่วยเหลือ เชื่อมโยงกันในตามระบบอุปถัมภ์ ระหว่างการเมืองระดับชาติและการเมืองระดับท้องถิ่น

จากการอภิปรายผลในประเด็นการช่วยเหลือสนับสนุนการเลือกตั้ง ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีของเครือญาติคนใกล้ชิด ผู้ช่วยเหลือ/หัวคะแนน กลุ่มการเมืองและนักการเมือง ที่อยู่นอกเขตเทศบาล เพื่อให้นางจินตนา คงพันธ์ เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นนั้นตรงกับแนวคิดระบบอุปถัมภ์ ตามที่ ดร.อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา ควินทร์พันธ์ 2539 (อ้างในรัชชชัย กฤติยาภิชาติกุล 2541 : 25-6) เสนอว่า ระบบอุปถัมภ์ ถูกนำมาใช้ในการอภิปรายสังคมไทย ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการกำหนดสถานภาพของบุคคล ลดหลั่นจากบนสู่ล่าง นั่นคือสังคมไทยเป็นสังคมที่มีโครงสร้างที่เห็นความแตกต่างระหว่างฐานะตำแหน่ง ซึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ที่มีฐานะตำแหน่งสูงกว่าและผู้รับการอุปถัมภ์ที่มีฐานะต่ำกว่า ผู้อุปถัมภ์ (Patron) หมายถึง บุคคลผู้มีอำนาจสถานภาพและอิทธิพลโดยที่บุคคลเหล่านี้ จะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าหรือเป็นผู้รับอุปถัมภ์ (client) ที่ต้องการความช่วยเหลือและการปกป้อง ผู้อุปถัมภ์ให้ประโยชน์โดยหวังจะได้ประโยชน์ รูปสินค้าความภักดีการสนับสนุนทางการเมืองและบริการในรูปแบบต่างๆ จากผู้รับอุปถัมภ์ของตน

หากอธิบายความเกี่ยวข้องระหว่างแนวคิดข้างต้นกับการช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้งให้นางจินตนา คงพันธ์ เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นคือ ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด หากมองในแนวคิดรูปพีระมิดจะเห็นระดับชั้นของการอุปถัมภ์อย่างชัดเจนเริ่มตั้งแต่ นักการเมืองระดับชาติหรือกลุ่มการเมืองที่อยู่นอกเขตเทศบาลเป็นกลุ่มบนสุดให้การสนับสนุนเพื่อหวังผลตอบแทนในการเป็นฐานเสียงในระดับพื้นที่เขตเทศบาลเพื่อรักษาฐานอำนาจทางการเมืองเอาไว้รองรับการเลือกตั้งในโอกาสต่อไป ส่วนนางจินตนา คงพันธ์ อยู่ตรงกลางสามเหลี่ยมพีระมิดในฐานล่างสุดคือกลุ่มผู้ช่วยเหลือสนับสนุนในการเลือกตั้ง/หัวคะแนน ประกอบด้วยบุคคลหลายกลุ่ม ตั้งแต่ชาวบ้าน พนักงาน ผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นคือผู้ใหญ่บ้านในเขตเทศบาล โดยผู้อุปถัมภ์คือนางจินตนา คงพันธ์ เพื่อต้องการสนับสนุนทางการเมือง และความเชื่อตรงในการได้ไปสนับสนุนฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันผู้ช่วยเหลือหรือหัวคะแนนก็ต้องการปกป้องคุ้มครองหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นจากนางจินตนา หากได้รับเลือกตั้ง จะเห็นว่าเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกันโยงใยกัน ระบบอุปถัมภ์ฝังรากลึกอยู่ในสังคมไทยเกี่ยวข้องกันทุกวงการไม่ว่าจะเป็นการเมืองระดับชาติ ระบบราชการหรือแม้แต่องค์กรธุรกิจก็ยังมีระบบอุปถัมภ์แฝงอยู่

2.1.2 คู่แข่ง ประกอบด้วยคู่แข่งทางการเมืองฝ่ายตรงข้ามและมวลชนอื่น ผลการศึกษาพบว่า คู่แข่งเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งโดยสมัยแรกก่อนการสมัครรับเลือกตั้งการดำเนินการทางการเมืองเป็นไปอย่างเข้มข้นทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายนางจินตนา ทำหน้าที่บทบาทสมาชิกสภาเทศบาลทั้งในสภาและนอกสภาเพื่อความสงบการบริหารงาน ของคณะเทศมนตรีและเข้าหามวลชนเพื่อสร้างฐานเสียงในการเลือกตั้ง ขณะที่ฝ่ายนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลในสังกัดก็ดำเนินการโต้กลับโดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนางจินตนา เห็นว่า มีการัวพันกับการขายหวยใต้ดินในเขตเทศบาล จึงได้มีการประชุมสภาเทศบาลเพื่อลงมติให้นางจินตนา พ้นจากตำแหน่ง ด้วยมติ 9 ต่อ 3 เนื่องจากอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่เทศบาลตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล ต่อมานางจินตนา คงพันธ์ ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งมีคำพิพากษาให้ยกเลิกมติสภาเทศบาลเนื่องจากดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้นางจินตนา ได้กลับเข้ามาดำรงตำแหน่งอีกครั้ง ต่อมาอีกสามเดือนสภาเทศบาลได้มีมติให้นางจินตนา พ้นจากสมาชิกภาพอีกครั้งและได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งต่อมาศาลได้มี คำพิพากษาให้นางจินตนา เป็นฝ่ายชนะคดีอีกครั้งหนึ่ง การดำเนินการดังกล่าวของนายกเทศมนตรีและคณะสมาชิกสภาในสังกัดกับเห็นผลด้านลบเนื่องจากชาวบ้านเห็นว่าเป็นการก่อกวนแก่งทางการเมือง เพื่อแย่งฐานเสียงก็คือประชาชนในเขตพื้นที่ ต่อมาได้มีการวัดการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่ง ในวันที่ 23 เมษายน 2549 ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ประกอบด้วยนางสนธยา อินทรพานิชย์ คู่แข่งอดีตนายกเทศมนตรีและอดีตสมาชิกสภาเทศบาลอีก 2 คน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านางจินตนา คงพันธ์ เป็นฝ่ายได้รับการเลือกตั้งด้วยคะแนนทั้งห้าคู่แข่งซึ่งเป็นอดีตนายกเทศมนตรี 795 คะแนน จากการวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งผลการเลือกตั้งในครั้งนี้เห็นว่านางจินตนา มีศักยภาพเหนือกว่าคู่แข่งในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อสร้างฐานเสียงในพื้นที่

สำหรับการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 คู่แข่งคือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลซึ่งเคยอยู่ทีมเดียวกันมาก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจัยภายในอันประกอบด้วย ภูมิหลัง สังคมและการเมือง ของนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ ยังมีภาวะต่ำกว่า นางจินตนา ประกอบปัจจัยภายนอกด้านผู้สนับสนุนและคู่แข่งนางจินตนา มีภาวะเหนือกว่าผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีในวาระที่ 2 เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2553 ปรากฏว่านางจินตนา เป็นผู้ได้รับเลือกตั้งชนะคู่แข่งจำนวน 3,516 การแข่งขันทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสูงสุดทางการเมืองท้องถิ่นเพื่อได้อำนาจบริหารท้องถิ่นเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรีของนางจินตนา และคู่แข่งทั้งสองสมัย สอดคล้องกับแนวคิดเลือกการเลือกตั้งตามที่ ฌักซัทร์ อุนตราจิตร์ (2545) ได้อธิบายความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งว่า เป็นวิธีการคัดสรรคน

เพื่อเข้าทำกิจกรรมทางการเมืองการเลือกตั้งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน (Representative democracy) เพราะเป็นกระบวนการคัดสรรบุคคล ที่จะเข้าทำหน้าที่แทนบุคคลทั้งประเทศ ในสถาบันนิติบัญญัติและบริหารการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย ต้องเป็นการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมืองที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเมืองใหม่ เพราะแสดงถึงวิธีการได้มาซึ่งตัวแทนปวงชน การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม จึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในระบบการเมืองเพื่อประกันว่าจะได้ “คนดี มีคุณภาพ” เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนโดยเลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆคน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือบัญชีจำนวนหนึ่ง จากรายชื่อหลายๆ บัญชีเพื่อให้ไปกระทำอันใดอันแทนตน

ดังนั้นการที่เทศบาลตำบลท่าสะอาดจัดการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตามวาระการดำรงตำแหน่งทั้งสองครั้งซึ่งเป็นกระบวนการคัดสรรในท้องถิ่นเข้าไปทำกิจกรรมทางการเมือง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดสรรผลประโยชน์หรือสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคม หมายถึงงบประมาณหรือการบริการสาธารณะไปสู่กลุ่มผลประโยชน์ทุกกลุ่มในเขตเทศบาล ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือนเป็นตัวแสดงตามบทบาทให้ประชาชนได้ชม เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งไปทำหน้าที่แทนตน ผู้ได้รับการเลือกตั้งจึงเป็นผลจากการคัดสรรของประชาชนโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง จึงเป็นผลมาจากความไว้วางใจของประชาชนต่อการเข้าไป ทำหน้าที่ จัดสรรทรัพยากรหรือผลประโยชน์ไปสู่ชุมชนในเขตเทศบาลอย่างเป็นธรรมต่อทุกกลุ่มผลประโยชน์ในรอบวาระการดำรงตำแหน่ง ดังนั้นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด จึงมีความสำคัญและมีผลกระทบโดยตรงต่อชุมชน หากกระบวนการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมก็จะได้ตัวแทนท้องถิ่นที่ไม่มีคุณภาพเข้าไปทำหน้าที่บริหารอาจส่งผลด้านลบ ต่อชุมชนท้องถิ่นในแง่ความเจริญก้าวหน้าและความอยู่ดี กินดีของชุมชนในท้องถิ่น

2.2 ปัจจัยภายใน ประกอบด้วยภูมิหลัง สังคมและการเมือง รายละเอียดการอภิปรายผลดังนี้

2.2.1 ภูมิหลังประกอบด้วย อายุ การศึกษาและภูมิฐานะ ผลการวิเคราะห์พบว่าเป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกัน ดังนี้

1. อายุ เมื่อเปรียบเทียบอายุของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นคู่แข่งทั้งสองสมัยแล้ว นางจินตนา คงพันธ์ มีอายุน้อยกว่าคู่แข่งทุกคน ผลจากที่อายุน้อยกว่าคู่แข่งทำให้มีภาพลักษณ์ของคนรุ่นใหม่ที่มีความคล่องตัวรวดเร็วในการทำงาน และมีกำลังแรงกายในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนการบริหารงานในฐานะผู้บริหารเทศบาลจะต้องมีความพร้อมทางร่างกายเพราะจะต้องรับเรื่องราวความเดือดร้อนของประชาชนตลอด 24 ชั่วโมง เพราะถ้าชาวบ้านเดือดร้อนเขาจะนึก

ถึงตัวแทนที่อยู่ในชุมชนคือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นอันดับแรก อายุจึงสรุปได้ว่าเป็นภาพลักษณ์ของผู้สมัครที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

2. *การศึกษา* จากการศึกษาพบว่านางจินตนา คงพันธ์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขา การจัดการทั่วไป จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อปี 2548 โดยใช้เวลาศึกษาระหว่างช่วงดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งทางการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยตรงครั้งแรกเมื่อปี 2549 ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด 4 คน ปรากฏว่ามีนางจินตนา เพียงคนเดียวที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี นอกจากนั้นสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนการเลือกตั้งในสมัยที่ 2 เมื่อปี 2553 มีผู้สมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองคนรวมกับนางจินตนา คู่แข่งคือนายบุญจรรย์ วิณโรจน์ อดีตประธานสภาเทศบาลจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความเห็นว่า ระดับการศึกษาที่สูงกว่าคู่แข่งเป็นปัจจัยเสริมที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งในแง่ภาพลักษณ์และความพร้อมในด้านความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งแต่ต้องมียอดประกอบหลักคือผลงานการบริหารงานที่ผ่านมาและการดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็น ส่วนเสริมการตัดสินใจของชาวบ้านผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. *ภูมิสำเนา* จากการศึกษาพบว่านางจินตนา เป็นคนมีภูมิสำเนาโดยการเกิดในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดและอยู่ในชุมชนมาตลอดตั้งแต่เกิด ทำให้รู้พื้นที่ บุคคล วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนสภาพปัญหาของชุมชนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเครือข่ายที่เอื้อต่อการเข้าร่วมการเมืองท้องถิ่น เช่น เครือข่ายกลุ่มเพื่อน กลุ่มญาติพี่น้องที่ขยครองครัวออกไปตามกาลเวลา จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นางจินตนา มีความคุ้นเคยสามารถ ลงไปคลุกคลีช่วยเหลือชาวบ้านอย่างเป็นธรรมชาติ เมื่อได้รับการร้องขอจากชาวบ้านเพื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนทำสะอาดโดยกำเนิดแต่พอพบครอบครัวมากับญาติพี่น้องมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลท่าสะอาด เมื่อโตแล้วความสัมพันธ์กับชุมชน อาจจะมีบ่อยกว่า นางจินตนา คงพันธ์ จึงสรุปได้ว่าภูมิสำเนาเป็นปัจจัยภายในของนางจินตนา ที่มีส่วนเสริมทำให้ได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีสองสมัยต่อกัน

2.2.2 *สังคม ปัจจัยภายในด้านสังคม ประกอบด้วย อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง และทุนทางสังคม ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ดังนี้*

1. *อาชีพรายได้* นางจินตนา คงพันธ์ มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรทำสวนยางพาราและอาชีพเสริมเป็นตัวแทนนายหน้าค้าที่ดิน อาชีพรองคือนักการเมืองท้องถิ่น มีฐานะปานกลางเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 1 มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน ผู้สมัครรับเลือกตั้งในสมัยแรก 4 คน ประกอบอาชีพเกษตรกร 3 คน ค้าขาย 1 คน ส่วนในสมัยที่ 2 คู่แข่ง 1 คน ประกอบอาชีพเกษตรกรทำสวนยางพาราเช่นกัน อาชีพรองคือนักการเมือง

ท้องถิ่น เมื่อเปรียบเทียบด้านรายได้กับคู่แข่งในสมัยที่ 2 แล้วนางจินตนา จะมีรายได้จากค่าตอบแทนตำแหน่งนายกเทศมนตรีมากกว่าตำแหน่งนายกเทศมนตรีมากกว่าตำแหน่งประธานสภาเทศบาล ซึ่งคู่แข่งสมัยที่ 2 เคยดำรงตำแหน่งจนครบวาระ เมื่อพิจารณาด้านอาชีพรายได้โดยรวมแล้วนางจินตนา มีอาชีพและรายได้มากกว่าคู่แข่งทั้งสองสมัยเนื่องจากมีรายได้จากค่าตอบแทนนายกเทศมนตรีเพิ่มจากอาชีพหลัก

2. *เกียรติยศ ชื่อเสียง* ปัจจัยภายในด้านเกียรติยศชื่อเสียง นางจินตนา คงพันธ์ ได้สร้างชื่อเสียงเกียรติยศมาจากพื้นฐานที่เป็นคนมีจิตสาธารณะ ชอบช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน หรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้อื่นหรือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยมีบุคลิกเป็นคนกล้าพูดไม่เกรงกลัวอิทธิพลหรืออำนาจรัฐ หากคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นคนมีบุคลิกเป็นกันเองกับชาวบ้านทำตัวกลมกลืนกับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านเข้าหาแล้วสบายใจ รับเรื่องร้องเรียน จากชาวบ้านไปส่งต่อให้ผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นพฤติกรรม ที่ดำเนิน มาตั้งแต่ก่อนเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคิดว่าชื่อเสียง เกียรติยศ ในมุมมองของชาวบ้านในชุมชน คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่หรือความดีที่ทำสะสมกันมาต่อเนื่อง ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่าการสร้างเกียรติยศ ชื่อเสียง ในลักษณะการเสียสละในเรื่องส่วนตัวเพื่อช่วยเหลือชาวบ้าน เช่นเดียวกับนางจินตนา ยังขาดความต่อเนื่องส่วนใหญ่จะเข้าหาชาวบ้านเฉพาะช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นจึงสรุป ได้ว่า ชื่อเสียงเกียรติยศจากการเสียสละเวลาทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อดูแลชาวบ้านผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญมีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

3. *ทุนทางสังคม* คือระดับความเชื่อมั่นความไว้เนื้อเชื่อใจ จากคนในชุมชนที่มีต่อนางจินตนา คงพันธ์ จากการศึกษาวิจัยพบว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา มีอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง อันเป็นผลมาจากการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับชุมชนมาเป็นระยะยาวนานและสม่ำเสมอ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมพบว่าคู่แข่งมีทุนทางสังคมในระดับต่ำกว่านางจินตนา เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้านไม่เป็นที่ไปตามธรรมชาติไม่กล้าเสียสละเวลา ทุนทรัพย์ส่วนตัวเพื่อชุมชน เมื่อคิดว่า มีผลประโยชน์จึงนำไปปฏิสัมพันธ์กับชาวบ้าน ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าทุนทางสังคมของนางจินตนา เป็นปัจจัยภายในที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้ง

จากการอภิปรายผลในประเด็นปัจจัยภายในดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับทฤษฎีว่าด้วยผู้นำทางการเมือง ผู้นำ (ในเอกสารการสอนชุดวิชาธรรมนั้น เสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์ 2552 :74) หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการยกย่องขึ้นเป็น

หัวหน้า มีความรู้ความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและมีความสามารถในการนำหมู่ชนได้ ซึ่งมีหลายประเภท ดังนี้ผู้นำจึงต้องมีคุณลักษณะมีภาพลักษณ์ มีบุคลิกภาพรวมทั้งต้องมีมนุษยสัมพันธ์ด้วยและทวี สุรฤทธิกุล (2546-127-30) เสนอว่า ชนชั้นนำ (Elite) มีความหมายว่า “คนส่วนน้อยในสังคมที่มีอำนาจและอิทธิพลมากที่สุดครอบครองทรัพย์สินและความมั่นคงมากที่สุด และคนส่วนน้อยนี้อาศัยความได้เปรียบดังกล่าว เข้าควบคุมการตัดสินใจของสังคมหรืออำนาจการปกครองนั้นด้วย “ซึ่งชนชั้นนำเหล่านี้ อาจแยกได้อีก 2 พวก คือ ชนชั้นนำทางอำนาจ (Power Elite) ที่หมายถึงชนชั้นนำที่ควบคุมหรือมีบทบาทการตัดสินใจของคนหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มต่างๆ โดยมุ่งเน้นบทบาททางการเมืองของชนชั้นนำเหล่านี้เป็นสำคัญ ซึ่งก็คือ “ผู้นำทางการเมือง” นั้นเอง กับชนชั้นนำทางกิจกรรม (Functional Elite) ที่หมายถึงกลุ่มคนที่เป็นผู้นำกิจกรรมต่างๆ ในทางสังคม เช่น ชนชั้นนำทางวัฒนธรรม ชนชั้นนำทางวิชาการและชนชั้นนำในอาชีพต่างๆ เป็นต้น

ด้วยแนวคิดที่ว่าชนชั้นนำคือผู้ที่มีฐานะตำแหน่งที่อยู่สูงกว่าคนทั่วไปในขณะเดียวกัน ก็มีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบโดยมีที่กำหนดเป็นพิเศษด้วยเช่นกันการจัดแบ่งที่มาหรือการเกิดของผู้นำก็มีบางประเภทเช่นกันแต่ผู้นำที่สอดคล้องกับการอธิบายผลในเรื่องของผู้นำท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาดหมายถึงนางจินตนา คงพันธ์ เป็นผู้นำทางการเมือง ที่เกิดขึ้นจากการสร้างตัวขึ้นมา (By Self – making) หมายถึง ผู้นำทางการเมืองที่เกิดจากการดิ้นรนหรือคิดตนเองขึ้นมาของคนธรรมดาๆ โดยพยายามเรียนรู้หรือสร้างความชำนาญขึ้นมาเอง จากนั้นก็ชวนขวาย ใต้เท้าหรือพินฝ่ายพยายามอาจจะเป็นอาชีพอื่นๆ ดังเดิมที่ตนเองทำมานั้น ให้ประสบความสำเร็จเสียก่อนเมื่อประสบความสำเร็จในอาชีพของตนแล้วก็หันมา “เล่น” หรือสนใจการเมือง ทั้งที่เข้ามาเป็นฝ่ายสนับสนุนในทางการเมือง จนในที่สุดกลายเป็นผู้นำทางการเมือง แนวคิดนี้อธิบายผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

กรณีนางจินตนา คงพันธ์ ได้เริ่มเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น ตั้งแต่เป็นกรรมการสุขาภิบาลและสมาชิกสภาเทศบาล จนก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งนายกเทศมนตรีและดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกันในเส้นทางการเมืองท้องถิ่น ได้เน้นบทบาททางการเมืองตามสถานะบทบาทแต่ละช่วงเวลานับเป็นการเรียนรู้และกล่อมเกลามาจากระบบเมืองจนกลายเป็นผู้นำทางการเมืองระดับท้องถิ่น จึงสอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น

2.2.3 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี

1. ด้านปัจจัยภายนอก จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี มีปัจจัยเดียวคือคู่แข่งในการลงสมัครรับเลือกตั้งในสมัยที่ 2 เนื่องจากคู่แข่งเคยอยู่ที่มเดียวกันกับนางจินตนา คงพันธ์ คือ นายบุญจรรย์ วิมลโรจน์ สมัยร่วมทีมเดียวกันในตำแหน่งประธานสภาเทศบาลมีความเห็นแตกต่างเรื่องการบริหารงานและ

การปรับเปลี่ยนทีมคณะผู้บริหารเมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่งจึงลงสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีแข่งกับนางจินตนา ดังนั้นการแข่งขันกันในสนามเลือกตั้งจึงมีความเข้มข้น ต่างฝ่ายต่างคาดหวังสูงกับผลการเลือกตั้ง ดังนั้นจึงมีการวางกลยุทธ์การหาเสียงเพื่อให้ได้รับชัยชนะทุกรูปแบบและที่สำคัญคือทุนที่ใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านางจินตนา คงพันธ์ ได้รับการเลือกตั้งด้วยคะแนนที่ชนะนายบุญจรรย์ ด้วยคะแนน 374 คะแนน จึงสรุปได้ว่าปัจจัยภายนอกด้านคู่แข่งทางการเมืองสมัยที่ 2 เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี

2. *ด้านปัจจัยภายใน* จากการศึกษาวิจัยพบว่าปัจจัยภายในที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีมีปัจจัยเดียวคือด้านการเมืองในการดำเนินบทบาททางการเมืองก่อนการลงสมัครรับเลือกตั้งสมัยที่ 1 ในบทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในลักษณะการตรวจสอบการบริหารงานอย่างเข้มข้นก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับคณะผู้บริหารในขณะนั้น ทำให้ตอบโต้กลับโดยการตรวจสอบพฤติกรรมของนางจินตนา คงพันธ์ พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการขายหวยใต้ดิน ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลตามนโยบาย ของรัฐบาลในขณะนั้น จนนำไปสู่การประชุมสภามีมติให้นางจินตนา พ้นจากตำแหน่งด้วยข้อกล่าวหาเป็นผู้มีอิทธิพลอาจนำความเสื่อมเสียมาสู่สภาเทศบาลถึงสองครั้ง จึงสรุปได้ว่าพฤติกรรมกรรมการดำเนินการทางการเมืองท้องถิ่นในช่วงเวลาดังกล่าว เป็นปัจจัยภายในที่อาจเป็นอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

จากการอภิปรายผลในประเด็นปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของนางจินตนา คงพันธ์ ที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเมือง คำว่า การเมืองนั้นเป็นสิ่งที่นักวิชาการ สาขารัฐศาสตร์ ให้ความสำคัญและศึกษาค้นคว้าในบริบทที่เกี่ยวข้องเรื่อยมา ทั้งนี้การเมืองในความหมายของนักวิชาการบางท่านสามารถสรุปและรวมไว้ดังนี้

เสนีย์ คำสุข (2550-1-2) อธิบายว่าในกรอบกว้างๆ “การเมือง” หมายถึง การที่คนหรือกลุ่มคนมีความต้องการหรือมีวัตถุประสงค์ (Objective) แตกต่างกันได้ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งในลักษณะของการร่วมมือกัน (Co-operation) เพราะเห็นชอบร่วมกัน (Consensus) และในลักษณะของการแข่งขัน (competition) เพราะขัดแย้งกัน (conflict) เพื่อให้บรรลุไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการหรือการเมืองในกรอบที่กว้างและครอบคลุมในทุกมิติของปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นทุกสังคมมนุษย์ก็คือ ต้องมองการเมืองในสามมิติประกอบกัน ได้แก่ หนึ่งมิติ ที่เน้นระหว่างกระบวนการ (Process) กับการเน้นที่ขนาดหรือพื้นที่ (Site or Area) โดยกรอบกระบวนการมีมิติกว้างกว่าพื้นที่ เพราะไม่พิจารณาเฉพาะสถาบันการเมืองทางการเมือง

แต่รวมเอากิจกรรมและกลุ่มต่างๆ ในภาคสังคมเข้าด้วยกัน สอง คือระหว่างมิติด้านการขยายกว้าง (Expensive) กับมิติที่จำกัด (Limited) ในขอบเขตที่จำกัด คือ เน้นที่การทำการตัดสินใจในการปกครองสาธารณะและเป็นทางการทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ส่วนมิติขยายกว้างครอบคลุมออกไปสู่ข่ายใยในความสัมพันธ์เชิงการเมืองของทุกสถาบันซึ่งปกครอง (Govern) สังคม เศรษฐกิจและชีวิตการเมืองหรือเป็นการเมือง.ของการบริหารการจัดการปกครอง (Politics of government) สามระหว่างมิติเชิงศาสตร์ (Science) กับมิติการแปลและอธิบายความ (Interpretation) มิติเชิงศาสตร์เป็นแนวทางการศึกษาเชิงพฤติกรรมที่มุ่งเข้าใจการเมืองเชิงลึกทั้งด้าน แบบแผนการบัญญัติกฎหมาย กระบวนการหรือกฎทั่วไป ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่เบื้องหลังการเกิดเหตุการณ์ทางการเมือง ส่วนมิติการแปลอธิบายความจะเน้นลักษณะเฉพาะการเมืองที่ตัดพ้อกันไป ศึกษาประวัติศาสตร์และโดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญ (Constitution history) ในด้านหนึ่งกับปรัชญาการเมือง (political philosophy) ในอีกด้านหนึ่ง

ลิจิต ชีรเวคิน (อ้างใน ชูชีพ ยินดีฉัตร 2543 : 245) ระบุว่าเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอำนาจ เพื่อใช้อำนาจดังกล่าว แจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคม ซึ่งได้แก่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การแจกแจงฐานะทางสังคมและการกำหนดที่มาอำนาจของการปกครอง รวมตลอดทั้งการควบคุมการใช้อำนาจและการเปลี่ยนตัวผู้นำ

จากแนวคิดทฤษฎีการเมืองดังกล่าว สามารถอธิบายปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการได้รับการเลือกตั้งของนางจินตนา คงพันธ์ จากปัจจัยด้านการดำเนินการทางการเมืองและปัจจัยทาง ด้านคู่แข่งทางการเมือง การแสดงบทบาททางการเมืองท้องถิ่นในฐานะสมาชิกสภาเทศบาล ของนางจินตนา คงพันธ์ ก่อนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงครั้งแรกในปี 2549 นั้นเป็นการดำเนินการตามกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้เห็นว่าการบริหารจัดการสิ่งที่มีคุณค่าโดยคณะผู้บริหารไปสู่ประชาชนนั้นมีการตรวจสอบ.ถ่วงดุล.เพื่อให้การจัดสรรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความขัดแย้งกันเป็นเรื่องธรรมชาติซึ่งการเมืองเป็นเรื่อง ของความขัดแย้งเพื่อบริหารทรัพยากรที่มีคุณค่าให้ลงตัวไปสู่ทุกกลุ่มผลประโยชน์ในชุมชน การแข่งขันกันในสนามเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่นเป็นกระบวนการประชาธิปไตยที่ขาดไม่ได้ของการเมืองในระดับท้องถิ่น เพราะการเมืองท้องถิ่นถือเป็นแม่แบบของการเรียนรู้การกล่อมเกลາทางการเมือง และสร้างนักบริการและผู้นำทางการเมืองขึ้นสู่ระดับชาติต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

3.1.1 ผลการวิจัยนี้สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม เพื่อหาปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีที่ดำรงตำแหน่งหลายสมัย ติดต่อกันในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในมิติที่ประเภท ขนาด และพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างออกไป เพื่อใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น สำหรับวางแผนในการดำเนินการทางการเมืองต่อไป

3.1.2 ผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับเทศบาลตำบลท่าสะอาดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในการศึกษาความเป็นมาและบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นกรณีศึกษา เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล นำความเจริญมาสู่ท้องถิ่นต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีสองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ เป็นการศึกษาใจเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ชุมชนเป็นลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท.ตัวแปรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา อาจจะแตกต่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ นำผลการวิจัยไปใช้อ้างอิงได้เป็นการทั่วไปควรมีการศึกษาคณะดังกล่าว ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในมิติที่แตกต่างออกไป เช่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่กล่าวข้างต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจอย่างแท้จริง

3.2.2 ในด้านวิธีการศึกษางานวิจัยนี้ได้ศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการทำแผนสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงในครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าแผนกงานเทศบาลและประชาชน โดยการสุ่มทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนครอบคลุมพื้นที่ทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้การศึกษาเชิงคุณภาพควบคุมเชิงปริมาณไปด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ดังนั้นหากมีการทำวิจัยเรื่องดังกล่าวในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นควรจะทำการศึกษาเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณควบคู่กันไปด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิท พวงงาม. (2546). *การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมติใหม่ในอนาคต*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- คณะกรรมการปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น. (2558). “รายงานเรื่องแนวทางการปฏิรูปการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น” กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาปฏิรูปแห่งชาติ.
- จรรยา สุภาพ. (2519). “การเมืองร่วมสมัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 1 หน้า 19 – 36. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช:
- ชูชีพ ยินดีฉัตร. (2548). *บทบาทของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาเมือง การปกครองท้องถิ่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, นนทบุรี.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2518). *การบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทย*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองท้องถิ่น พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. (2526). *การปกครองท้องถิ่น พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. (2547). *ทฤษฎีการเมืองยุคใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 2 นนทบุรี: พิมพ์อักษร.
- มนตรี เจนวิทย์การ. (2541). “สังคมวิทยาการเมือง: การศึกษาทางรัฐศาสตร์แนวกลุ่ม” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและวิธีการทางรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 11 หน้า 482 – 536
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ลิขิต ชีรเวคิน. (2525). *การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ:
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน และธโรธร ตู้อทองคำ. (2547). “พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย*. หน่วยที่ 12 หน้า 37 - 114
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- วิสุทธิ โปธิแทน. (2538). “การเมืองร่วมสมัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาอบรมเข้มเสริมประสบการณ์มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 1 หน้า 19 – 36.
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.

- สถาบันดำรงราชานุภาพ. (2539). *การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น*. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โครงการวิทยาลัย การเมือง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช: นนทบุรี
- สัมภาษณ์ อรรถางศ์. (2547). *ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงกลุ่มเดียวในการ เลือกตั้งเทศบาลนครสงขลา พ.ศ. 2547*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี
- เสนีย์ คำสุข. (2552). “การเมืองร่วมสมัย” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาอบรมเข้มเสริมประสบการณ์ มหาบัณฑิตรัฐศาสตร์*. หน่วยที่ 1 หน้า 19 – 36. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- _____. (2552). “การศึกษาค้นคว้าอิสระด้าน โครงสร้างและสถาบันทางการเมือง” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ*. หน่วยที่ 2 หน้า 45-46. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2558). *มติประชาชนปีใดในการเลือกตั้งทั่วไป 3 กรกฎาคม 2554 มติการแข่งชันการ จัดส่งผู้สมัครของพรรคการเมือง 41 พรรค*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์ นางจินตนา คงพันธ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ติดต่อกันสองวาระของนาง
จินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ติดต่อกันสองวาระ ของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบ หรือความคิดเห็นมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นไปเพื่อการศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งจะสำเร็จได้ด้วยดี หากได้รับความร่วมมืออย่างดีในการให้ข้อมูลจากท่าน และขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

สัมภาษณ์ วันที่เดือน..... พ.ศ.

สถานที่สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์เวลา

1. ก่อนที่ท่านจะเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่น มีผู้ใดชักชวน และได้ทำกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมืองท้องถิ่นอย่างไรบ้าง ประกอบกับการแก้ไขปัญหาชุมชน/บุคคลในท้องถิ่นอย่างไร
.....
.....
.....
2. ท่านคิดว่าปัจจัยภายนอกใด ที่มีผลต่อการให้ท่านได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน
2.1 ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย คนใกล้ชิด
.....
.....
.....

2.2 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ช่วยเหลือ และหัวหน้าในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....
.....
.....

2.3 ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้สนับสนุน / นักการเมืองท้องถิ่น ที่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....
.....
.....

2.4 ปัจจัยภายนอก ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

3. ท่านคิดว่าปัจจัยภายในใดของท่าน ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

3.1 ภูมิหลัง : ได้แก่ ภูมิฐานะ อายุ การศึกษา

.....
.....
.....
.....

3.2 สังคม : ได้แก่ อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง

.....
.....
.....
.....

3.3 การเมือง : บทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา เช่นผลงาน พฤติกรรม ทูนทางสังคม

.....
.....
.....

3.4 ปัจจัยภายในด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

4 ท่านคิดว่าปัจจัยใดของท่านที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

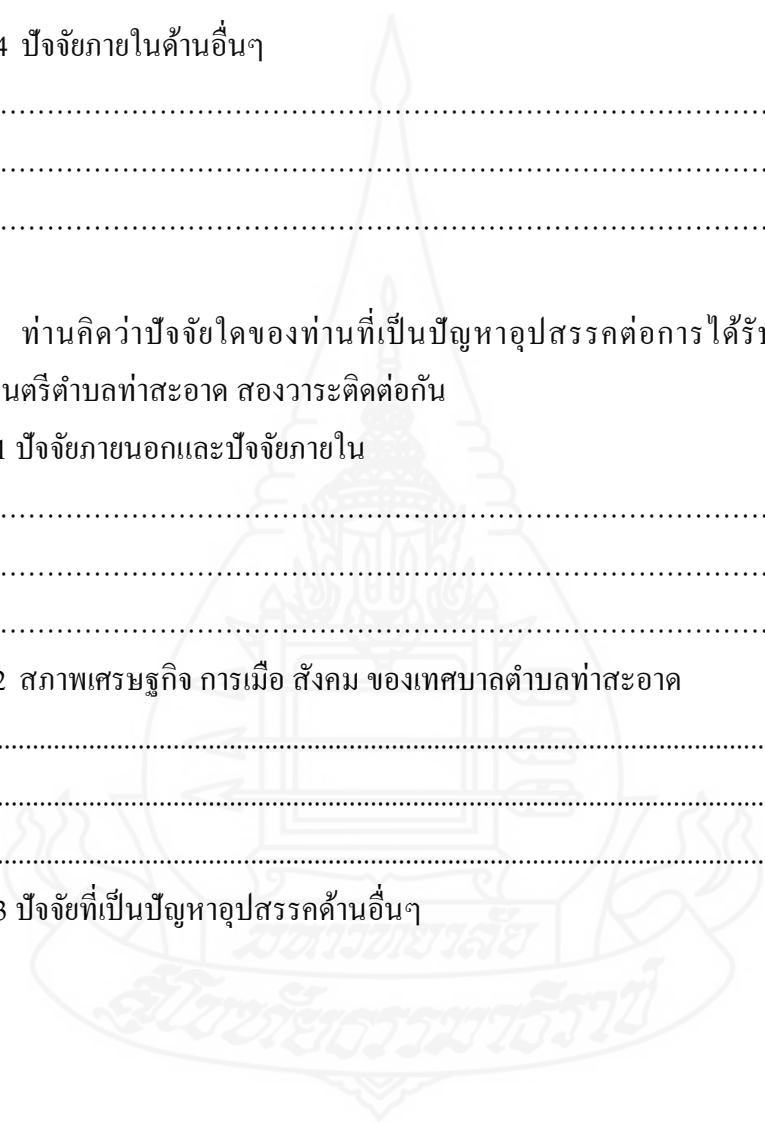
4.1 ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

.....
.....
.....

4.2 สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ของเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....
.....
.....

4.3 ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคด้านอื่นๆ

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ติดต่อกันสองวาระของนาง
จินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
คำชี้แจง

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์ที่จะรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี ติดต่อกันสองวาระ ของนางจินตนา คงพันธ์ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริง หรือความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จะถือเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบ หรือความคิดเห็นมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้เป็น ไปเพื่อการศึกษาในหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
3. แบบสัมภาษณ์การวิจัยในครั้งนี้ มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก ของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ติดต่อกันสองวาระ

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายใน ของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ติดต่อกันสองวาระ

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

สัมภาษณ์ วันที่เดือน..... พ.ศ.

สถานที่สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์เวลา

ผู้ให้สัมภาษณ์

ประเด็นในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- 1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
- 2. เพศ.....
- 3. การศึกษา
- 4. เกี่ยวข้องกับนางจินตนา คงพันธ์

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ติดต่อกันสองวาระ

กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ท่านคิดว่าปัจจัยภายนอกใดของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

2.1 ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่าย คนใกล้ชิด

.....

.....

.....

2.2 ได้รับการสนับสนุนจากผู้ช่วยเหลือ และหัวหน้าในเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....

.....

.....

2.3 ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้สนับสนุน / นักการเมืองท้องถิ่น ที่อยู่นอกเขตเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....

.....

.....

2.4 ปัจจัยภายนอก ด้านอื่นๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายใน ของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับ
เลือกตั้งตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด ติดต่อกันสองวาระ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลท่า
สะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

ท่านคิดว่าปัจจัยภายในใดของนางจินตนา คงพันธ์ ที่มีผลต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่ง
นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

3.1 ภูมิหลัง : ได้แก่ภูมิลำเนา อายุ การศึกษา

.....
.....
.....
.....

3.2 สังคม : ได้แก่อาชีพ รายได้ เกียรติยศ ชื่อเสียง

.....
.....
.....
.....

3.3 การเมือง : บทบาททางการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ผ่านมา เช่นผลงาน พฤติกรรม ทุน
ทางสังคม

.....
.....
.....

3.4 ปัจจัยภายในด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรค ต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่ง
นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกัน

ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการได้รับเลือกตั้งตำแหน่งนายกเทศมนตรี
ตำบลท่าสะอาด สองวาระติดต่อกันของนางจินตนา คงพันธ์

4.1 ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของนางจินตนา กงพันธ์

.....

.....

.....

4.3 สภาพเศรษฐกิจ การเมื่อ สังคม ของเทศบาลตำบลท่าสะอาด

.....

.....

.....

4.3 ปัจจัยที่เป็นปัญหาอุปสรรคด้านอื่นๆ

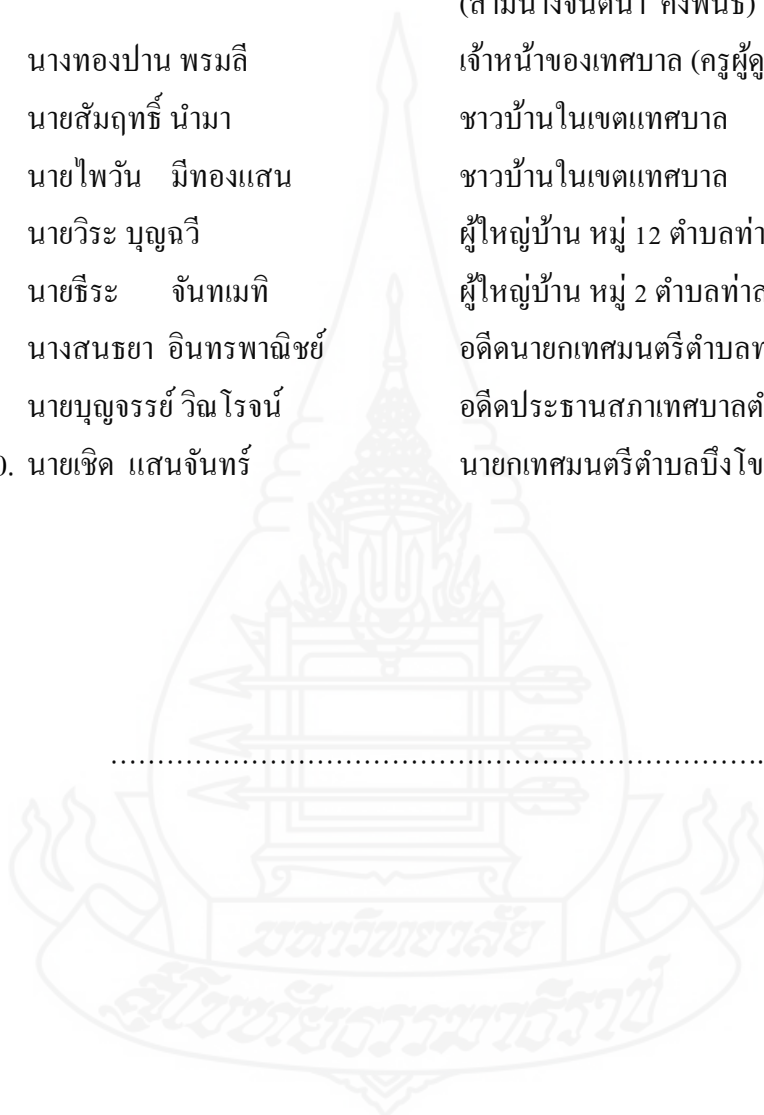

ภาคผนวก ค

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นางจินตนา คงพันธ์	นายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด
2. นายโกวิทย์ สมมิตร	เลขานุการนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด
(สามีนางจินตนา คงพันธ์)
3. นางทองปาน พรหมลี	เจ้าหน้าที่ของเทศบาล (ครูผู้ดูแลเด็กX)
4. นายสัมฤทธิ์ นามมา	ชาวบ้านในเขตเทศบาล
5. นายไพบวัน มีทองแสน	ชาวบ้านในเขตเทศบาล
6. นายวิระ บุญฉวี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 12 ตำบลท่าสะอาด
7. นายธีระ จันทเมธิ	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลท่าสะอาด
8. นางสนธยา อินทรพาณิชย์	อดีตนายกเทศมนตรีตำบลท่าสะอาด
9. นายบุญจรรย์ วิณโรจน์	อดีตประธานสภาเทศบาลตำบลท่าสะอาด
10. นายเชิด แสนจันทร์	นายกเทศมนตรีตำบลบึงโจงหลง

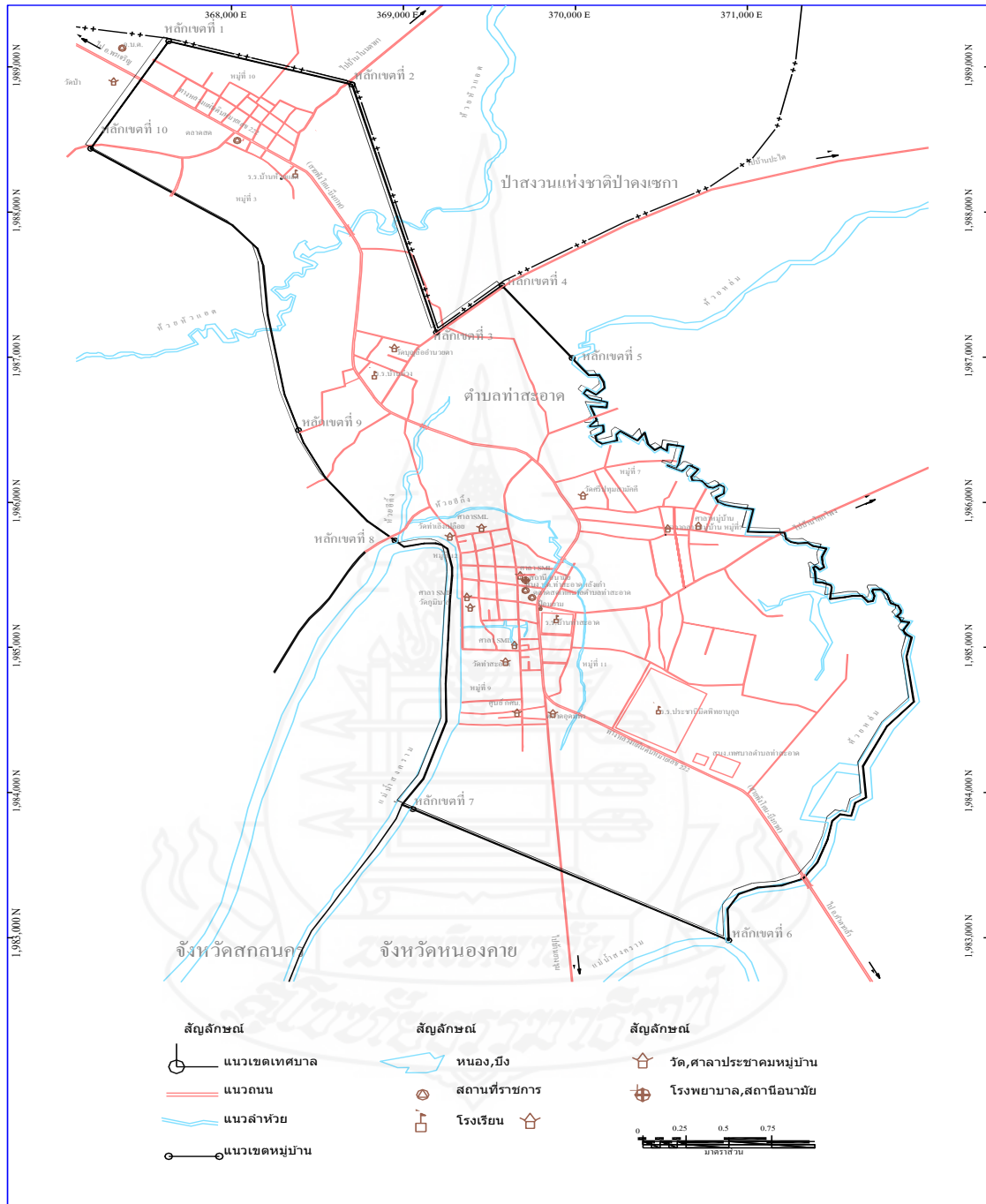

ภาคผนวก ง

แผนที่เทศบาลตำบลท่าสะอาดและภาพถ่าย

นางจินตนา กงพันธ์

แผนที่เทศบาลตำบลท่าเสา

รูปภาพนางจินตนา คงพันธุ์

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายวนาชาติ วงศ์พุทธา
วันเดือนปีเกิด	8 กันยายน 2508
สถานที่เกิด	อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬ
ตำแหน่ง	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นักบริหารงานองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ระดับ 9)

